

De probleemgroep van tennis?!

‘De randvoorwaarden waaraan een tennisclub anno 2010 moet voldoen om 20 t/m 35 jarigen voor zich te behouden en nieuwe leden uit deze groep aan zich te binden.’

Scriptie Fontys Sporthogeschool
Bjorn Sensen
juni 2010

De probleemgroep van tennis?!

'De randvoorwaarden waaraan een tennisclub anno 2010 moet voldoen om 20 t/m 35 jarigen voor zich te behouden en nieuwe leden uit deze groep aan zich te binden.'

Scriptie Fontys Sporthogeschool
In opdracht van:
TC Lichtenberg Weert

Bjorn Sensen
Studentnummer: 2080377
Inleverdatum: 8 juni 2010
Scriptiebegeleider: Roel Nabuurs

© Bjorn Sensen, 2010

Omslagontwerp: Bjorn Sensen

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van de uitgever te hebben verkregen.

No part of this book may be reproduced in any form by print, photo print, micro film or any other means without written permission from the publisher.

Samenvatting

In dit onderzoek wordt beschreven welke eisen 20 t/m 35 jarigen uit Weert stellen aan een tennisvereniging. Hierbij is rekening gehouden met het tennisaanbod op zichzelf en met alle randvoorwaarden die een tennisclub tegenwoordig kan treffen volgens de laatste trends die de KNLTB aangeeft. Dit onderzoeksrapport is bedoeld voor de tennisclub TC Lichtenberg om in te kunnen spelen op de verlangens en behoeften van de onderzochte populatie.

Verder kunnen geïnteresseerden, door het lezen van deze scriptie, informatie inwinnen over de behoeften van mensen in de leeftijdscategorie 20 t/m 35 jaar met betrekking tot een tennisvereniging.

Tennis

Tennis is een sport met een groot globaal draagvlak. Wereldwijd zijn er meer dan 50 miljoen actieve tennissers. Dat aantal zal, als uitkomst van onderzoek naar populariteit van sporten (Van Bottenburg, 2004), naar verwachting groeien door een toename van het aantal tennissers in de Oost-Europese landen, Rusland en China. Nederland telt circa 1,6 miljoen mensen die minimaal één keer per jaar tennissen. Ongeveer 1,1 miljoen mensen beoefent de tennissport meer dan 11 keer per jaar (Van Bottenburg, 2004).

De concurrentie voor de tennissport neemt echter vanuit verschillende hoeken toe. Allereerst door concurrentie die komt van andere sporten. Waar tennis van oudsher de nummer één statussport in Nederland was, ontwikkelt golf zich in moordend tempo tot de nieuwe statussport. Hardlopen wordt gezien als de ultieme sport betreffende gezondheid, flexibiliteit en qua tijdsindeling. Voetbal kent een exponentiële groei onder de vrouwen, waar hockey zich steeds sterker profileert als gezellige teamsport voor heel het gezin. Omdat de mogelijkheden voor andere manieren dan sport als vrijetijdsbesteding toenemen, ondervindt tennis ook vanuit deze hoek concurrentie.

20-35 jarigen in Nederland

20-35 jarigen in Nederland vallen binnen de generatie die is geboren tussen 1975 en 1995. Deze is getuige geweest van vele technologische ontwikkelingen (o.a. de komst van de mobiele telefoon, van het internet en van de spelcomputers). De generatie is niet analoog maar digitaal opgevoed. De 'Y-generatie' (Dragt en Nelis, 2009) laat zich typeren als optimistisch en ziet uitdagingen die de mogelijkheden van de steeds veranderende samenleving biedt.

De groep 20-35 jarigen in Nederland is een ondernemende groep. Het gemiddelde opleidingsniveau is hoog t.o.v. andere leeftijdsgroepen in Nederland. Wat gezinsvorming betreft spreekt men bij deze groep veelal over 'tweeverdieners', dat wil zeggen dat partners beide actief zijn in het bedrijfsleven en de eventuele zorg voor kinderen voor een groot gedeelte over laten aan instanties als Buitenschoolse Opvang (BSO) en kinderopvang, maar ook aan de grootouders (Ester, Vinken en van Dun, z.j.).

Het onderzoek

De onderzoeker heeft als leidraad voor dit onderzoek 'de positivistische benadering' gebruikt (Gratton en Jones, 2007). Er zijn metingen gedaan en er heeft een objectieve feitenanalyse plaatsgevonden zonder dat er door de onderzoeker invloed uitgeoefend is op de metingen of resultaten. De onderzoeker heeft middels enquêtering de behoeften van 20-35 jarigen in Weert onderzocht met betrekking tot een tennisvereniging. Als gevolg hiervan zijn kwantitatieve gegevens verkregen, die met behulp van statistische analyse zijn verwerkt. Het adviesrapport is opgemaakt op basis van 83 respondenten.

Conclusie

TC Lichtenberg is op dit moment de grootste tennisvereniging van Weert. De laatste jaren heeft de vereniging echter te maken met een teruglopend ledenaantal. Na analyse van deze terugloop is gebleken dat de groep 20-35 jarigen het kleinste is. Binnen deze groep is onderzoek gedaan naar de behoeften die zij hebben binnen een tennisvereniging en op basis van de gevonden resultaten een koppeling gemaakt met TC Lichtenberg.

TC Lichtenberg zal als onderdeel van het gehele Nederlandse tenniswezen uit eigen initiatief moeten zorgen voor een groei van het ledenaantal omdat tennis zich als sport in Nederland begeeft op een verzadigde markt.

Als gevolg hiervan zal het klassieke karakter, dat de vereniging heeft, plaats moeten maken voor een innovatief karakter. De onderzochte groep heeft behoefte aan brede verenigingen met een groot ledenaantal.

Uit dit onderzoek is af te leiden dat TC Lichtenberg door de populatie 20-35 jarigen uit Weert gezien wordt als een ouderwetse vereniging met een gedateerd clubhuis, slechte parkeergelegenheid en een onveilige uitstraling. De ligging van het park is een onbetwist sterk punt en de trainingsfaciliteiten worden gewaardeerd.

Om aansluiting te vinden bij de onderzoeksgroep is het van belang dat de vereniging gaat investeren in het renoveren van haar park waarbij met deze aspecten rekening wordt gehouden. Dat wil zeggen dat er een modern clubhuis zal moeten komen, waarbij ingespeeld wordt op technologische ontwikkelingen van de laatste jaren, er een nieuwe parkeergelegenheid gerealiseerd zal moeten worden die verlicht en geordend is en de indeling van het park zodanig wordt dat het een veiligere uitstraling waarborgt.

Op basis van de resultaten die uit dit onderzoek zijn voortgevloeid en het afgebakende theoretische kader wordt geadviseerd in te spelen op de plannen die de gemeente Weert aan het vormen is met betrekking tot het gehele plangebied waar TC Lichtenberg onderdeel van is, alsmede het participeren in het aanleggen van een nieuwe tennishal. Dit omdat de onderzochte groep een tennisvereniging die zowel outdoor als indoor tennis aanbiedt vele malen aantrekkelijker vindt dan een tennisvereniging die dit niet doet. Gezien de plannen van de gemeente Weert is het dus voor TC Lichtenberg een uitgelezen mogelijkheid hierop in te spelen en haar voordeel ermee te doen.

Ten slotte zou het draagvlak vanuit de gemeente Weert om te participeren in deze plannen groter worden wanneer gekeken zou worden naar een samenwerking met andere tennisverenigingen of eventueel een fusie tussen verenigingen. Hierdoor zou niet alleen het draagvlak voor de gemeente Weert groter worden, maar zou er tevens een extra aantrekkelijke factor voor de onderzochte leeftijdsgroep ingevuld worden omdat dit een groot ledenaantal zou betekenen.

Voorwoord

Als kleine jongen begon ik op 9-jarige leeftijd met het volgen van proeflessen tennis die aangeboden werden door verschillende tennisverenigingen en basisscholen in mijn toenmalige woonplaats Weert. Aanleiding voor mijn interesse in tennis was de overdonderende zege die Richard Krajicek in 1996 boekte op het heilige gras van de 'All England Tennis and Croquet Club' te Wimbledon. Als gevolg hiervan besloot ik me op 11-jarige leeftijd aan te sluiten bij een plaatselijke club uit mijn geboortestad Weert.

Binnen vier jaar, waarbinnen ik tennislessen volgde die aangeboden werden door de club, won ik nagenoeg elk toernooi waar ik aan deelnam en ging ik op zoek naar nieuwe uitdagingen. Dit leidde ertoe dat ik vanaf mijn 15^e vertrok van de Weerter tennismarkt.

In die periode liet ik mezelf graag geloven dat dit een gevolg was van mijn extreme talent en zeker niet te wijten viel aan het tennisniveau in Weert. Enkele jaren later realiseerde ik me echter meer en meer dat het waarschijnlijker was dat de laatstgenoemde oorzaak aannemelijker bleek. Vaak heb ik me afgevraagd of de plaats Weert te veel tennisclubs kent en als gevolg hiervan het tennisniveau niet gemaximaliseerd wordt, waardoor jonge tennissers hun interesse verliezen in de Weerter tennismarkt.

Toen ik de kans kreeg om voor TC Lichtenberg, één van de tennisclubs die Weert rijk is, te onderzoeken wat de behoeften zijn van mensen uit Weert, in de leeftijdscategorie waarbinnen ik zelf val (20 t/m 35 jarigen), sprak me dit met mijn achtergrond direct aan.

Dit onderzoek sluit echter niet direct aan op de vraag die ik mezelf vanuit mijn prestatieve achtergrond stelde, maar lijkt me met het oog op mijn afstudeerrichting uiterst geschikt om uit te voeren. Het recreatieve aspect en vooral de stimulerende factoren die onderzocht worden zijn hier, mijns inziens, goede voorbeelden van.

Graag zou ik daarom tennisvereniging TC Lichtenberg, met in het bijzonder John Huizing, bedanken voor de mogelijkheid die mij geboden is, evenals de Gemeente Weert, die mij op allerlei manieren heeft ondersteund binnen dit onderzoek. In het bijzonder wil ik Lisette Sickmann bedanken voor haar medewerking. Zonder de hulp van deze personen was dit onderzoek nooit van de grond gekomen. Ook wil ik mijn ouders en Sebastiaan Mens bedanken voor de verschafte adviezen tijdens de verschillende fasen van mijn onderzoek. Tot slot wil ik graag Roel Nabuurs bedanken voor de verschillende feedbackmomenten en de ondersteuning gedurende mijn stageperiode waarbinnen dit onderzoek is voldaan.

Bjorn Sensen

Maastricht, juni 2010

Inhoudsopgave

<i>Samenvatting</i>	4
<i>Voorwoord</i>	6
<i>Inhoudsopgave</i>	7
<i>In- en aanleiding</i>	9
1. Sport in Nederland	10
1.1 Inleiding	10
1.2 Nederland	10
1.3 Werkdefinitie van het begrip 'sport'.	11
1.4 Sport in Nederland	11
1.5 Samenvatting.....	16
2. Tennis in Nederland	17
2.1 Inleiding	17
2.3 Tennis in Nederland	17
2.4 Samenvatting.....	19
3. Tijdsbesteding en vrije tijd van 20-35 jarigen in Nederland	20
3.1 Inleiding	20
3.3 Wat is vrijetijdsbesteding en welke ontwikkelingen zijn hierbinnen te vinden? ..	23
3.4 Waarom sporten mensen (intrinsieke motivaties)?	23
3.5 Wat zijn motiverende factoren voor sportparticipatie (extrinsieke motivaties)?..	24
3.6 Samenvatting.....	25
4. Van welke (sport)verenigingen maken 20-35 jarigen gebruik?	26
4.1 Inleiding	26
4.2 Verenigingsparticipatie in Nederland	26
4.3 Wat is een sportvereniging?	26
4.4 Bij welke (sport)verenigingen zijn 20-35 jarigen aangesloten?	29
4.5 Samenvatting.....	30
5. Weert op gebied van sportbeleid en tennis	31
5.1 Inleiding	31
5.2 Gemeente Weert	31
5.3 Gemeentelijk beleid op sportgebied in Weert	33
5.4 Wat is een concurrentiepositie?	35
5.5 Tennisclubs in Weert	35
5.6 Samenvatting.....	37
6. TC Lichtenberg	39
6.1 Inleiding	39
6.2 De Lichtenberg historisch gezien.....	39
6.3 TC lichtenberg vandaag de dag	40
6.4 Bepalende instanties complex 'de Lichtenberg'	42

6.5	Beleid TC Lichtenberg	44
6.6	Op welke motiverende factoren speelt TC Lichtenberg in?	45
6.7	SWOT-analyse TC Lichtenberg.....	45
6.8	Samenvatting.....	46
7.	<i>Onderzoeksmethodologie</i>	47
7.1	Inleiding	47
7.2	Methodologische aannames.....	47
7.3	Onderzoeksontwerp	47
7.4	Methoden & procedures.....	47
7.5	Steekproef	48
7.6	Analysemethoden	48
8.	<i>Resultaten</i>	49
8.1	Inleiding	49
8.2	Persoonlijke gegevens respondenten (20-35 jarigen uit Gemeente Weert).....	49
8.3	Onderzoeksresultaten.....	50
9.	<i>Conclusies</i>	58
9.1	Inleiding	58
9.2	Sportparticipatie 20-35 jarigen uit Weert.....	58
9.3	Tennisparticipatie van 20-35 jarigen uit Weert.....	58
9.3	Tennis in Weert	59
9.4	Bekendheid en uitstraling TC Lichtenberg	59
9.5	Wat zoekt de 20-35 jarige in een tennisclub?.....	60
10.	<i>Aanbevelingen</i>	62
10.1	Inleiding	62
10.2	Aanbevelingen.....	62
11.	<i>Discussie</i>	65
11.1	Inleiding	65
11.2	Sterke punten van het onderzoek.....	65
11.3	Zwakke punten van het onderzoek.....	65
11.4	Discussiepunten.....	65
12.	<i>Bibliografie</i>	67
	<i>Bijlage 1: 'Onderzoekenquête'</i>	70
	<i>Bijlage 2: 'Operationalisatieschema'</i>	76

In- en aanleiding

Dit onderzoeksrapport is tot stand gekomen naar vraag vanuit het bestuur van TC Lichtenberg. Naar aanleiding van concrete zaken, die op “middellange termijn” aanstaande zijn en een behoorlijke impact zullen hebben op TC Lichtenberg, evenals op de gehele Weertse tennissamenleving. Tennis is namelijk geen trendsport meer en heeft te maken gekregen met terugloop in het ledenaantal bij de tennisbond (KNLTB) en zodoende bij de aangesloten clubs.

De leeftijdscategorie waarbinnen dit als eerste tot uiting komt is die van 20 t/m 35 jarigen. Vanwege zijn eigen tennisachtergrond en zijn achtergrond in Weert heeft de auteur ervoor gekozen zijn onderzoek naar de aantrekkelijkheid van tennisclubs voor deze leeftijdscategorie tot uitvoering te brengen.

Vraagstelling

In samenwerking met de organisatie waarvoor dit onderzoek is uitgevoerd heeft de onderzoeker een doelstelling geformuleerd. Gebaseerd op deze doelstelling zijn deelvragen geformuleerd om tot de beantwoording van de onderzoeksvraag te komen. In onderstaand kader zijn de doelstelling, de onderzoeksvraag en de deelvragen schematisch weergegeven.

Doelstelling:

Achterhalen welke randvoorwaarden TC Lichtenberg moet treffen om het ledenaantal te laten groeien in de leeftijdscategorie 20-35 jaar, waardoor haar concurrentiepositie als tennisclub in Weert verstevigd wordt.

Onderzoeksvraag:

‘Welke randvoorwaarden moet TC Lichtenberg treffen om het ledenaantal te laten groeien in de leeftijdscategorie 20-35 jaar, waardoor haar concurrentiepositie als tennisclub in Weert verstevigd wordt?’

Deelvragen:

- Wat is sport en wat doet het met/voor Nederland?
- Welke plaats neemt tennis in binnen de Nederlandse maatschappij?
- Wat is de vrijetijdsbesteding van 20-35 jarigen in Nederland?
- Welke eisen stellen 20-35 jarigen in Nederland aan een sportvereniging?
- Wat is de rol van de gemeente Weert binnen de beleidsbepaling voor TC Lichtenberg?
- Wat is de beleidsmatige basis van TC Lichtenberg?
- Wat is de concurrentiepositie van TC Lichtenberg als tennisclub in Weert?
- Wat kunnen motivaties zijn van 20 tot 35 jarigen om zich aan te sluiten bij TC Lichtenberg?

Leeswijzer

Het theoretisch kader van dit onderzoek (hoofdstukken 1 t/m 6) is een uiteenzetting van literatuuronderzoek dat gedaan is aan hand van de opgestelde deelvragen.

In hoofdstuk 1 wordt een beeld geschetst van de manier waarop sport in Nederland georganiseerd is. Vervolgens komen in hoofdstuk 2 de begrippen sport en tennis naar voren en wordt nader ingegaan op de tennismarkt en de tenniscultuur van Nederland. Om een beeld van de doelgroep te schetsen worden in hoofdstuk 3 de tijdsbesteding en leefgewoontes van jongeren 20 t/m 35 jarigen besproken. In hoofdstuk 4 van het theoretisch kader wordt beschreven welke invloed het verenigingsleven op Nederland heeft en wordt hierbinnen een vertaling gemaakt naar de onderzoeksgroep. Hierna wordt in hoofdstuk 5 ingegaan op Weert, haar sportbeleid en Weert op tennisgebied om in het afsluitende hoofdstuk van het theoretisch kader de tennisclub TC Lichtenberg onder de loep te nemen.

De gebruikte onderzoeksmethode wordt beschreven in hoofdstuk 7. Vervolgens komen in hoofdstuk 8 de resultaten uit het onderzoek aan de orde. Aan de hand van de gevonden resultaten worden conclusies getrokken in hoofdstuk 9. In hoofdstuk 10 worden aanbevelingen gedaan, gebaseerd op de resultaten en de geformuleerde conclusies. Ten slotte volgt hoofdstuk 11 een discussie waarin de sterke en zwakke punten van dit onderzoek uiteengezet worden.

1. Sport in Nederland

1.1 Inleiding

Om de achtergronden van het onderzoek uit te diepen gaat de onderzoeker in de eerstvolgende paragraaf in op de kenmerken van Nederland in het algemeen, om in paragraaf 1.3 de definitie van sport te achterhalen. In de vierde paragraaf wordt de relatie gelegd tussen sport en de plaats die het inneemt in de Nederlandse maatschappij. Ten slotte wordt in paragraaf 1.5 een samenvatting van dit hoofdstuk in relatie tot de hoofdvraag gegeven.

1.2 Nederland

Nederland is als land onderdeel van het vasteland van West-Europa. De voertaal in Nederland is het Nederlands. De Noordzee begrenst het noorden en westen, Duistland de oostgrens en zuidelijk wordt Nederland begrenst door België. De hoofdstad van het land is Amsterdam, waarbij de regeringszetel in Den Haag gevestigd is.

Nederland heeft een inwonertal van 16.581.316 (2010) en met een oppervlakte van 41.526 km² een hoge bevolkingsdichtheid van 399,3/km² (2010).

Het land is op bestuurlijk niveau verdeeld in twaalf provincies en staat te boek als een constitutionele parlementaire monarchie, een staatsvorm waarbij de macht gedeeld wordt door de koning(in) en de ministers en het parlement. Hierbij moet worden opgemerkt dat de invloed van de koning(in) ernstig beperkt is. Nederland staat te boek als een van de oudste parlementaire democratieën en richtte onder meer de EU, de NAVO en de Wereldhandelsorganisatie mede op. Tezamen met België en Luxemburg vormt het de Benelux. Den Haag speelt internationaal gezien een grote rol op juridisch gebied, waar het de huisvestingslocatie is voor vier internationale tribunalen en het Europol. Nederland wordt gezien als een moderne natie en is een van de meest ontwikkelde landen, te weten de zestiende economie ter wereld (2010) (www.cbs.nl).

	Cijfer	Periode
Aantal inwoners	16.581.316	Januari 2010
Economische groei	-2,2%	4 ^e kwartaal 2009
Werkloze beroepsbevolking	5,6%	november 2009 - januari 2010
Consumentenvertrouwen	-13	februari 2010
Inflatie	0,8%	februari 2010
Slachtofferschap criminaliteit	25,4%	2008
Gezond of zeer gezond	80.6%	2008

Figuur 1.1: Kerngetallen Nederland 2010 (CBS, 2010).

1.3 Werkdefinitie van het begrip 'sport'.

Sport is een begrip dat bij iedereen wel een belletje doet rinkelen. In dit stuk is het echter van belang een definitie te geven van de term sport. De onderzoeker is in dit rapport uitgegaan van drie verklaringen voor de term sport, welke allen eerder uitgewerkt zijn in rapportages aangaande dit onderwerp. Op deze manier wordt een veelzijdige en solide basis gelegd onder de term sport die in deze rapportage gebruikt gaat worden. Onderstaand allereerst de gebruikte definities van sport volgens de drie verschillende bronnen:

- I. 'Alle activiteiten die in de alledaagse omgangstaal 'sport' worden genoemd zijn te plaatsen binnen één van de vier groepen van de sportfamilie. Andersom geldt echter niet dat indien een activiteit voldoet aan de intrinsieke kenmerken van één van de vier groepen dit, per implicatie, inhoudt dat ze in een samenleving of door een bepaalde gemeenschap 'sport' wordt genoemd' (Steenbergen, 2004).*
- II. 'Sport means all forms of physical activity which, through casual or organized participation aim at expressing or improving physical fitness and mental well-being. Forming social relationships or obtaining results of competition at all level' (Gratton en Taylor, 2000 in Dejonghe, 2007);*
- III. 'Sport: activiteiten die individueel of in ploegverband worden beoefend met een competitief of recreatief karakter en waarbij de fysieke inspanning centraal staat' (Discreet Sport, 2007);*

Opmerkelijk is de omschrijving die Steenbergen geeft over het begrip 'sport'. Dit vanwege het feit dat hij sport definieert in de volledige breedte, wat zeggen wil dat zowel fysieke als denksporten meegenomen worden in de begripsbepaling. De door hem gegeven definitie vindt haar oorsprong in een 400 pagina tellend schrift m.b.t. de begripsomschrijving van sport. In deze definitie wordt door Steenbergen gesproken over vier groepen binnen de sportfamilie:

- *De agonale (competitieve) bewegingsvaardigheidsspelen.*
- *De agonale vaardigheidsspelen.*
- *De bewegingsactiviteiten.*
- *De (speelse) bewegingsvaardigheden (Steenbergen, 2004).*

Steenbergen onderscheidt deze vier groepen door competitieve sport tegenover recreatieve sport en bewegingsvaardigheidsspelen tegenover vaardigheidsspelen te zetten. Door dit onderscheid aan te brengen is het mogelijk om sporten die normaliter niet binnen de gebruikelijke kaders onder te brengen zijn toch weg te zetten in een sportcategorie.

In de omschrijvingen van Dejonghe en in die van het Discreet Sport van de Vlaamse overheid wordt enkel het fysieke aspect van sport belicht. In deze twee omschrijvingen is er altijd sprake van fysieke activiteit of inspanning om te kunnen spreken over sport.

Gebaseerd op de hiervoor genoemde omschrijvingen van het begrip sport is de volgende omschrijving geformuleerd die in deze scriptie gehanteerd is:

'Sport: Alle fysieke en/of mentale activiteiten die doorgaans 'sport' worden genoemd en een competitief of recreatief karakter hebben waarbij de fysieke en/of mentale inspanning centraal staat' (Discreet Sport, 2007; Dejonghe, 2007 en Steenbergen, 2004).

1.4 Sport in Nederland

1.4.1 De organisatie van sport in Nederland

Nederland telt in totaal ongeveer 29.000 sportverenigingen. Ongeveer 30 procent van de bevolking is, direct danwel indirect (middels een vereniging), aangesloten bij een sportbond. En nog eens 30 procent is actief met sport bezig in ongeorganiseerd verband.

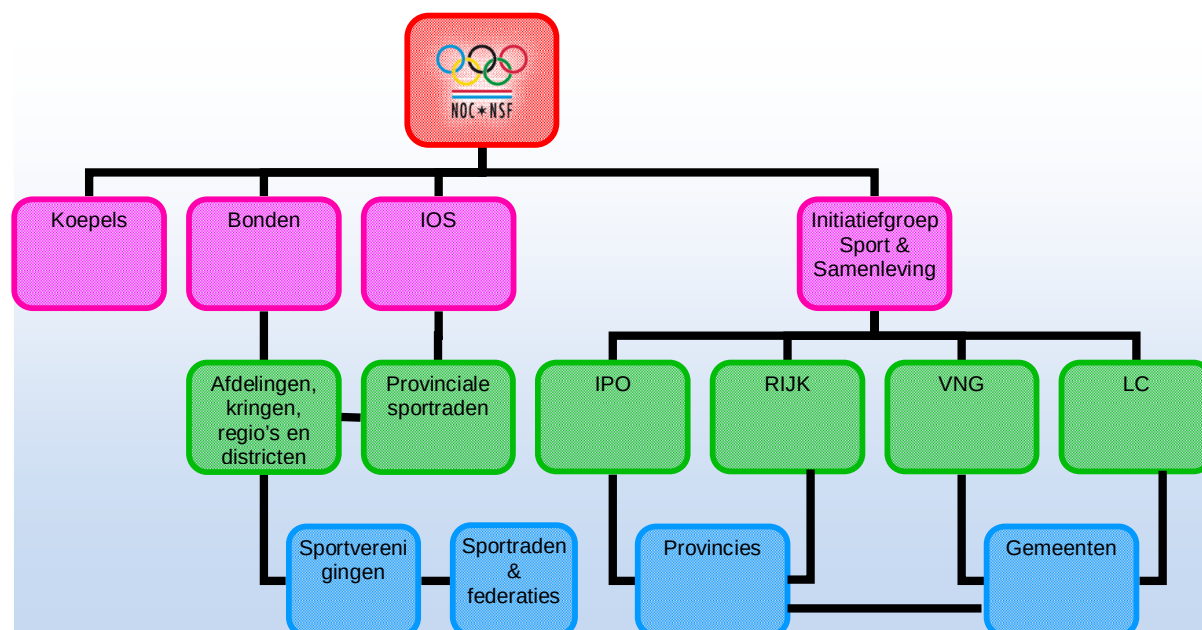
De meest beoefende sport in Nederland op competitieniveau is voetbal. Een overzicht van meest populaire georganiseerde sport in Nederland is onderstaand te vinden in tabel 1.1 (Van Bottenburg, 2004).

Tak van sport	Afgerond gemiddeld ledenaantal over 2006-2010
Voetbal	1.100.000
Tennis	700.000
Golf	300.000
Gymnastiek	280.000
Hockey	200.000

Tabel 1.1: afgerond op vier nullen voor de komma. Voor een gemiddelde over de periode 2006-2010 is gekozen vanwege de invloed van vierjaarlijkse evenementen zoals het WK Voetbal en de Olympische Spelen (Van Bottenburg, 2004).

De sportverenigingen en sportbonden zijn allen ondergebracht in een overkoepelende/coördinerende organisatie die bekend staat als NOC*NSF. Het Nederlands Olympisch Comité* Nederlandse Sport Federatie (NOC*NSF) is de bundeling van de georganiseerde sport in Nederland. Met negentig aangesloten landelijke sportorganisaties, die landelijk ruim 27.000 verenigingen vertegenwoordigen is deze sportkoepel verantwoordelijk voor in totaal ruim 4,7 miljoen georganiseerde sporters. Het NOC*NSF is een fusie uit 1993 van het Nederlands Olympisch Comité en de Nederlandse Sport Federatie. Deze fusie kwam voort uit de nauwe samenwerking tussen de twee aparte bonden in de jaren ervoor (De Heer, 2000).

Het NOC*NSF heeft als taken het coördineren van verhoudingen tussen de top- en breedtesport, het opstellen en bewaken van 'het Olympisch plan' met betrekking tot toekomstige Spelen en het stimuleren van sportontwikkeling. Onderstaand is een organogram (figuur 1.2) weergegeven van de organisatiestructuur van de Nederlandse sport (De Heer, 2000).

Figuur 1.2: Organogram organisatiestructuur sport in Nederland (De Heer, 2000).

Verklaringslegenda bij Figuur 1.2	
IOS	Interprovinciale Organisatie Sport
IPO	Interprovinciaal Overleg
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
LC	Nederlands Instituut voor lokale sport & recreatie

1.4.2 Nederlands Sportbeleid

In deze paragraaf koppelt de onderzoeker twee relevante bronnen aan elkaar om te komen tot een definitie van sportbeleid in Nederland die in het vervolg van deze rapportage gebruikt zal gaan worden.

Uit de 'Rapportage Sport' (Breedveld en Tiessen-Raaphorst, 2006) valt op te maken dat de sport in Nederland zich vanaf 2003 autonoom ontwikkeld heeft. Gemeenten en het NOC*NSF hebben grote invloed op het sportbeleid dat in de praktijk wordt gebracht. Sportbeleid krijgt hierdoor vorm vanuit een sportbeleidsnetwerk, waarbij de rol van de rijksoverheid over de afgelopen decennia een meer randvoorwaardescheppend, vertegenwoordigend en coördinerend karakter heeft aangenomen.

Het rijksbeleid dient in Nederland richtinggevend te zijn voor het te voeren beleid bij de andere beleidspartners die een rol spelen bij de verschillende bonden. Deze visie wordt gerealiseerd door via sportnota's beleidsmatige ontwikkelingen van de sport te stimuleren en het collectieve belang van sport uit te diepen door te realiseren doelstellingen te koppelen aan benodigde middelen (Breedveld en Tiessen-Raaphorst, 2006).

De passages betreffende dit onderwerp uit 'Sportbeleid in Nederland' (van den Heuvel en van der Poel, 1999) geven aan dat de bewaking van het Nederlandse sportbeleid in handen is van de rijksoverheid. Deze is de schakel tussen de Europese Unie en de lokale overheid. De Europese Unie wordt in dit boek gezien als 'de nieuwe speler' binnen de bepaling van het nationale sportbeleid.

Ook in deze literatuur komt echter naar voren dat de rijksoverheid de verantwoordelijkheid draagt de randvoorwaarden te scheppen en een coördinerende rol in te nemen, hierbij rekening houdend met het belang dat sport in Nederland heeft op internationaal niveau en welk sportbelang de rijksoverheid in internationale overlegsituaties vertegenwoordigd (van den Heuvel en van der Poel, 1999).

Uit de bovenstaande twee bevindingen is door de onderzoeker in deze rapportage gekozen het sportbeleid in Nederland te bestempelen als:

*'Beleid dat vanuit de randvoorwaarden wordt bepaald door de rijksoverheid, waarbij het de daadwerkelijke beleidsbepaling in georganiseerd verband over laat aan instanties als NOC*NSF en de sportbonden die hierbij aangesloten zijn, zodat de terug te koppelen beleidsbepalingen, die rechtstreeks vanuit het operationele vlak komen, gecoördineerd kunnen worden' (Breedveld en Tiessen-Raaphorst, 2006 en van den Heuvel en van der Poel, 1999).*

1.4.4 De Nederlandse sportcultuur

Nadat in de vorige subparagrafen het Nederlandse sportbeleid en de organisatiestructuur is behandeld, wordt in deze subparagraaf de Nederlandse sportcultuur en de ontwikkeling van sport in Nederland over de afgelopen decennia behandeld.

Sportdeelname in Nederland kende in de jaren zestig en zeventig een enorme groei. Mensen sporten vanaf die periode niet alleen meer in verenigingsverband, maar ook daarbuiten. Onderzoeken uit die tijd wezen uit dat begin jaren zestig 38% van de bevolking ouder dan 12 jaar aangaf actief aan sport deel te nemen, waar dat percentage eind jaren zeventig al ruim voorbij de 50% ging. Het Aanvullend Voorzieningengebruik Onderzoek (AVO) laat ons vanaf de jaren tachtig zien dat de sportdeelname in de periode daarna nog steeds lichtjes steeg, maar dat de stijgingsomvang minder groot was dan in de jaren tussen 1960 en 1970. Halverwege de jaren tachtig stabiliseerde de procentuele groei rond de 65% (van den Heuvel en van der Poel, 1999).

	1979	1983	1987	1991	1995
Sportparticipatie (%)	59	67	65	66	65
Gem. aantal sporten	3.0	2,9	2,8	2,5	2,5

Tabel 1.2: Overzicht percentage sportbeoefenaars in Nederland 1979-1995 ('AVO' in van den Heuvel en van der Poel, 1999)

Eind jaren negentig vond er een verandering plaats in de sportcultuur van Nederland. In navolging van de individualiseringstrend die zich op maatschappelijk en sociaal vlak voordeed volgde ook de sport. Waar eerder veelal in verenigingsverband werd gesport kwam vanuit de Verenigde Staten het commerciële sporten en het hardlopen overwaaien. Waar Nederland in de geschiedenis eerder een Engelse sportcultuur kende, met voetbal en tennis als meest populaire sporten (jaren '70-'80), is deze cultuur de laatste twee decennia omgeslagen naar een meer veelzijdige sportcultuur. Vechtsporten vanuit Azië, maar vooral de individualistische vormen van sport, zoals hardlopen, fitness, skaten, ed. zijn steeds populairder geworden (van Bottenburg, 2004).

In het Jaarboek Sport 2008-2009 is te lezen dat zwemmen, fietsen, fitness en hardlopen de populairste sporten zijn in Nederland. Dit laat al zien dat Nederlanders individueel sporten tegenwoordig verkiezen boven het sporten in teamverband en het commercieel sporten (fitness) een belangrijke plaats in heeft genomen ten opzichte van het sporten in verenigingsverband (Mulier Instituut, 2009).

De ranglijst voor populairste georganiseerde sporten kent over de afgelopen 100 jaar niet veel verschuivingen. Zo eisen voetbal, tennis, gymnastiek en schaatsen al meer dan 50 jaar prominente plekken in de pikorde op. Golf en hockey zijn sporten die in verenigingsverband het laatste decennium een flinke groei hebben doorgemaakt, deze sporten zijn vanaf 1969 (waar ze nieteens in de top-15 stonden) gegroeid tot top-10 sporten in georganiseerd verband.

1930	1950	1969	1990	2003
Voetbal	Voetbal	Voetbal	Voetbal	Voetbal
Schaatsen	Gymnastiek	Gymnastiek	Tennis	Tennis
Gymnastiek	Schaatsen	Schaatsen	Gymnastiek	Gymnastiek
Tennis	Tennis	Tennis	Volleybal	Golf
Korfbal	Zwemmen	Zwemmen	Zwemmen	Schaatsen

Tabel 1.3: Overzicht populairste georganiseerde sport in Nederland over de afgelopen decennia (van Bottenburg, 2004).

Op beleidsniveau valt ook een verschuiving te ontdekken in de Nederlandse sportcultuur. Waar sport in de jaren '60 en '70 werd gezien als iets dat vooral zelfstandig zou moeten ontwikkelen (van den Heuvel en van der Poel, 1999), is sport tegenwoordig een cursief punt op de politieke agenda. Sport krijgt veel maatschappelijke verantwoordelijkheid te dragen met uitspraken vanuit de overheid als: *“de sportvereniging van nu wordt de (maatschappelijke) onderneming van morgen”* (Boessenkool, van Ekeren en Lucassen, z.j.).

1.4.4 Economische crisis en Sport

Deze subparagraaf is door de onderzoeker opgenomen in deze rapportage omdat de economische crisis ten tijden van het onderzoek een grote rol speelt op het dagelijks leven van de gemiddelde Nederlander en de sport in Nederland geconfronteerd lijkt te worden met de gevolgen van deze crisis.

Ongeveer negentig procent van de overheidsuitgaven aan sport worden door gemeenten gedaan, omdat zij een belangrijke rol spelen in de ontwikkeling van sport op lokaal niveau. Uit onderzoek van de Vereniging voor Sport en Gemeenten (VSG) komt naar voren dat de uitgaven aan sport zich sinds de gemeenteraadsverkiezingen in 2006 positief hebben ontwikkeld. Ruim 25 procent van de gemeenten heeft de uitgaven op sportgebied sterk laten groeien (>10%) en circa tweederde een marginaal (1 tot 9%). Ook zien we dat het draagvlak voor sport sterk een sterk positieve ontwikkeling heeft doorgemaakt van 18 tot 70 procent (Hoekman, z.j.).

Sport lijkt zich dus meer en meer te ontwikkelen tot een volwaardig beleidsterrein. Niet in de eerste plaats vanwege sportieve prestaties, maar juist vanwege haar positieve maatschappelijke invloeden als het bevorderen van sociale cohesie, gezondheid, integratie en waarden en normen (Hoekman, z.j.).

Kortingen op het gemeentefonds zorgen ervoor dat gemeenten vanaf januari 2010 al drastisch moeten gaan bezuinigen. Als gevolg van deze bezuinigingen wordt, ondanks het draagvlak, de sport ook aangedaan. Van de ondervraagde gemeenten (onderzoek VSG) is 85 procent overtuigd dat er bezuinigd wordt op sport. Een klein lichtpuntje is echter dat 30 procent van de gemeenten verwacht minder op sport te bezuinigen dan op andere sectoren. Er is ook een aantal gemeenten (6%) dat verwacht dat sport zwaarder getroffen zal worden dan andere sectoren. De verwachting is dat de recessie voorlopig een streep zet door de sterke opmars van sport (Hoekman, z.j.).

1.4.6 De Nederlandse beweegnorm

Het Nederlands Instituut voor sport en bewegen (NISB) heeft een drietal normen vastgesteld waaraan de bevolking moet voldoen om over een gezond beweeggedrag te beschikken:

- De Nederlandse norm voor gezond bewegen.
- De fitnorm
- De combinorm.

De onderzoeker heeft er voor gekozen om de Nederlandse norm voor gezond bewegen te gebruiken in dit onderzoek. Deze norm geeft de beweegnorm weer en zo een schematisch overzicht van het aantal minuten dat bewogen moet worden per activiteit om aan de norm te voldoen.

De Nederlandse norm gezond bewegen is in 1998 vastgesteld door het NISB en wordt ook wel 'de beweegnorm' genoemd. Binnen deze norm wordt de streeflijn aangegeven voor het beweeggedrag van de Nederlandse bevolking, verdeeld per leeftijdscategorie (NISB, 2004).

De beweegnorm is onderverdeeld naar de volgende categorieën:

- Jeugd (onder de 18 jaar), dagelijks 60 minuten matig intensieve lichamelijke activiteit. Met minimaal 2 keer per week een activiteit waarin een verbetering van de lichamelijke fitheid voorop staat (NISB, 2004).
- volwassenen (vanaf 18 jaar), minimaal 5 dagen per week een matig intensieve lichamelijke activiteit van minimaal 30 minuten (NISB, 2004).

Voor beide categorieën geldt dat het vastgestelde minimum aantal minuten lichamelijke activiteit uitgevoerd mag worden op verschillende momenten van de dag, mits de activiteit minimaal 10 minuten in beslag neemt en een matig intensief karakter kent (NISB, 2004).

Onder matig intensief bewegen wordt een inspanning verstaan waarbij de deelnemer tijdens de inspanning in staat is om te blijven converseren. De hoeveelheid energie die een persoon verbruikt gedurende een activiteit is verschillend per individu en gebaseerd op leeftijd, geslacht en fysieke conditie. Om de intensiteit van een bepaalde activiteit vast te stellen heeft het NISB een systeem ontwikkeld waarin zogeheten 'MET-waarden' zijn gespecificeerd. 'MET' is een afgeleid van Metabolic equivalent en geeft de stofwisselingsprocessen binnen ons lichaam weer (NISB, 2004).

Een MET-waarde van 1.0 staat voor activiteit in rust, wanneer een persoon bijvoorbeeld op bed ligt, ontspannen staat of op een stoel zit. Een MET-waarde van 2.0 geeft aan dat de activiteit 2 keer zo veel energie verbruikt als in rust. Gebaseerd op verschillende, veel voorkomende activiteiten is in tabel 1.4 af te lezen welke MET-waarden bij verschillende activiteiten horen (NISB, 2004).

Activiteit	MET-waarde
Rust (liggen, zitten, ontspannen staan, eten, spreken)	1.0
Autorijden, piano spelen, computeren, typen	2.0
Wandelen 4 km/uur	3.0
Wandelen 5 km/uur	4.0
Fietsen 10-12 km/uur	5.0
Fietsen 16 km/uur	6.5
Zwemmen (crawl) 1 km/uur	5.0
Zwemmen (crawl) 3 km/uur	20.0
Rennen/joggen	8.0

Tabel 1.4: Overzicht MET-waarden (NISB, 2004)

De beweegnorm kent tevens een kwantitatief en een kwalitatief aspect. Bij het kwantitatieve aspect gaat het om de **hoeveelheid** en de **intensiteit** van het beweeggedrag. Bij de kwalitatieve kant staan de gewenste **aard en de kenmerken** hiervan centraal.

Doelstelling van het invoeren van de norm is dat het zich een plek binnen de opvoeding en de vorming van de jeugd verwerft. Daarom is de ontwikkeling en samenstelling van deze norm zoveel mogelijk aangesloten bij de actuele situatie (NISB, 2004).

1.5 Samenvatting

Het eerste hoofdstuk uit dit onderzoek is erop gericht te achterhalen welke plaats sport in Nederland inneemt.

Om dit te achterhalen heeft de onderzoeker om te beginnen een beeld geschetst van Nederland. In de eerste paragraaf valt hierover te lezen dat Nederland op dit moment in een economische crisis verkeerd, met op dit moment een economische groei van -2,2 procent en een werkloosheidspercentage van 5,6. Hier wordt in de subparagraaf 1.4.4 op teruggekomen, waardoor in relatie tot het onderzoek geconcludeerd mag worden dat huishoudens en de overheid in Nederland de komende jaren minder geld te besteden hebben dan in tijden van economische welvaart.

De onderzoeker geeft in dit hoofdstuk tevens een definitie van sport, die in deze rapportage gebruikt wordt, te weten:

'Sport: Alle fysieke en/of mentale activiteiten die doorgaans 'sport' worden genoemd en een competitief of recreatief karakter hebben waarbij de fysieke en/of mentale inspanning centraal staat' (Discreet sport, 2007; Dejonghe, 2007 en Steenbergen, 2004).

Verder wordt in subparagraaf 1.4.2 een definitie van Nederlands sportbeleid gegeven om op terug te vallen in de rest van deze rapportage:

*'Beleid dat vanuit de randvoorwaarden wordt bepaald door de rijksoverheid, waarbij het de daadwerkelijke beleidsbepaling in georganiseerd verband over laat aan instanties als NOC*NSF en de sportbonden die hierbij aangesloten zijn, zodat de terug te koppelen beleidsbepalingen, die rechtstreeks vanuit het operationele vlak komen, gecoördineerd kunnen worden'.*

Ook wordt de verandering in de sportcultuur van Nederland omschreven, om zo een beeld te krijgen van de verschuivingen in de markt waar rekening mee gehouden dient te worden in te maken toekomstplannen. En er wordt ingegaan op de beweegnorm die in Nederland gehanteerd wordt.

2. Tennis in Nederland

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de achtergrond van tennis verklaard en wat de invloed van tennis als sport is in Nederland om zo een ruggengraat te geven aan de titel van dit hoofdstuk in de samenvatting (paragraaf 2.4).

2.2 Wat is tennis?

Tennis is een sport met een groot globaal draagvlak. Wereldwijd zijn er meer dan 50 miljoen actieve tennissers. Dat aantal zal, als uitkomst van onderzoek naar populariteit van sporten (Van Bottenburg, 2004), naar verwachting groeien door een toename van het aantal tennissers in de Oost-Europese landen, Rusland en China. Nederland telt circa 1,6 miljoen mensen die minimaal één keer per jaar tennissen. Ongeveer 1,1 miljoen mensen beoefent de tennissport meer dan 11 keer per jaar (Van Bottenburg, 2004).

De tennissport in Nederland kende in de jaren '80 en '90 van de vorige eeuw een sterke groei. Het ledenaantal van de KNLTB stabiliseert zich de laatste jaren, met een marktaandeel van rond de 60%, rond de 700.000 leden. Dit percentage komt voort door het aantal KNLTB-leden te delen door het aantal tennissers dat de sport meer dan 11 keer per jaar beoefent. Op basis van deze cijfers behoort Nederland tot de landen met de hoogste 'tennisdichtheid' (het aantal tennissers ten opzichte van het aantal inwoners) in de wereld. Op basis van deze tennisdichtheid definieert de Internationale Tennis Federatie (ITF) Nederland als een 'volwassen tennismarkt', wat betekent dat de markt geen exponentiële groei meer zal kennen vanwege het feit dat deze verzadigd lijkt te zijn op basis van het percentage tennissers ten opzichte van het aantal sporters in een land (KNLTB, 2008).

2.3 Tennis in Nederland

2.3.1 De KNLTB

Zoals in paragraaf 2.2 wordt aangegeven is de KNLTB het grote orgaan achter de tennissport in Nederland. In deze paragraaf wordt daarom verder ingegaan op de geschiedenis van deze bond en de huidige condities van waaruit de bond vandaag de dag opereert.

De oprichting van de Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond (KNLTB) geschiedde op 5 juni 1899 in het Poolsch Koffiehuis te Amsterdam. Deze bond kwam tot stand uit samenwerking tussen vijftien tennisverenigingen die opgericht waren tussen 1882 en 1896 (www.knltb.nl).

Het uitgangspunt voor de oprichting van deze bond was het coördineren van verenigingsactiviteiten en internationale toernooien. In het jaar 1900 ving voor het eerst de voorloper van de hedendaagse landelijke competitie aan met vier teams. Heden ten dage is het aantal deelnemende teams opgelopen tot meer dan 42.000 (www.knltb.nl).

Tijdens de jubileumvoering ten behoeve van het veertigjarig bestaan van de bond verwierf de bond het predicaat Koninklijk. Prins Bernhard was de aangewezen persoon om het beschermheerschap op zich te nemen. Tegenwoordig heeft de KNLTB rond de 700.000 leden en is daarmee qua grootte de tweede sportbond van Nederland (www.knltb.nl).

De KNLTB is een organisatie die staat voor het vergroten van de betekenis van tennis in de Nederlandse samenleving. Dit tracht de bond te bereiken door haar verantwoordelijkheid te nemen betreffende de kwaliteit, ontwikkeling, promotie en organisatie van tennis als life-time sport voor eenieder in Nederland, ongeacht het spelniveau (www.knltb.nl).

De bond heeft als speerpunt de passie voor tennis te vergroten. De nadruk ligt hierbij op het stimuleren tot optimale betrokkenheid bij en binding met de tennissport. Daarnaast gaat de KNLTB uit van een aansprekende positie van Nederland in het mondiale tennis (www.knltb.nl).

2.3.2 De Nederlandse tennismarkt

Aan de status van de Nederlandse tennissport als volwassen markt kleven consequenties die de Nederlandse tennisbond (KNLTB) in ogenschouw moet nemen om tennis als sport in de aandacht te houden en het ledenaantal niet te laten dalen, dan wel marginaal te kunnen laten groeien. Groei zal zelfstandig moeten worden geïnitieerd door het feit dat tennis geen opkomende sport meer is en dus niet mee kan liften op groei door trendvolgers of door mee te liften op (inter)nationale aandacht die de sport krijgt. Bovendien zijn nieuwe initiatieven, ontwikkelingen en producten in de tennissport een must om de huidige en potentiële nieuwe KNLTB-leden te (blijven) interesseren in tennis. Stilstaan is ten slotte achteruitgang (KNLTB, 2008).

Valkuil in de Nederlandse tennismarkt is het uittreden van jongeren in de middelbareschoollleeftijd. Net als in andere takken van sport loopt de KNLTB tegen het feit aan dat jongeren in deze leeftijdscategorie (12-17 jaar) meer afstand doen van het verenigingsleven dan zich te binden aan een (nieuwe) sportvereniging. Dit is cijfermatig terug te zien in onderstaande tabel (van den Hout, 2009).

Jaar	Aantal intreders	Aantal uittreders	Vershil
2004	17.174	20.499	-3.325
2005	15.949	23.311	-7.362
2006	14.238	23.068	-8.830
2007	13.980	23.867	-9.887

Tabel 2.1: Overzicht aantal in- en uittreders KNLTB tussen 12-17 jaar over 2004-2007 (van den Hout, 2009)

Opmerkelijk is dat het aantal toetreders de laatste jaren steeds meer afneemt in deze categorie en het aantal uittreders juist toeneemt, wat betekent dat per saldo elk jaar kwadratisch minder mensen in deze leeftijdscategorie actief zijn in de tennissport (van den Hout, 2009). Deze cijfers zijn van belang binnen het gevoerde onderzoek in deze rapportage. De leeftijdscategorie die onderzocht wordt in dit rapport sluit direct aan op de leeftijdscategorie die landelijk een zorgenkindje is voor de KNLTB.

Hoewel tennis zowel globaal als landelijk wordt gezien als een gezonde, competitieve, actieve en gezellige bezigheid, tekent de sport zich in ons land niet met een uitgesproken imago. Een andere valkuil voor het Nederlandse tennis is dat de gedachte dat tennis een 'dure sport' is nog steeds heerst (KNLTB, 2008).

De concurrentie voor de tennissport neemt vanuit verschillende hoeken toe. Allereerst door concurrentie die komt van andere sporten. Waar tennis van oudsher de nummer één statussport in Nederland was, ontwikkelt golf zich in moordend tempo tot de nieuwe statussport. Hardlopen wordt gezien als de ultieme sport betreffende gezondheid en flexibiliteit qua tijdsindeling. Voetbal kent een exponentiële groei onder de vrouwen, waar hockey zich steeds sterker profileert als gezellige teamsport voor heel het gezin. Omdat de mogelijkheden voor andere manieren dan sport als vrijetijdsbesteding toenemen, ondervindt tennis ook vanuit deze hoek concurrentie (KNLTB, 2008).

2.4 Samenvatting

In dit hoofdstuk worden de begrippen tennis en tennis in Nederland, met hierbij de belangrijkste instantie in de tennissport op nationaal niveau, uitgediept in de paragrafen 2.2 en 2.3.

Refererend aan tabel 1.1 uit hoofdstuk 1 is tennis vandaag de dag in georganiseerd verband de tweede sport in Nederland, waardoor elke 23^e Nederlander aangesloten is bij de KNLTB. Dit is een groot percentage, waar de KNLTB ook trots op mag zijn. Er zijn echter indicaties dat tennis in Nederland en dus de KNLTB niet zomaar mag uitgaan van een zonnige toekomst. De middelbareschoolleeftijd schijnt een mijlpaal te zijn waarbij het overgrote deel van de jongeren het verenigingsleven de rug toe keert, zo ook in de tennissport.

De bedreiging voor tennis en de georganiseerde sport in het algemeen zit dus niet in de concurrentiepositie die een sport inneemt onder de georganiseerde sporten. De ongeorganiseerde sport en overige toename van vrijetijdsbesteding (videogames, ed.) neemt exponentieel toe. Zodoende is ook de tennissport aan vernieuwing toe. De KNLTB erkent dit ook in haar meerjarenplan voor de periode 2009-2013 en gaat zodoende aan de slag om de tennissport te innoveren en te optimaliseren, ook voor mensen die niet aangesloten zijn bij een tennisvereniging. Verder wilt de KNLTB de huidige tennissers meer aan de clubs, waarbij ze aangesloten zijn, binden en zorgen dat tennis een echte gezinssport blijft en verder verwordt.

Op dit moment is tennis als sport in Nederland dus een grote en gezonde sport met een groot draagvlak en erkent de bond van deze sport ook tijdig dat er facetten toegevoegd moeten worden aan de bereikbaarheid en aantrekkelijkheid van de sport, zodat de goede positie in de toekomst gewaarborgd kan worden.

3. Tijdsbesteding en vrije tijd van 20-35 jarigen in Nederland

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt uitgediept wat de achtergronden zijn van de onderzochte groep, wat deze groep typeert en welke conclusies daaraan kunnen worden verbonden. Om dat te onderzoeken zal eerst een verklaring worden gegeven voor het begrip vrijetijdsbesteding en zal de groep 20 tot 35 jarigen in Nederland afgezet worden tegen andere generaties.

3.2 20-35 jarigen in Nederland

3.2.1 Inleiding

Deze paragraaf wordt door de onderzoeker gebruikt om te komen tot een resultaatgerichte enquête, die aansluit op de levenspatronen die 20-35 jarigen in Nederland hebben. In het vervolg van deze paragraaf zal een omschrijving van de doelgroep gegeven worden en zullen cijfers getoond worden die aangeven wat de (vrije)tijdsbesteding, opleidingssector, ed. zijn van de leeftijdscategorie die onderzocht wordt in Nederland.

3.2.2 De 'XYZ generaties'

Een generatie wordt gekenmerkt door een aantal ontwikkelingen die de generatie specificeren. Dragt en Nelis (2009) maken een onderscheid tussen vier generaties over de afgelopen 65 jaar. Deze generaties zijn te onderscheiden door hun specifieke kenmerken. Om deze generaties te onderscheiden heeft Dragt (2009) voor deze generaties de volgende termen bedacht: **de babyboomers, de X-generatie, de Y-generatie en de Z-generatie.**

De babyboomergeneratie:

Deze bestaat uit personen die geboren zijn na de Tweede Wereldoorlog (tussen 1945 en 1960). Ze zijn opgegroeid met het gedachtegoed dat hard werken en een goede scholing de basis voor het vergaren van succes zijn. De post-oorlogse welvaart en de grote werkgelegenheid die deze met zich meebracht boden voldoende kansen om aan deze ambitie te kunnen voldoen (Dragt en Nelis, 2009).

De X-generatie:

Deze generatie laat zich typeren door de term individualisering. De jaren 1960 tot 1975 zijn de oorsprongsjaren van de X-generatie. In deze tijd ontstonden de eerste duidelijk herkenbare subculturen. Jongeren refereerden aan subculturen door zich te kleden en gedragen volgens de principes een subcultuur. De verschillende subculturen werden door de oudere generatie de 'nix-generatie' genoemd (Dragt en Nelis, 2009).

De Y-generatie:

Deze generatie is voor de rapportage het meeste van belang, omdat de onderzochte groep binnen deze generatie valt. De generatie is geboren tussen 1975 en 1995. Ze is getuige geweest van vele technologische ontwikkelingen (o.a. de komst van de mobiele telefoon, van het internet en van de spelcomputers). De generatie is niet analoog maar digitaal opgevoed. De Y-generatie laat zich typeren als optimistisch en ziet uitdagingen die de mogelijkheden van de steeds veranderende samenleving biedt (Dragt en Nelis, 2009).

De Z-generatie:

Geboren tussen 1995 en nu kenmerkt het 'wedonisme' (jongeren werken meer samen dan in voorgaande generaties het geval was) deze generatie. De jongeren zijn afhankelijk geworden van technologische middelen. Jongeren van de Z-generatie zien hun netwerk als kennisbron: 'Wie je kent is wat je weet'. De Z-generatie is een mixcultuur: jongeren maken combinaties van het beste uit verschillende (sub)culturen en implementeren dit in hun eigen gedrag en uiterlijk (Dragt en Nelis, 2009).

In tabel 3.1 worden de verschillende generaties beknopt en schematisch weer gegeven.

Naam	Babyboomer	X-generatie	Y-generatie	Z-generatie
Geboorte periode	1945-1960	1960-1975	1975-1995	1995-.....
Typering	Naoorlogse welvaart/ Opleiding	Individualisering/ Subculturen	Optimistisch/ Analoog + digitaal	'Wedonisme'/ Technologische- middelen

Tabel 3.1: Kenmerken van de naoorlogse generaties (Dragt en Nelis, 2009)

3.2.3 Tijdsindeling 20-35 jarigen in Nederland

De groep 20-35 jarigen in Nederland is een ondernemende groep. Het gemiddelde opleidingsniveau is hoog t.o.v. andere leeftijdsgroepen in Nederland. Wat gezinsvorming betreft spreekt men bij deze groep veelal over 'tweeverdieners', dat wil zeggen dat partners beide actief zijn in het bedrijfsleven en de eventuele zorg voor kinderen voor een groot gedeelte over laten aan instanties als Buitenschoolse Opvang (BSO) en kinderopvang, maar ook aan de grootouders. De onderstaande tabel geeft aan hoe verschillende leeftijdscategorieën in Nederland denken over het combineren van werk en de zorg voor kinderen in het jaar 2025 (Ester, e.a., z.j.).

N=1574	Leeftijd				Sekse		Opleiding		
	16-30	31-45	46-60	60+	Man	Vrouw	Laag	Midden	Hoog
Veel makkelijker dan nu	7%	3%	3%	5%	3%	6%	6%	4%	4%
Makkelijker dan nu	48%	47%	47%	44%	45%	48%	43%	44%	57%
Neutraal	26%	27%	25%	34%	29%	27%	29%	29%	23%
Moeilijker dan nu	15%	21%	20%	17%	19%	18%	17%	20%	15%
Veel moeilijker dan nu	4%	2%	5%	1%	4%	2%	6%	2%	2%

Tabel 3.2: Verwachting m.b.t. bemoeilijking combinatie werk en zorg voor kinderen in 2025 (Ester, Vinken en van Dun, z.j.)

Uit deze tabel blijkt dat het combineren van werk en zorg voor kinderen door de meeste mensen, uit de in dit rapport onderzochte leeftijdscategorie (rode balk), gezien wordt als iets dat steeds makkelijker wordt. Dit komt door het vertrouwen dat mensen hebben in de groei en opkomst van instanties als Buitenschoolse Opvang, kinderopvang en brede scholen. Het percentage van deze leeftijdscategorie dat op de arbeidsmarkt acteert zal dus niet afnemen en zelfs nog stijgen.

Algemene aanname is dat mensen binnen de leeftijdscategorie 20-35 jaar weinig tijd hebben om te participeren in het verenigingsleven. Oorzaken als weinig vrije tijd worden dan al snel genoemd. In het onderzoek van Ester, e.a. (z.j.) wordt hierover in tabel 3.3 verklaard dat de onderzochte leeftijdsgroep denkt iets meer vrije tijd te hebben t.o.v. de werktijd in 2025.

N=1574	Leeftijd				Sekse		Opleiding		
	16-30	31-45	46-60	60+	Man	Vrouw	Laag	Midden	Hoog
Minder werken tegen meer vrije tijd (NL)	45%	58%	61%	59%	62%	49%	47%	55%	65%

Tabel 3.3: Schatting die Nederlanders maken betreffende hun vrije tijd in 2025 (Ester, e.a., z.j.)

De tijdsbesteding van 20-35 jarigen in Nederland zal er, zo blijkt uit onderzoek (Ester, e.a., z.j.), volgens de Nederlanders zelf uitzien zoals weergegeven in tabel 3.4. Hierin is schematisch weergegeven hoe de Nederlander per leeftijdscategorie denkt over de invulling van totale tijd die hij/zij zal hebben in 2025. Hierbij is op een schaal van 1 tot 5 (waarbij 1; veel meer tijd en 5; veel minder tijd te besteden per indicator inhoudt) weergegeven wat het gemiddelde is van alle verkregen antwoorden (Ester, e.a., z.j.).

N=1574	Leeftijd	
	16-30	31-45
Betaalde baan	2,7	2,9
Huishoudelijk werk	3,3	3,4
Familie	3,2	3,3
Vrienden	2,9	3,0
Vrijetijdsactiviteiten	2,8	2,6
Verzorgen kinderen	3,1	3,1
Ouderschapsverlof	2,8	2,4
Vrijwilligerswerk	3,9	3,7
Mantelzorg	3,7	3,7

Tabel 3.4: Schatting die Nederlanders maken betreffende hun totale tijdsindeling in 2025 (Ester, e.a., z.j.)

Belangrijk om op te merken bij deze tabel is dat een meerderheid van de onderzochte groep minder tijd aan vrijwilligerswerk te besteden in 2025 en ongeveer evenveel tijd in vrijetijdsactiviteiten te stoppen. Uit tabel 3.3 bleek al dat de onderzochte groep dacht over iets meer vrije tijd te beschikken in 2025, wat betekent dat per saldo meer tijd aan vrijetijdsactiviteiten zal worden besteed. Hierbinnen valt verenigingsparticipatie, wat deze cijfer met betrekking tot het onderzoek interessant maakt.

3.2.4 Populatie 20-35 jarigen in Weert

Tot slot van paragraaf 3.2 wordt er in deze subparagraaf een overzicht gegeven van de demografische gegevens van 20-35 jarigen in Weert. Dit is van belang om voor het onderzoek vast te stellen hoe groot de onderzoekspopulatie moet zijn om het onderzoek valide te maken. Tabel 3.5 geeft aan dat de totale groep 20-35 jarigen in Weert een grootte heeft van 7.540 mensen. Hierbij moet opgemerkt worden dat 81,3% autochtoon en 17,7% allochtoon is. Verder is de verdeling in sekse: 50,1% man en 49,9% vrouw (Gemeente Weert, 2009).

Woonwijk/gebied	Inwoners
Weert centrum: <i>Centrum, Fatima</i>	819
Weert Oost: <i>Biest, Groenewoud, Leuken</i>	1649
Weert Zuid: <i>Keent, Moesel, Graswinkel, Kazernelaan</i>	2178
Weert Noord: <i>Boshoven, Hushoven/Laar, Molenakker</i>	1892
Overig: <i>Tungelroy, Altweeterheide, Stamproy, Swartbroek</i>	1002
Totaal	7540

Tabel 3.5: Demografische gegevens 20-35 jarigen in Weert januari 2009 (www.weert.nl).

3.3 Wat is vrijetijdsbesteding en welke ontwikkelingen zijn hierbinnen te vinden?

Het begrip 'vrije tijd' wordt in de volksmond vaak gebruikt wanneer er gesproken wordt over tijd die besteed wordt buiten de tijd die je besteed aan je opleiding en/of baan. De wetenschappelijke definitie van vrije tijd is voor veel mensen echter onduidelijk. In deze paragraaf wordt verder ingegaan op de begrippen 'vrije tijd' en 'vrijetijdsbesteding'.

Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) heeft tussen 1975 en 2005 onderzoek gedaan naar vrijetijdsbesteding in Nederland, met als naam voor het onderzoek: 'TBO', dat staat voor Tijd Bestedings Onderzoek. In de rapportages van deze onderzoeken gebruikte het SCP de volgende definitie voor vrije tijd: " *'Vrije tijd' is de tijd die overblijft na aftrek van arbeid, zorgtaken, studie, slapen, eten en douchen.*" Als gevolg hiervan geeft het SCP als definitie voor het begrip 'vrijetijdsbesteding': " *Alle activiteiten die men onderneemt binnen zijn/haar vrije tijd die niet onder de variabelen: zorgtaken, studie, slapen, eten en douchen te plaatsen zijn*" (SCP, 2006).

De exacte hoeveelheid vrije tijd in Nederland per persoon neemt al ruim 30 jaar af terwijl de algemene opvatting is dat de gemiddelde mens steeds meer vrije tijd verworven heeft over de afgelopen decennia. Het intensiteitgehalte van de gebruikte vrije tijd is echter gestegen waar ook meer geld per uur vrije tijd besteed wordt. Zo zijn de uitgaven voor vrije tijd in de afgelopen tien jaar met gemiddeld ruim 3 procent per jaar gestegen (SCP, 2006).

Het SCP voorspelt in het Sociaal en Cultureel Rapport 2004 dat de commerciële vrijetijdsdiensten een steeds grotere rol zullen gaan spelen in de vrijetijdsbesteding van de Nederlander. Verder constateert het SCP een "intensivering van de beleving", een groeiend verlangen naar intense en intensieve ervaringen. De groei van het aantal festivals, musicals, pretparken en de commerciële omroepen is naar deze trend te herleiden (SCP, 2006).

De besteding van vrije tijd legt een steeds groter beslag op de open leefruimte. Het ontstaan van nieuwe bungalowparken, fiets- en wandelpaden, golfbanen, recreatieterreinen en dergelijke is de laatste jaren een vertrouwd beeld. Mondiaal gekeken naar ruimtebeslaglegging komt 14% voor rekening van de vrije tijd. Daarnaast verplaatsen mensen zich steeds meer in hun vrije tijd. " *Meer dan 40% van alle afgelegde kilometers wordt gereden voor activiteiten in de vrije tijd, wat aanzienlijk hoger is dan het aantal kilometers gereden voor het werk*", concludeert het SCP in haar rapport "Op weg in de vrije tijd" van maart 2006.

Ook de toename van het vliegverkeer is hiervan een voorbeeld. Ruim één vijfde van de mondiaal geproduceerde broeikasgassen is afkomstig van verplaatsingen in onze vrije tijd. Tenslotte is de trend dat bestaande sociale verbanden onder druk komen te staan en worden vervangen door meer oppervlakkige contacten (Breedveld en Boumans, z.j. in Breedveld en Tiessen-Raaphorst, 2006).

Gezien het feit dat het SCP de toonaangevende instantie is betreffende vrijetijdsonderzoek, wordt in deze rapportage de bovenstaande definitie die het SCP geeft voor de term vrijetijdsbesteding overgenomen.

3.4 Waarom sporten mensen (intrinsieke motivaties)?

Sporters leggen zichzelf vrijwillig een veelvoud aan beperkingen en obstakels in alledaagse situaties ongerijmd, inefficiënt en risicovol zijn. Deze activiteiten hebben alleen betekenis omdat er vanuit de sportwereld regels en principes aan zijn verbonden (Steenbergen, 2004).

De sportwereld bestaat uit individuen, groepen en organisaties die in de breedste zin van het woord zijn betrokken bij sportieve activiteiten. In dit netwerk scheppen organisaties van uiteenlopende aard, in onderlinge competitie én samenwerking, de voorwaarden voor het beoefenen en aanschouwen van sport (Stokvis, 1989).

In de meeste Europese landen, zo ook in Nederland, vervullen sportverenigingen hierin een toonaangevende rol. Sportverenigingen zijn de uitkomst van particulier initiatief en bieden sportliefhebbers de kans om, nagenoeg onafhankelijk, gedragsregels op te stellen en de onderlinge verhoudingen te regelen. Het beste voorbeeld van de autonomie is de aanwezigheid van eigen spelregels en rechtspraak (tuchtrecht) in iedere tak van sport. Binnen deze sector worden sommige acties, die buiten wedstrijd of trainingsvormen in sportverband niet geoorloofd zijn, geoorloofd (Steenbergen, 2004).

Er zijn gegronde redenen om sportverenigingen centraal te zetten binnen de institutionalisering op sportgebied. Sportverenigingen zijn namelijk uitgegroeid tot instituties die regulerende en normerende functies toepassen en zodoende de sport als autonome wereld ontgroeien (Van Bottenburg en Schuyt, 1996).

Sportparticipatie is landelijk gezien ongelijk verspreid over sociale groepen, dit laat zich weergeven door verschillen in sekse, leeftijd, etniciteit, opleiding en inkomen. Over het algemeen geldt dat meer jongeren sport beoefenen dan ouderen. Tevens is de kans op sportdeelname groter bij een hoger opleidings-, inkomens- en beroepsniveau. Ook doen zich in de sportdeelname diverse andere sociale verschillen voor, zoals verschil in sekse en etniciteit. Naarmate de welvaart hoger is, zijn deze verschillen kleiner (Steenbergen, 2004).

Zo lang het maar in een leuk jasje zit zijn mensen bereid zichzelf beperkingen op te leggen, af te zien en verbintenissen aan te gaan zonder dat ze bij het behalen van prestaties beloond worden met geld of voedsel. In de meeste gevallen betalen mensen zelfs om te sporten. Sportdeelname moet dus voort komen uit de hunkering naar erkenning die mensen hebben. Blijkbaar meten mensen graag in welke mate ze in staat zijn te concurreren met anderen binnen een bepaald speelgebied (Stokvis, 1989; Steenbergen, 2004 en Van Bottenburg en Schuyt, 1996).

3.5 Wat zijn motiverende factoren voor sportparticipatie (extrinsieke motivaties)?

3.5.1 Inleiding

In paragraaf 3.4 is te lezen waarom mensen überhaupt gaan sporten. In deze paragraaf wordt verder ingegaan op motiverende factoren voor mensen om te gaan sporten. Niet alle mensen leggen zichzelf immers van nature graag beperkingen, die bloed, zweet en tranen kunnen kosten, op. Sommige mensen hebben andere motivaties. Deze verschillende motiverende factoren zullen onderstaand aan bod komen.

3.5.2 Fitheid

Mensen willen graag naast hun dagelijks leven (gezin en werk) mogelijkheden krijgen om te ontspannen en te werken aan hun gezondheid. De laatste jaren worden mensen steeds bewuster gemaakt van gezonde en ongezonde leefpatronen. Mensen die zichzelf herkennen in ongezonde leefpatronen willen hier graag iets tegenover zetten. Sporten biedt een goede uitkomst voor beide; ontspanning en werken aan de gezondheid (De Knop, Vanreusel en Scheerder, 2002).

3.5.3 Tegengaan overgewicht en obesitas

Sport en bewegen heeft een positief effect op het tegengaan van overgewicht en obesitas. De 'Body Mass Index'(BMI) wordt als indicator voor de mate van gezondheid in relatie tot lengte en gewicht gehanteerd. De BMI wordt bepaald door het gewicht van een persoon te delen door het kwadraat van de lengte in meters, KG/M^2 (Halberstad, Seidell, Hirasings, Renders en van Bolhuis, 2008). Er wordt gesproken van overgewicht wanneer een volwassen man of vrouw een BMI heeft van meer dan $25.0 \text{ kg}/\text{m}^2$. Wanneer de BMI van een persoon boven de $30 \text{ kg}/\text{m}^2$ komt spreekt men over obesitas (Zelissen, 2001). De overheid stimuleert middels beweegprogramma's haar bevolking te sporten/bewegen. Doordat hier veel aandacht aan wordt besteed zullen mensen met deze problemen zich aangesproken voelen en sociale druk voelen om te sporten wanneer ze niet al intrinsiek gemotiveerd waren.

3.5.4 Humeur

Humeur is de algemene noemer voor gemoedstoestanden als woede, euforie, vrolijkheid, verdriet. Biddle (2000) beweert dat fysieke activiteit een positief effect op het humeur van een persoon heeft. Hij beschouwt de veranderingen in humeur verwant aan fysieke activiteit. Weinberg (2007) zegt hierover dat er door fysieke activiteit een daling plaatsvindt in de botheid en woede van mensen. Tevens zal er een stijging plaatsvinden in de fermheid, helder denken, energie, alertheid en inzicht in welzijn als gevolg van fysieke activiteit.

3.5.5 Socialisatie

Sportverenigingen vervullen een belangrijke rol in de sociale processen van de mens. Een sportvereniging is vaak bij toetreding een plek buiten de directe sociale omgeving. Na verloop van tijd zal dit veranderen. De sportvereniging is een plek waar veel verschillende mensen samen komen. Omdat er samen gesport wordt zal dit samenkomen sociale contacten bevorderen. Verenigingsparticipatie wordt veelal gezien als een vorm van sociale cohesie. Verenigingsleden willen graag betrokken zijn bij andere mensen om hier contacten mee te leggen of onderhouden, zo blijkt uit onderzoek (Bekkers en de Graaf, 2002 en De Knop, e.a., 2001).

3.6 Samenvatting

In dit hoofdstuk zijn de karakteristieken van de onderzochte leeftijdsgroep gedefinieerd aan de hand van een generatieonderzoek van Dragt en Nelis (2009), om vervolgens middels tabellen uit een ander onderzoek (Ester, e.a., z.j.) te verklaren hoe de Nederlander uit de onderzochte leeftijdscategorie denkt zijn/haar tijd in te delen in het jaar 2025. Van dit verwachtingspatroon valt af te lezen welke prioriteiten worden gesteld binnen deze leeftijdscategorie.

Verder is er in dit hoofdstuk gezocht naar een verklaring voor het begrip vrijetijdsbesteding. Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) is de toonaangevende instantie in Nederland wanneer er gesproken wordt over vrije tijd en vrijetijdsbesteding. In de rapportages van deze onderzoeken gebruikte het SCP de volgende definitie voor vrije tijd: “*Vrije tijd is de tijd die overblijft na aftrek van arbeid, zorgtaken, studie, slapen, eten en douchen.*” Als gevolg hiervan geeft het SCP als definitie voor het begrip ‘vrijetijdsbesteding’: “*Alle activiteiten die men onderneemt binnen zijn/haar vrije tijd die niet onder de variabelen: zorgtaken, studie, slapen, eten en douchen te plaatsen zijn.*” De onderzoeker heeft ervoor gekozen om in dit onderzoek de definities van het SCP over te nemen en verder te gebruiken in het vervolg van deze rapportage.

Dit hoofdstuk heeft ook in een stuk achtergrond informatie voorzien met betrekking tot motivaties die mensen kunnen hebben om te sporten/bewegen. Hierbij is gekeken naar wat mensen ertoe zet om te sporten en te verklaren waarom mensen van nature willen sporten.

4. Van welke (sport)verenigingen maken 20-35 jarigen gebruik?

4.1 Inleiding

Om een gedegen onderzoek in elkaar te zetten betreffende de behoeften van 20-35 jarigen in Weert in relatie tot een tennisvereniging is het belangrijk duidelijk te krijgen wat mensen in Nederland binnen deze leeftijdscategorie verwachten van een sportvereniging op zich. In dit hoofdstuk wordt middels verschillende deelvragen verder ingegaan op dit onderwerp.

4.2 Verenigingsparticipatie in Nederland

Het verenigingsleven bloeide in Nederland op gedurende de tweede helft van de negentiende en de eerste helft van de twintigste eeuw. Die ontwikkeling ging hand in hand met de opkomst van de burgerlijke samenleving en de effecten van de industrialisatie, bevolkingstoename, verstedelijking en toename van de sociale mobiliteit. Burgers besloten zich massaal te verenigen in samenwerkingsverbanden met een gemeenschappelijk, specifiek en een geëxpliciteerd doel, dat omschreven staat in de statuten van de vereniging (Abma, 1961; Jolles, 1972 en DeHart, 2005 in van Bottenburg, z.j.).

Het Nederlandse verenigingsleven heeft echter een heuse metamorfose ondergaan de afgelopen decennia. Verenigingen als kerken en politieke partijen hebben veel leden verloren, waar verenigingen op het gebied van natuur & milieu, culturele expressie en met name sport enorm zijn gegroeid. Deze nieuwe vorm van verenigingsparticipatie is nagenoeg volledig losgekoppeld van zuilen of kerkelijke betrokkenheid, maar blijkt te steunen op een bepaald deelbelang (SCP, 1994).

De nieuwe verenigingen waartoe sportclubs behoren, zijn aantrekkelijk door de diensten of gezelligheid die de leden wordt geboden. Lidmaatschap bij verenigingen lijkt tegenwoordig gebaseerd op individuele, materiële en sociale voordelen die het met zich meebrengt lid te zijn van een vereniging (Bekkers en de Graaf, 2002).

4.3 Wat is een sportvereniging?

4.3.1 Sportvereniging

Om te achterhalen wat 20-35 jarigen zoeken in een sportvereniging is het belangrijk eerst te achterhalen hoe een sportvereniging eruit ziet. Traditionele sportverenigingen, zoals veelal in Nederland bekend, hebben een aantal kenmerken:

- Interne gerichtheid (belang van de leden staat voorop).
- Nastreven van sociale doelen.
- Idealistische basisgedachte.
- Democratisch karakter.
- Weinig hiërarchie, platte organisatiestructuur.
- Bevlogen vrijwilligers.
- Lid zijn is ondersteunen.

Deze kenmerken zorgen voor een weinig bureaucratische organisatie die op ongecompliceerde wijze kan functioneren (Anthonissen en Boessenkool, 1996)

Afgelopen decennium valt binnen het sportverenigingsleven een ontwikkeling te bespeuren. Zo is een tweede soort sportvereniging ontstaan. De bovengenoemde traditionele sportvereniging wordt vergezeld door de moderne sportvereniging. Deze verenigingen gaan meer bedrijfsmatig te werk en zien de (potentiële) leden dan ook als afnemers c.q. klanten. De organisatiestructuur is ook meer gestructureerd. Zo kent de moderne sportvereniging een minder platte organisatiestructuur en zijn hierbinnen takken als 'administratie' en 'management' te vinden (Westerbeek, Rubingh, Shilbury en Quick, 2005).

Nederland is een heus verenigingsland. De verenigingsvorm neemt een belangrijke plaats in binnen het maatschappelijk bestel, met vier van de vijf volwassenen die lid zijn van één van de ruim 100.000 verenigingen in Nederland (Kuperus, 2005 in van Bottenburg, z.j.). Lees wel, het gaat hier om verenigingen in het algemeen, dus niet alleen sportverenigingen.

Deze organisatievorm (vereniging) in de sport laat zich kenmerken door zich te baseren op vrijwilligersorganisaties met een ledendemocratie. Het beleid van zo'n vereniging licht feitelijk in handen van de leden van de vereniging. Het bestuur dat aan het vastgestelde beleid uitvoering geeft wordt onderling verkozen. Het bestuur bestaat uit vrijwilligers en rekent voor de uitvoering van het beleid op andere vrijwilligers. Het gevoerde beleid wordt, aan de leden, verantwoord tijdens de Algemene Ledenvergadering (ALV) die eens per jaar verplicht moet plaatsvinden. De ALV dient voor alle leden toegankelijk te zijn, zodat ieder lid kan meebeslissen over de koers van de vereniging (van Bottenburg, z.j.).

4.3.2 Nederlandse tennisverenigingen

In deze subparagraaf geeft de onderzoeker aanvullende informatie op hoofdstuk 2, waar de Nederlandse tennismarkt en het orgaan achter tennis in Nederland wordt omschreven. De onderzoeker maakt nu een onderscheid tussen drie soorten tennisverenigingen, namelijk de klassieke tennisvereniging, de bedrijfsmatige tennisvereniging en de innovatieve tennisvereniging. Deze scheiding in soorten onder tennisverenigingen wordt ook gemaakt in het meerjarenplan dat de KNLTB in 2009 schreef over de periode 2009 t/m 2013. Deze aanvulling op hoofdstuk 2 is van belang om de karakteristieken die tennisverenigingen hebben te kunnen onderscheiden in de rest van deze rapportage (KNLTB, 2008).

De klassieke tennisvereniging kenmerkt zich door zich, zoals de naam al doet vermoeden, puur te richten op tennis. Traditionele waarden en een traditioneel sportaanbod wordt door een grote sociale binding binnen de vereniging draaiend gehouden vóór en dóór leden. De klassieke tennisvereniging gaat geen samenwerkingverbanden aan met externe organisaties en richt zich uitsluitend op haar leden (KNLTB, 2008).

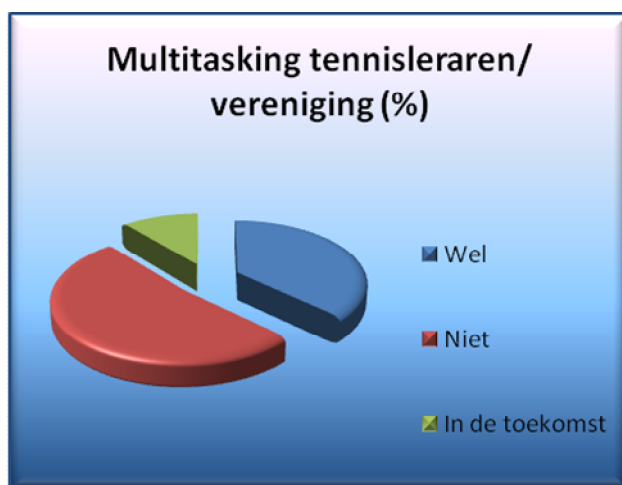
Bedrijfsmatige tennisverenigingen gebruiken middelen als betaalde ondersteuning van vrijwilligers middels verenigingscoördinatoren, managers en/of tennisleraren. Het tennisaanbod, dat nadrukkelijk op externe en nieuwe doelgroepen gericht is, wordt niet als hoofdzaak gezien, maar als onderdeel van een groter concept. Zo hebben bedrijfsmatige tennisverenigingen ook andere sportvormen die worden aangeboden, bijvoorbeeld fitness. Deze verenigingen werken zoveel mogelijk samen met commerciële partners en proberen in te spelen op maatschappelijke thema's zoals kinderopvang en huiswerkbegeleiding. Deze tennisverenigingen neigen dus naar het 'commerciële sporten' dat in hoofdstuk 1 aangehaald werd (KNLTB, 2008).

Innovatieve tennisverenigingen hebben een aanbod dat net als bij klassieke tennisverenigingen uitsluitend op tennis gericht is en draaiend wordt gehouden door leden, met kernwaarden als: sociale binding, continuïteit en stabiliteit. Verschil is echter dat de innovatieve tennisvereniging zich ook richt op aanverwante tennisvormen binnen het sportaanbod en samenwerkingsverbanden aangaat. Dit soort verenigingen richt zich op externe en nieuwe doelgroepen door te kijken naar een aanbod dat aangepast wordt op scholen, gehandicapten en specifieke bevolkingsgroepen (KNLTB, 2008).

Zoals in deze rapportage eerder is opgemerkt, is de Nederlandse sportmarkt en het Nederlandse verenigingsleven onderhevig aan een verandering op gebied van motivatie van leden om zich bij een vereniging aan te sluiten. De tennissport heeft deze ontwikkeling ook opgemerkt en is bezig zich grotendeels aan deze nieuwe situatie aan te passen. Dit is te zien aan de nieuwe soorten tennisverenigingen zoals eerder in deze subparagraaf beschreven, maar ook aan de volgende cijfers (KNLTB, 2008).

Feiten over Nederlandse tennisverenigingen	Percentage
Tennisverenigingen die aangeven te willen veranderen	40%
De verwachte procentuele daling van het aantal klassieke tennisverenigingen in Nederland (2009 tot 2013)	38,4%
Verenigingen die in de toekomst te boek willen staan als 'innovatieve tennisvereniging'	47,4%
Verenigingen met een actueel beleidsplan	47%
Verenigingen met zorg betreffende het behouden/werven van vrijwilligers	65%
Verenigingen met zorg betreffende motivatie/betrokkenheid v/d leden	53%
Verenigingen met zorg betreffende vergrijzing	34%
Verenigingen met zorg betreffende tekort aan tennisleraren	7%
Verenigingen die samenwerken met andere verenigingen, scholen, gemeentes.	57%

Tabel 4.1: Feiten over tennisverenigingen in Nederland (KNLTB, 2008)

Grafiek 4.1: Nederlandse tennisverenigingen die tennisleraren inzetten voor bestuurlijke taken en/of commissies (KNLTB, 2008)

4.3.3 De toekomst van de sportvereniging

Het einde van 'de sportvereniging' is de laatste jaren aan de hand van trends en ontwikkelingen vaak voorspeld. Uit een recente trendanalyse ontstaat echter het beeld dat sportverenigingen gelden als stabiele en vitale organisaties (Van Kalmthout, Lucassen en Janssens, 2006).

Veel verenigingen hebben vele decennia overleefd en hebben inmiddels de kennis en ervaring opgebouwd om zich heden ten dage te handhaven en blijken bestand tegen de concurrentie van nieuwe sportaanbieders. Tevens springen veel verenigingen in op maatschappelijke kwesties als: kinderopvang, aandacht voor medische zorg en de ARBO-wet (van Bottenburg, z.j.).

De trendanalyse, genoemd in de eerste alinea van deze subparagraaf, beschrijft tevens een proces van schaalvergroting, professionalisering en verzakelijking binnen het sportverenigingsleven. Er zal meer aandacht worden besteed aan beleidsontwikkeling. De afhankelijkheid van subsidies zal, door een verbreding van de inkomstenbronnen en een hogere omzet, bij de grotere clubs afnemen. De bekende zorgen over het aantal vrijwilligers, de ledenaanwas en de accommodatie zullen blijven bestaan, maar het aantal verenigingen zonder noemenswaardige problemen blijkt toe te nemen (Van Kalmthout, e.a., 2006).

Deze trend gaat zich hoogstwaarschijnlijk doorzetten. Hierdoor zullen de verenigingen een minder homogeen karakter krijgen en zich verder ontwikkelen van mutual-support (wederzijdse ondersteuning) organisaties naar service-delivery (zelf verzorgende) organisaties. Aan de hand van het NOC*NSF zetten de sportbonden, met steun van de overheid, hun beleid ook om naar beleid dat past binnen wat zij de 'moderne vereniging' noemen. Door al deze maatschappelijke ontwikkelingen richten sportorganisaties hun beleid niet langer op ondersteuning van de zwakke(re) verenigingen, maar juist op sportverenigingen die ambitie hebben, ondernemend zijn, professionaliseren en met andere verenigingen en maatschappelijke organisaties een samenwerking aangaan (van Bottenburg, z.j.). Dit is ook terug te lezen in het meerjarenplan van de KNLTB, behandeld in hoofdstuk 2 van dit rapport.

4.4 Bij welke (sport)verenigingen zijn 20-35 jarigen aangesloten?

4.4.1 Inleiding

Paragraaf 4.4 bevat een overzicht van de sporten die populair zijn binnen de in dit rapport onderzochte groep. Belangrijk om op te merken is dat deze leeftijdsgroep een kleiner percentage heeft dat deelneemt aan sportactiviteiten dan overige leeftijdsgroeperingen binnen de Nederlandse maatschappij. Dit kleinere percentage valt te wijten aan sport- en verenigingsuittrekders in de leeftijdsgroep rond de 20 jaar (van den Heuvel en van der Poel, 1999).

Een ander belangrijk feit om te vermelden is dat de gemiddelde tijdsbesteding aan sport in de periode 1975-1995 binnen de onderzochte leeftijdscategorie met een half uur per week gestegen is (De Knop, e.a., 2001).

4.4.2 Populaire sporten onder 20-35 jarigen in Nederland

De Knop, e.a. (2002) en Dejonghe (2004) geven aan dat in de populariteit van sporten in Nederland t.o.v. verschillende leeftijdscategorieën geen heel groot verloop zit. Er zijn dan ook weinig tot geen onderzoeken te vinden waar de populariteit van sporten binnen een land wordt weggezet tegen verschillende leeftijdscategorieën.

Dejonghe (2004) laat voor de sportbevolking van Nederland een overzicht zien dat de deelname per type sport in Nederland weergeeft. De cijfers die hierbij horen zijn verwerkt in onderstaande tabel. Hierin is te zien dat 63,5% van de Nederlandse bevolking aan sportbeoefening doet. Verder laat de tabel zien dat de individualisatie van de samenleving terug te zien is in de sport. De solosporten zijn immers immens populair volgens de gevonden percentages (Dejonghe, 2004).

Type sport	Percentage deelname in NL
Algemeen	63,5%
Teamsport	17,4%
Duosport	18,3%
Solosport	51,5%

Tabel 4.2: Deelname aan type sporten in Nederland, ongeachte organisatiegraad, in % van de totale populatie (Scheerder en Vanreusel, 2002 in Dejonghe, 2004)

In hoofdstuk 1 zijn de populairste georganiseerde sporten in Nederland al beschreven en de plaats die tennis daarbij inneemt. In dit hoofdstuk wordt de populariteit van tennis als sport in Nederland bepaald ten opzichte van de totale sportparticipatie van de Nederlanders, dus de combinatie van georganiseerd en ongeorganiseerd sport. Tabel 4.3 geeft een schematisch overzicht van de meest populaire sporten in Nederland en de plaats die tennis hier ten opzichte van inneemt.

Nederland	Participatie in % van populatie
Zwemmen	32,3
Toerfietsen/wielrennen	14,8
Fitness/aerobics	12,8
Skeeleren/skaten	11,0
Wandelsport	10,7
Voetbal	9,5
Tennis	8,6
Hardlopen/trimmen/joggen	8,1
Gymnastiek/turnen	5,9
Zeilen/surfen/roeien	5,7
Schaatsen	5,5
Badminton	5,0
Volleybal	4,4
Zaalvoetbal	3,9
Tafeltennis	3,3

Tabel 4.3: De 15 meest populaire sporten in Nederland (Scheerder en Vanreusel, 2002 in Dejonghe, 2004)

Dit overzicht van sportpopulariteit in Nederland dateert uit 2004. In de periode daarna zijn er nog enkele verschuivingen te bespeuren geweest. Zo is eind 2008 de top-3 ongewijzigd, maar steeg het hardlopen/trimmen/joggen van plaats 8 naar plaats 4 (Mulier Instituut, 2009). Betreffende de rest van de rangorde is er boven de tennissport niks meer gewijzigd en buiten een enorme toename in de golfsport geen exceptionele verandering meer te bespeuren in de pikorde van populaire sporten over de periode 2005-2009 (Mulier Instituut, 2009).

4.5 Samenvatting

Dit hoofdstuk heeft inzicht gegeven aangaande verenigingsparticipatie in Nederland en hoe een sportvereniging eruit ziet.

Daarnaast laat dit hoofdstuk zien hoe een tennisvereniging in Nederland georganiseerd is en welke veranderingen er plaatsvinden binnen de organisatie van tennisverenigingen in Nederland. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen klassieke, bedrijfsmatige en innovatieve tennisverenigingen.

Ten slotte heeft de onderzoeker proberen te achterhalen wat specifiek populaire sporten zijn voor 20-35 jarigen in Nederland. Voor deze specifieke doelgroep is dit niet achterhaald, wel is er een globaal overzicht terug te vinden met betrekking tot de populariteit van sporten in Nederland en verschuivingen die hierbinnen hebben plaatsgevonden in het afgelopen decennium zijn uitgelicht.

5. Weert op gebied van sportbeleid en tennis

5.1 Inleiding

Hoofdstuk vijf van het literatuuronderzoek van deze rapportage wordt door de onderzoeker gebruikt om de rol van de gemeente Weert te bepalen met betrekking tot de rechten en plichten van TC Lichtenberg als het gaat om beleidsbepaling. Hiervoor worden allereerst de gemeente Weert en Weert als stad onder de loep genomen, om vervolgens het gemeentelijke sportbeleid van Weert te vertalen naar de tennisverenigingen die Weert kent en uiteindelijk naar TC Lichtenberg zelf.

5.2 Gemeente Weert

5.2.1 Geschiedenis van Weert

In een akte uit 1062 wordt Weert, onder alias 'Wertha', historisch gezien voor het eerst vermeld. De plaats is oorspronkelijk, aan de rand van de Peel, ontstaan als knooppunt van wegen in het heide- en veengebied op de grens van Brabant en Limburg. In deze akte wordt een gedeelte van Weert als vrije rijksheerlijkheid overgedragen aan het kapittel van St. Servaas in Maastricht. De heren 'van Horne', die de voogdij over het kapittel voor Weert hadden, waren tevens in het bezit van rechten en eigendommen in deze plaats. Anno 1414 kreeg Weert stadsrechten toebedeeld (www.weert.nl).

Over de geschiedenis van Weert valt op de website te lezen: *"De nederzetting was economisch gezien gunstig gelegen op het punt waar de wegen uit het Rijnland over Venlo en over Roermond samenkwamen en doorliepen naar Brabant en Vlaanderen. Bovendien boden de uitgebreide heidevelden voldoende voedsel voor de schapen die de groeiende lakennijverheid van wol voorzagen.*

Onder de inmiddels tot graaf verheven Jacob I van Horne (15e eeuw) kende Weert een grote sociaal-economische bloei. Veel gilden werden in die periode opgericht" (www.weert.nl).

Het graven van de Zuid-Willemsvaart (1823-1826) en de aanleg van de spoorlijn Antwerpen-Mönchengladbach zorgde ervoor dat Weert definitief opbloeide tot volwaardige stad. Deze groei trok zich door in de periode na de Tweede Wereldoorlog. Die periode zorgde ervoor dat Weerts primaire industriekern explosief ging uitbreiden en buiten zijn middeleeuwse kern, de tegenwoordige binnenstad, trad. Deze kern wordt tegenwoordig gemarkeerd door de singels, welke zijn aangelegd op de plaats van de vroegere grachten rond de binnenstad, gedomineerd door de geheel gerestaureerde stadskerk: de Martinuskerk (www.weert.nl).

5.2.2 Weert demografisch gezien (toekomstperspectief)

Demografie, ook wel bevolkingsleer, is de wetenschap die de bevolking puur cijfermatig weergeeft. De samenstelling van de bevolking naar leeftijd, geslacht, nationaliteit, etniciteit, beroep, ed. wordt in demografische onderzoeken weergegeven. Studies naar demografie omvatten de omvang, de structuur en de spreiding van de bevolking. Bovendien laat een dergelijk onderzoek zien wat de verschuivingen van een bevolkingsgroep in de tijd zijn door geboorten, sterfgevallen, migratie en veroudering (Gemeente Weert, 2009).

Mutaties die jaarlijks in de bevolkingsomvang en -samenstelling zijn te bespeuren zijn te onderscheiden in drie hoofdgroepen, namelijk:

- Geboorteoverschot (aantal levendgeborenen minus het aantal sterfgevallen);
- Verschil tussen het aantal nieuwe residenten en het aantal mensen dat uit de gemeente vertrokken is;
- Verschil tussen het aantal emigranten en het aantal immigranten.

In het eindejaarsrapport van de gemeente Weert over het bevolkingsverloop in Nederland valt te lezen dat in 2025 meer dan 50% van de Nederlandse gemeenten een dalend inwonertal te verwerken krijgt. Deze verandering zal zich ten opzichte van de Randstad meer laten gelden in de gemeente Weert (Gemeente Weert, 2009).

Voor dit rapport is het van belang op te merken dat adequaat inspelen op de gevolgen hiervan zelfs kansen biedt: zo wordt er op termijn minder ruimte, natuur en milieu aangetast. Tevens moet er gekeken worden naar de nadelen die deze ontwikkeling met zich meebrengt. Een van deze nadelen, die in relatie tot dit rapport opgemerkt dient te worden, is dat als de kwantiteit en de kwaliteit van voorzieningen niet worden aangepast aan deze ontwikkeling, deze relatief meer geld gaan kosten en dus uiteindelijk problemen zullen gaan opleveren (Gemeente Weert, 2009).

In de periode 2002-2040 zijn vergrijzing en ontgroening demografische ontwikkelingen die zich in Weert zullen voordoen. De bevolking in Nederland zal weliswaar nog met zo'n 600.000 mensen groeien in de periode t/m 2025, maar deze groei concentreert zich op het gebied 'de Randstad' (Gemeente Weert, 2009).

Vergrijzing betekent vaak een daling van het bevolkingsaantal. Dit fenomeen zal zich in Limburg voor gaan doen. Deze provincie loopt, volgens schattingen van de Gemeentelijke Basis Administratie Persoonsgegevens (GBA) en CBS, wat dat betreft 25-30 jaar voor op provincies die deel uit maken van de Randstad. Hypothetische onderzoeken naar de gevolgen van deze vergrijzing en ontgroening op lange termijn zijn voorlopig nog niet veel gedaan (Gemeente Weert, 2009).

Om een schatting te maken, van het bevolkingsverloop in Weert tot 2025, dient in de eerste plaats opgemerkt te worden dat de situatie in Weert afwijkt van de landelijke tendens. De bevolkingsprognose die het ETIL voor Weert heeft gemaakt toont aan dat het totale inwoneraantal van Weert de komende tien jaar slechts een lichte daling kent (2008-2019: -0,8%). Daarna volgt een toenemende, doch geleidelijke, afname (Gemeente Weert, 2009).

Jaar	2008	2013	2018	2023	2025
0-14	8.089	7.292	6.638	6.447	6.454
15-64	31.986	31.222	30.081	28.632	27.866
65+	8.230	9.772	11.212	12.305	12.822
Totaal	48.305	48.286	47.931	47.384	47.142
Bevolkingsaantal Weert t.o.v. 2008	-	-19	-347	-921	-1.163

Tabel 5.1: Verwachte bevolkingsgroei Weert 2008-2025 (CBS en Etal, 2008 in Gemeente Weert, 2009).

Met betrekking tot deze rapportage is het uiteraard van belang dat de onderzochte leeftijdscategorie ook nader bekeken wordt op demografisch gebied. Tabel 5.2 (gele balk) geeft bevolkingsaantallen uit de 'tussengroep' van Weert weer.

Volgens de prognose van het ETIL neemt de omvang van deze tussengroep in Weert ten opzichte van 2008 af met 2% tot 2013, 6% tot 2018 en met bijna 13% tot 2025. Gekeken naar de leeftijdscategorieën, is te zien dat de daling zich inzet bij de 35-49-jarigen, daarna in de leeftijdscategorieën daaronder (15-35) en daarboven (50-65).

Jaar	2008	2013	2018	2023	2025
15-35	10.375	10.318	10.180	9.739	9.527
35-49	11.405	10.009	8.514	7.502	7.368
50-64	10.206	10.895	11.387	11.391	10.970
Totaal	31.986	31.222	30.081	28.632	27.866
Bevolkingsaantal t.o.v. 2008	-	-764	-1.905	-3.354	-4.120

Tabel 5.2: Bevolkingsverloop 'tussengroep' (15-65 jarigen) in Weert (CBS en ETIL, 2008 in Gemeente Weert, 2009).

5.3 Gemeentelijk beleid op sportgebied in Weert

5.3.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op de sportachtergrond die de gemeente Weert heeft met betrekking tot sportbeleid. Eerst wordt het gemeentelijk orgaan voor sportbeleid in Weert geïntroduceerd om vervolgens een beeld te geven van het sportbeleid in Weert en de visie die de gemeente heeft op sport. Verder wordt in deze paragraaf aangehaald wat tennis als sport voor de gemeente Weert betekent en welke aanbevelingen de gemeente Weert op tennisgebied doet in haar beleidsvisie over de periode 2004 t/m 2010.

5.3.2 De Weerter Sportraad

“De Weerter Sportraad is het overkoepelend orgaan vóór en dóór de Weerter sportverenigingen,” zo omschrijft het ambtelijk sportorgaan van Weert zich op haar site (www.weertersportraad.nl).

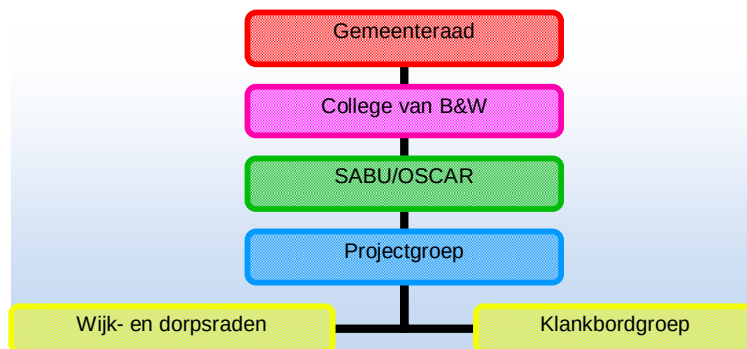
De doelstelling van de Weerter Sportraad stelt is het optimaliseren van de lokale sport, lichamelijke opvoeding en sportieve recreatie. Met als uitgangspunt het bevorderen van het algemeen welzijn, de algehele lichamelijke ontwikkeling en de geestelijke ontwikkeling van alle inwoners van de gemeente Weert.

Praktisch gezien kent deze raad volgens haar site de volgende agendapunten:

- *“Het stimuleren van lokaal sportbeleid dat er naar streeft om zoveel mogelijk inwoners zo regelmatig mogelijk te laten sporten op een ieders prestatieniveau en in kwaliteitsvolle omstandigheden;*
- *Het verrichten van onderzoek en verzamelen van informatie over lokale sportbeoefening en sportieve behoeften;*
- *Het direct en indirect ondersteunen van sporters en sportorganisaties in de meest ruime zin en zo nodig optreden als hun belangenbehartiger en/of bemiddelaar naar derden;*
- *Het stimuleren van uitwisselen van informatie, overleg en samenwerking tussen de verenigingen, gemeentelijke overheid en andere organisaties die betrokken zijn bij sport, lichamelijke opvoeding en sportieve recreatie;*
- *Het onderhouden van contacten met externe deskundigen en instanties gericht op onderlinge uitwisseling en gebruik van beschikbare kennis en vaardigheden;*
- *Het gevraagd en ongevraagd adviseren van de gemeentelijke overheid en andere organisaties inzake sport, lichamelijke opvoeding en sportieve recreatie”* (www.weertersportraad.nl).

5.3.3 Sportbeleid en sportvisie in Weert

Deze subparagraaf verklaart het gemeentelijk beleid betreffende sport. Om dat te doen wordt om te beginnen de doelstelling gegeven die de gemeente Weert in 2004 voor haar beleidsvisie formuleerde: *“Een adequate en ruimtelijke invulling, adequaat gebruik en doelmatige spreiding van sportaccommodaties en onderwijslocaties over de gemeente Weert voor de langere termijn alsmede (globale) financiële gevolgen, te realiseren in de periode 2004-2010”* (Gemeente Weert, 2004). Om deze doelstelling te kunnen realiseren heeft de gemeente een projectorganisatie ontwikkeld. Deze kent de in figuur 5.1 weergegeven structuur (Gemeente Weert, 2004)

Figuur 5.1: Projectorganisatie beleidsvisie Onderwijs & Sport, gemeente Weert (Gemeente Weert, 2004)

Binnen deze organisatie is het hoofd van de afdeling 'Onderwijs, Sport, Cultuur, Archief en Recreatie' (OSCAR) de ambtelijk opdrachtgever. Besluitvorming vindt plaats binnen het college van B&W en de gemeenteraad. De wijk- en dorpsraden tezamen met de klankbordgroep vormen de projectgroep die suggesties en ideeën vanuit bijvoorbeeld sportverenigingen inbrengen.

De bovengenoemde beleidsvisie is geschreven op basis van het algemene sportbeleid van de gemeente Weert. Dit algemene beleid staat geformuleerd in een document uit 1993, namelijk in de nota 'Algemeen sportbeleid gemeente Weert' (1993).

De doelstelling zoals omschreven in deze nota luidt als volgt: *"De gemeente zal met de middelen die haar ten dienste staan de sportbeoefening bevorderen, zodanig dat iedereen ongeacht zijn achtergrond op verantwoorde wijze kan deelnemen, omdat:*

- *Sport een belangrijke bijdrage kan leveren aan de geestelijke en lichamelijke gezondheid, de ontplooiing en vorming, een gezonde levenshouding, de integratie van culturele opvattingen en de sociale contacten, de werkgelegenheid en een zinvolle vrijetijdsbesteding, kortom aan een zich wel bevindende mens in een leefbare samenleving.*
- *Sport met het bijbehorende voorzieningenniveau een belangrijke bijdrage levert aan de ontwikkeling van een stad."* (Gemeente Weert, 2004)

Een vertaling naar tennis wordt door de gemeente Weert in haar beleidsvisie (2004) beperkt tot het beschrijven van groeiverwachtingen voor de tennisverenigingen in Weert. Tevens laat dit rapport uit 2004 zien dat geen enkele tennisvereniging in Weert aangeeft behoefte te hebben aan een nadere onderlinge samenwerking of fusie.

5.3.4 Aanbevelingen gemeente Weert m.b.t. tennis

Uit het rapport van de gemeente Weert (Ruimte voor onderwijs en sport, 2004) blijkt niet dat tennis op enige manier op de politieke agenda staat in Weert. Aanbevelingen m.b.t. de sport worden dan ook niet gedaan in dit rapport. Enkele aanbevelingen die worden gedaan betreffende sport in het algemeen, die belangrijk zijn om te noemen worden hieronder weergegeven:

- Nieuw te realiseren sportaccommodaties dienen een goede toegankelijkheid te krijgen voor mensen met een handicap.
- De lage deelname van allochtonen binnen sportverenigingen verdient de aandacht.
- Uitwerken van een ondersteuningsaanbod voor sportverenigingen gericht op het voldoen aan de criteria van een moderne sportvereniging (Gemeente Weert, 2004).

5.3.5 Extra informatie

Ontwikkelingsvisie De Lichtenberg

Tijdens het uitvoeren van dit onderzoek is de Gemeente Weert in april 2010 naar buiten gekomen met het rapport: 'De Lichtenberg, ontwikkelingsvisie voor wederopbouw, gebruik en bescherming'. Uit dit rapport blijkt dat de gemeente Weert bezig is een visie aan het ontwikkelen is voor het monumentale park waarop TC Lichtenberg gesitueerd ligt (Gemeente Weert, 2010).

Het doel van dat rapport is: 'de eigen identiteit en intrinsieke waarde van het bijzondere gebied De Lichtenberg te herstellen'. Het signaal dat de gemeente Weert hiermee afgeeft biedt mogelijkheden voor TC Lichtenberg om te participeren gezien het feit dat zij onderdeel van het bestempelde gebied zijn (Gemeente Weert, 2010).

Weerter sportraad

Ten slotte wordt in deze subparagraaf een lijst toegevoegd die de eerder genoemde Weerter Sportraad opgesteld heeft aan de hand van kwesties die zich voordoen in de Weerter sportgemeenschap. Deze lijst geeft aan welke projecten prioriteit krijgen van de raad en is terug te lezen op de site van de Weerter Sportraad (www.weertersportraad.nl)

Deze lijst wordt in deze subparagraaf weergegeven omdat TC Lichtenberg voorkomt op de lijst van februari 2010 en dus van belang is voor deze rapportage. De lijst per februari ziet er, in willekeurige volgorde, als volgt uit (cursief gedrukte punten zijn van belang voor TC Lichtenberg):

- intensivering van contacten en onderlinge samenwerking binnen Secties
- intensivering van contacten met de B&W, gemeenteraad en politieke partijen
- optimaliseren (intern en extern) gebruik van de website
- waakzaam op bezuinigingen op Sport (in de meest ruime zin)
- Verplaatsing voetbalvelden DESM
- Vernieuwing en uitbreiding complex TC Boshoven
- ***Renovatie en uitbreiding met een hal bij TC de Lichtenberg***
- Aanleg/aanduiding wielercoursen
- Bouw turnhal
- ***Geen sloop van bestaande sporthallen en sportzalen voordat er voldoende vervanging aanwezig is.***

5.4 Wat is een concurrentiepositie?

Wanneer je zoekt naar een definitie van het woord concurrentiepositie is te zien dat het woord uit 2 delen bestaat, namelijk: 'concurrentie' en 'positie'. 'Positie' is een woord dat vrij makkelijk te verklaren is. Het is een woord dat betekenis geeft aan de plaats waarop iets of iemand zich bevindt, bijvoorbeeld in een ruimte, maar ook in een groep of op een ranglijst. 'Concurrentie' is een woord dat zich door het Van Dale woordenboek laat verklaren als mededinging of wedijver en dan met name in het bedrijfsleven (van Dale, 2009).

Om je concurrentiepositie te kunnen bepalen is het verstandig om een concurrentieanalyse uit te voeren. Door de concurrentie op waarde te schatten en de eigen positie hiertegen af te zetten valt in te spelen op de sterke punten van de concurrenten, wat ervoor zorgt dat het eigen product of de eigen dienst net wat interessanter is voor de klant.

Om in dit hoofdstuk een antwoord te kunnen geven op de hoofdvraag is het van belang een werkdefinitie te geven van het woord 'concurrentiepositie'. De definitie die in deze rapportage gebruikt zal gaan worden is: *"De plaats die een vereniging inneemt ten opzichte van andere soortgelijke verenigingen (concurrenten) binnen een afgebakende groep klanten met betrekking tot de hoeveelheid geworven klanten ten opzichte van de concurrenten en de volledige groep."*

In deze rapportage zal TC Lichtenberg de vereniging zijn die wordt onderzocht, de overige tennisverenigingen uit de gemeente Weert zijn de concurrenten en de afgebakende groep klanten is de tennissende bevolking van de gemeente Weert.

5.5 Tennisclubs in Weert

5.5.1 Inleiding

In deze paragraaf gaat het onderzoek in op het tennisaanbod in Weert. De verschillende tennisverenigingen die Weert kent komen in de volgende subparagrafen aan bod. Er wordt hier puur cijfermatig ingegaan op de overige tennisverenigingen die Weert herbergt om zo een overzicht te krijgen van de tennismarkt in Weert.

5.5.2 De Weerter tennismarkt nader bekeken

In deze subparagraaf wordt de tennismarkt van Weert beschreven. In deze beschrijving wordt de tennisclub (LTV de Grensmeppers) die in Stramproy (voormalig dorp bij Weert, dat nu onderdeel is geworden van Weert) ligt buiten beschouwing gelaten. Dit vanwege het feit dat deze tennisclub ver van de kern van Weert verwijderd ligt en de aansluiting van Stramproy met Weert nog niet in zijn geheel heeft plaatsgevonden. Stramproy wordt in deze rapportage gezien als losse gemeenschap.

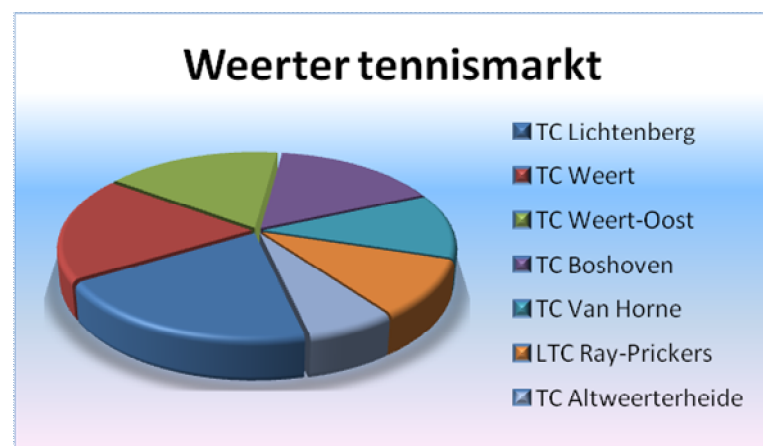
Weert heeft een tennissende bevolkingsgroep die rond de 2000 man groot is. Deze groep is verdeeld over 7 tennisverenigingen, te weten:

- TC Lichtenberg
- TC Van Horne
- TC Altweeterheide
- LTC Ray-Prickers
- Tennisclub Boshoven
- Tennisclub Weert
- TC Weert-Oost

In onderstaande tabel is te zien hoe deze groep tennissers verdeeld is (per september 2009) over de verschillende verenigingen, waarbij ook een onderscheid is gemaakt op basis van geslacht. Dit om eventuele opvallende afwijkingen tussen sekse te kunnen constateren en hierop in te kunnen spelen in het vervolg van dit rapport. In deze tabel zijn de leden per vereniging aangegeven, waarbij er geen rekening is gehouden met de leden die bij meerdere verenigingen lid zijn. Het exacte aantal tennissers in Weert ligt dus iets lager dan het totaal aantal in de tabel (KNLTB, 2010).

Naam tennisvereniging	Bondsnr.	Heren	Dames	Totaal	Procentueel aandeel
TC Lichtenberg	41749	214	199	413	19,99%
TC Weert	41863	215	170	385	18,63%
TC Weert-Oost	41921	199	154	353	17,09%
TC Boshoven	41665	192	141	333	16,19%
TC Van Horne	41681	133	103	236	11,42%
LTC Ray-Prickers	41806	129	80	209	10,11%
TC Altweeterheide	41640	78	59	137	6,49%
Totaal		1160	906	2066	100%

Tabel 5.3: Overzicht ledenaantal per club, per geslacht (KNLTB, 2010).

Grafiek 5.1: Grafische weergave overzicht totaal ledenaantal per tennisclub (KNLTB, 2010).

De gemeente Weert en de KNLTB stellen een gemiddeld ledenaantal per baan van 75 als richtlijn. In tabel 5.4 wordt aangegeven hoe deze richtlijn zich tot uiting brengt binnen de clubs in Weert en per totaal in Weert.

Naam tennisvereniging	Bondsnr.	Aantal leden	Aantal banen	Leden per baan
TC Lichtenberg	41749	413	8	52
TC Weert	41863	385	5	77
TC Weert-Oost	41921	353	6	59
TC Boshoven	41665	333	4	84
TC Van Horne	41681	236	5	48
LTC Ray-Prickers	41806	209	4	53
TC Altweeterheide	41640	137	2	69
Weert		2066	34	61

Tabel 5.4: Gemiddeld aantal leden per baan per vereniging en het totaal voor Weert (KNLTB, 2010).

5.5.3 Tenniscentrum Weert

Naast de verschillende tennisverenigingen die Weert rijk is wordt er in Weert ook getennist in de tennishal. Deze tennishal draagt de naam: Tenniscentrum Weert. In de wintermaanden is het tennisaanbod in de regio Weert te herleiden naar dit tenniscentrum. In deze tennishal worden de trainingen van 17 tennisverenigingen in de regio Weert verzorgd (www.tenniscentrumweert.nl).

De gemeente Weert heeft echter plannen gemaakt om het stuk grond waarop deze hal ligt op te nemen in de (her)ontwikkelingsplannen van het landbouwbelang. Dit houdt in dat ter plaatse van Tenniscentrum Weert een appartementencomplex komt te liggen (www.weert.nl).

Vooralsnog liggen er geen plannen om dit tenniscentrum te hersituëren, wat voor deze rapportage een belangrijk feit is om rekening mee te houden binnen de aanbeveling.

5.6 Samenvatting

Om te bepalen wat de rol is van de gemeente Weert binnen de beleidsbepaling van TC Lichtenberg is er in dit hoofdstuk dieper ingegaan op de historie van TC Lichtenberg en de (sport)achtergronden van de gemeente Weert.

Allereerst is opgemerkt dat de gemeente Weert de komende jaren aan inwoners inboet, wat betekent dat er exact gezien minder mensen in de gemeente Weert wonen over een paar jaar en dat de bevolking die dan leeft een andere (oudere) samenstelling zal hebben.

Dit hoofdstuk beschrijft tevens dat tennis niet op de politieke agenda staat in Weert. Wel streeft de gemeente Weert ernaar sportbeoefening te bevorderen, zodat iedereen deel kan nemen aan sportbeoefening, ongeacht achtergronden of etniciteit.

In dit hoofdstuk is tevens een werkdefinitie gegeven van het begrip concurrentiepositie. Deze is terug te lezen in paragraaf 5.4.

Vervolgens zijn de verschillende tennisclubs die Weert kent tegen elkaar afgezet qua ledenaantallen, procentueel aandeel in de Weertse tennismarkt en het aantal leden per baan. Hieruit blijkt dat Weert gemiddeld gezien niet voldoet aan het aantal leden per baan en dat er in Weert dus blijkbaar te veel tennisbanen liggen. Verder is op te merken dat 2 van de 7 clubs slechts voldoen aan de norm van minimaal 75 leden per tennisbaan. Ten slotte is het van belang uit subparagraaf 5.4.2 op te maken dat TC Lichtenberg de grootste tennisclub van Weert is qua ledenaantal, maar zesde staat op de lijst van 7 tennisverenigingen in Weert als het gaat om het aantal leden per baan. Zevende op deze lijst staat TC Van Horne, een tennisvereniging die op slechts 200 meter afstand (hemelsbreed) ligt van TC Lichtenberg.

De concurrentiepositie van TC Lichtenberg als tennisvereniging in Weert lijkt dus op het eerste gezicht vrij stevig. Het totale ledenaantal mag dan wel het grootste zijn van alle tennisverenigingen in Weert, maar het aantal leden per baan ligt heel erg laag. Dit betekent dat TC Lichtenberg op dit moment eigenlijk een te grote jas draagt.

Wel zijn er mogelijkheden om de aantrekkelijkheid van de club te vergroten en heeft de club in samenwerking met TTA een weg ingeslagen die in de jongere leeftijdscategorieën leden op moet gaan leveren.

Het antwoord op de vraag welke invloed de gemeente Weert heeft op de beleidsbepaling van TC Lichtenberg is dat die invloed tot het minimum wordt beperkt. TC Lichtenberg heeft beleidsmatig veel vrijheid, maar zit gebonden aan voorwaarden die het monumentale park met zich meebrengt. Verder heeft de tennisclub weinig tot geen eigen vermogen, waardoor het zich, bij het doorvoeren van gemaakte plannen, altijd zal moeten wenden tot de gemeente Weert, de provincie of het rijk.

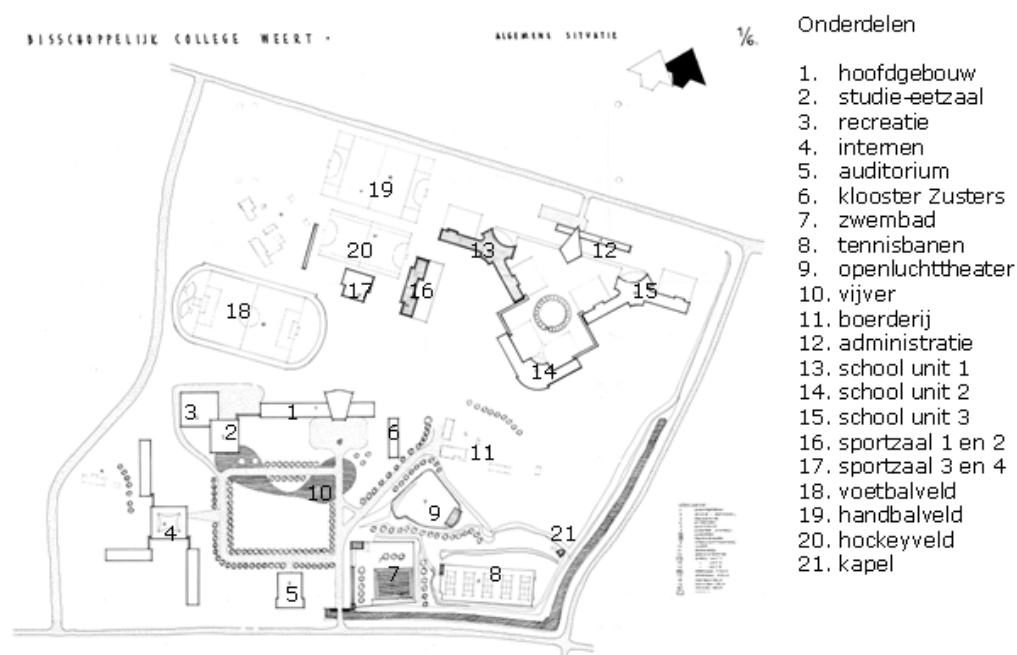
6. TC Lichtenberg

6.1 Inleiding

Om toe te werken naar het schrijven van een adviesrapport met betrekking tot eventuele veranderingen die binnen TC Lichtenberg plaats zouden moeten gaan vinden als uitkomst van het onderzoek is het belangrijk te achterhalen wat de cultuur is binnen deze tennisvereniging, zodat vervolgens uitkomsten kunnen worden achterhaald die passen binnen het beleid en de cultuur van de tennisclub. In dit hoofdstuk gaat de onderzoek in op de situatie waarin TC Lichtenberg op dit moment verkeert (de banen, het complex, de financiën, ledenaantal over de afgelopen jaren en activiteiten), het gevoerde beleid over de afgelopen jaren en de visie die het bestuur op beleidsmatige basis heeft voor de club in de komende jaren.

6.2 De Lichtenberg historisch gezien

Het huidige monumentale gebied is oorspronkelijk bedacht als onderdeel van een groot scholencomplex, waarbij ook gedacht werd aan de vestiging van een seminarie. Vitale functies van dit plan moesten cultuur en recreatie in de natuur worden. Het samenleven van een grote groep interne leerlingen en (priester) docenten was de achterliggende gedachte. Voor de beoogde internen werden, hoewel intern, een aantal functies geschapen in een open sfeer. Het plan is echter nooit volledig gerealiseerd en de vestiging van een seminarie heeft nooit plaatsgevonden. De basis voor het oorspronkelijke functioneren van het complex is daardoor grotendeels weggevallen in de zestiger jaren (Gemeente Weert, 2010).

Overzicht geplande ontwikkeling terrein Bisschoppelijke College en De Lichtenberg (1958/1959) met drie gebogen vleugels (13, 14 en 15).

Afbeelding 6.1: Plattegrond oorspronkelijke bestemmingsplan van het complex De Lichtenberg (Gemeente Weert, 210).

Als onderdeel van dit plan besloot Het Bisschoppelijk College Weert in 1954 nieuwe tennisbanen te gaan bouwen. De locatie die hiervoor werd gekozen was de IJzerenmanweg. Om het park te beschermen tegen indringers en baldadige jeugd werd besloten het park te omringen met grachten, een van de karakteriserende eigenschappen die het park vandaag de dag nog bezit. Achter deze gracht en de wal werden de oorspronkelijke banen in een kuil gesitueerd die omringd wordt door een muur van Nievelsteiner steen. De grond, die voor het realiseren van deze tennisbanen, werd afgegraven reserveerde de ontwerpers voor het later te bouwen openluchttheater, dat het tennispark aangrenzend zou worden gebouwd. In eerste instantie werden er in deze kuil vijf tennisbanen aangelegd. In de kroniek 30 jaar Bisschoppelijk College is op 18 april 1956 te lezen: *'Zonder uiterlijk vertoon zijn vandaag twee van de vijf tennisbanen in gebruik genomen: een imposant project, deze vijf evenwijdige gravelbanen, omsloten door een omlijsting in natuursteen, waarboven het nog jonge groen al aardig komt uitbotten. Het geheel ligt namelijk in een diepte, zodat de mogelijkheid bestaat het speelveld kunstmatig vochtig te houden vanuit een beek die ook het zwembad van water voorziet'*(www.tclichtenberg.nl).

Het openluchttheater zou in 1961 al in gebruik genomen worden, waarna het in 1963 officieel geopend werd. De levensduur van het openluchttheater, die Weerts culturele tempel zou moeten worden en plaats bood aan 2400 toeschouwers, was echter relatief kort te noemen. Tien jaar na de officiële opening werd al geconstateerd dat het theater zoveel bouwkundige gebreken leek te bezitten dat het volgens deskundigen rijk was voor de sloop. In die tijd zou volgens het toenmalige blad 'Op de Keper' een gedenksteen met de volgende tekst niet misstaan:

'Hier stond eens het openluchttheater De Lichtenberg.

Een tempel van cultuur lieten we zonder erg,

Verworden tot een bouwval op deze berg' (www.tclichtenberg.nl).

6.3 TC lichtenberg vandaag de dag

6.3.1 Inleiding

TC Lichtenberg ligt voor Weerter begrippen dus op een uiterst bijzondere plek. De ietwat mystieke uitstraling die het volledige complex heeft (tennisbanen plus openluchttheater), wordt door inwoners van Weert betiteld als: 'charmant' dan wel 'treurig'. Buiten kijf staat dat dit oorspronkelijke sportcomplex (zwembad en tennisbanen) gecombineerd met een cultuurtempel werd gebouwd om jonge mensen zoveel mogelijk noodzakelijk geachte ontspanning te bieden. De vele ambities ten spijt is de tennisclub het enige actieve overblijfsel van dit gehele complex. Het bestuur van deze tennisclub schat de maatschappelijke waarde van TC Lichtenberg echter op waarde en acht deze rapportage dan ook noodzakelijk om de tennisclub niet te laten vervallen tot wat er van het zwembad en het openluchttheater geworden is (www.tclichtenberg.nl).

In de voorgaande paragraaf is de geschiedenis van TC Lichtenberg reeds besproken. Binnen de club zijn de leden en bestuursleden erg trots op het park waarop de tennisclub gevestigd ligt. Een, zoals uit de voorgaande paragraaf blijkt, historisch park dat over de afgelopen decennia in verval is geraakt en niet de allure heeft die het park oorspronkelijk werd toebedeeld. Dit rapport dient als opmaat voor het herstel van deze allure betreffende het gedeelte van het park dat door de tennisclub gepacht wordt. In deze en de volgende paragraaf wordt zodoende de uitgangspositie van TC Lichtenberg bepaald.

6.3.2 De banen

TC Lichtenberg telt anno 2010 8 tennisbanen (6 smashcourt banen en 2 french-court banen). Sinds april 2010 zijn baan 1 t/m 6 volledig vernieuwd. Buiten het feit dat ze nieuw zijn en dus een betere kwaliteit hebben zijn de banen van een ander materiaal (smashcourt), zodat het tenniseizoen voor TC Lichtenbergs leden verlengd wordt, doordat de invloed van weersomstandigheden op dit nieuwe soort baan een kleinere rol speelt.

6.3.3 Het complex

Het complex 'de Lichtenberg' (tennisbanen, openluchttheater en kapel) is per 15 oktober 2007 toegevoegd aan een lijst met 100 naoorlogse monumenten en heeft zodoende de status van Rijksmonument verworven. Deze eer brengt voordelen met zich mee in commercieel opzicht, maar brengt qua bewegingsvrijheid voor het bestuur om aanpassingen te doen aan het park mogelijk ook beperkingen met zich mee (Huizing, Crouchs en Hermans, 2008).

6.3.4 Financiën

TC Lichtenberg heeft geen reserves om renovaties ed. te financieren met eigen middelen. Wat inhoudt dat alle plannen die de club maakt in zake renovaties, verbouwingen, ed. extern gefinancierd zullen moeten worden en zodoende een gegronde achtergrond verhaal zullen moeten bezitten om eventuele investeerders/kredietverstrekkers te overtuigen van het nut van deze ingrepen.

Om grondig te onderzoeken voor welke ingrepen TC Lichtenberg zich de komende jaren hard zal moeten gaan maken om te overleven als tennisvereniging is dit onderzoek gestart. Het is dan ook van belang de gegevens die dit onderzoek oplevert op een juiste manier te interpreteren, waardoor TC Lichtenberg investeert in zaken die ook daadwerkelijk iets op gaan leveren, want het moge duidelijk zijn dat een financiële missers funest zal zijn voor TC Lichtenberg (Huizing, e.a., 2008).

6.3.5 Ledenaantal TC Lichtenberg

Op de exacte ins en outs van het huidige ledenaantal en de achtergronden hiervan is eerder ingegaan in hoofdstuk 5. In dit hoofdstuk is van belang te weten dat TC Lichtenberg beschikt over een ledengroep die qua leeftijdsverhouding niet evenwichtig te noemen is. Dankzij enkele enthousiaste trainers is er veel aanwas in de jeugd (echter wel afhankelijk van de trainers, dus niet van de club) en ook de groep 55-plus is rijkelijk vertegenwoordigd. De groep waarnaar in deze rapportage onderzoek is gedaan, namelijk 20-35 jarigen, is echter klein te noemen. Overall gezien daalt het ledenaantal van TC Lichtenberg de afgelopen 4 jaar. Dit is te zien in tabel 6.1.

Jaar Categorie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
6 t/m 10 jaar	34	81	54	51	37	52	44
11 t/m 20 jaar	42	22	102	129	148	147	131
21 t/m 30 jaar	8	10	12	14	10	22	32
31 t/m 49 jaar	134	128	124	103	99	88	83
50 jaar en ouder	175	175	168	152	141	135	123
Man	202	205	226	228	224	224	214
Vrouw	191	211	234	221	211	220	199
Totaal	393	416	460	449	435	444	413

Tabel 6.1: Overzicht ledenaantal TC Lichtenberg 2003-2009 naar leeftijdscategorie en sekse (de Leeuw, 2010).

Uit tabel 6.1 blijkt ook dat de onderzochte leeftijdscategorie aandacht behoeft. De tabel toont weliswaar aan dat de afgelopen zeven jaar de groep tennissers in de leeftijdscategorie 21 t/m 30 jaar is verviervoudigd, maar het absolute aantal in die leeftijdscategorie blijft toch ver achter bij de overige categorieën. De groei binnen deze leeftijdscategorie lijkt ook zijn oorsprong te vinden in het ouder worden van bestaande leden en niet in de aanwas van nieuwe leden binnen deze leeftijdscategorie (Huizing, e.a., 2008).

Verder valt op te maken dat de leeftijdscategorie die aansluit op die van 21 t/m 30 jaar een dalende lijn kent. Onder de 31 t/m 49 jarigen die aangesloten zijn bij de club is het ledenaantal de afgelopen zeven jaar bijna gehalveerd. Dit is deels een gevolg van doorstroming naar de leeftijdscategorie die daar weer boven zit, maar heeft ook te maken met het feit dat er vanuit de leeftijdscategorie 21 t/m 30 jaar niemand meer doorstroomt doordat niemand van die leeftijd zich meer aanmeldt (Huizing, e.a., 2008).

6.3.6 Competities en toernooien

Senioren

Verantwoordelijk voor het organiseren en coördineren van alle tennisactiviteiten voor de seniorleden van TC Lichtenberg is de Technische Commissie. Jaarlijks terugkerende evenementen/activiteiten die door de Technische Commissie georganiseerd worden zijn:

- Openings- c.q. kennismakingstoernooi (senioren en junioren)
- Senioren competities
- Open toernooi
- Clubkampioenschappen voor senioren
- Teamcompetitie
- Husselavonden
- Slottoernooi (senioren en junioren)

Dit vaste programma wordt jaarlijks uitgebreid met tal van incidentele evenementen die meestal ontstaan door initiatieven van leden of die worden ingegeven door de actualiteit (www.tclichtenberg.nl).

Toernooien

TC Lichtenberg organiseert elk seizoen een aantal vaste toernooien. Behalve het Open Toernooi (in week 29), zijn de meeste andere toernooien 'besloten', wat inhoudt dat uitsluitend leden van TC Lichtenberg kunnen deelnemen. De tendens is dat de toernooien die deze club organiseert geen groot deelnemersveld kennen en meestal worden gekenmerkt door een vaste groep deelnemers (www.tclichtenberg.nl).

Teamtennis

Het teamtennis is een onderlinge competitie waar alle seniorleden aan deel kunnen nemen en start in de loop van het seizoen. Alle senioren kunnen zich hiervoor opgeven zowel individueel als per team (bestaande uit mannen en vrouwen). De afgelopen jaren heeft het teamtennis een impuls gekregen vanuit Marcel Gerards, die clubtrainer is met zijn Tennis Time Academy en ervoor heeft gezorgd dat er de afgelopen twee jaar veel meer competitieteams actief zijn (www.tclichtenberg.nl).

Junioren

De jeugdcommissie begeleidt en organiseert binnen onze vereniging onderstaande activiteiten voor de jeugd:

- Openings- c.q. kennismakingstoernooi (samen met senioren).
- Zaterdag en zondagcompetitie voor de jeugd.
- Woensdagmiddag competitie van de Regio Weert.
- Miniveld tennis voor junioren van 7 t/m 10 jaar.
- Organisatie voorronde toernooi Limburgse Miniveld Kampioenschappen.
- Clubkampioenschappen.
- Coördinatie jeugdtraining, ieder jeugdlid krijgt gratis 15 trainingslessen in groepsverband. De lessen beginnen medio april, junioren die lid zijn ontvangen maximaal 15 tennislessen. Jeugdleden die later in het seizoen lid worden krijgen de resterende tennislessen.
- Sluitings toernooi (samen met senioren).

Verder zullen er activiteiten kunnen worden ontwikkeld die afhankelijk zijn van de actualiteit (www.tclichtenberg.nl).

6.4 Bepalende instanties complex 'de Lichtenberg'

6.4.1 Inleiding

Bij een adviesrapport voor een tennisvereniging is het van belang geen adviezen te geven die achteraf in strijd blijken met motieven van bepalende instanties of instanties met grote invloed op het beleid, waardoor de gegeven adviezen geen waarde hebben vanwege het feit dat ze vooraf al niet te realiseren blijken te zijn. In deze paragraaf wordt daarom uiteengezet wat de verschillende belanghebbende en medebepalende instanties zijn die invloed kunnen hebben op besluiten van TC Lichtenberg.

6.4.2 Gemeente Weert

In hoofdstuk 5 van dit onderzoek is het sportbeleid van de gemeente Weert behandeld. Feit is dat de gemeente Weert een grote rol speelt binnen besluiten die TC Lichtenberg neemt met betrekking tot het complex, of hier in elk geval toestemming voor moet geven, zo niet bepalend is bij de subsidiëring van projecten omtrent aanpassingen en/of veranderingen binnen dit complex. Samenvattend: de gemeente Weert is een bepalende factor die een rol speelt binnen de volgende beleidsgebieden:

- Het accommodatiebeleid.
- De monumentenstatus.
- Vergunningen, regelgeving en overige verordeningen.
- Subsidieregelingen (Huizing, e.a., 2008).

6.4.3 Provisus (Stichting St.-Jozef)

Als naamsverklaring is op de site (www.provisus-weert.nl) van de stichting te vinden: *“Provisus is voortgekomen uit de Stichting St.-Jozef die een voortzetting was van de Vereniging St.-Jozef”*.

De geschiedenis van Provisus wordt in deze paragraaf kort beschreven, zodat duidelijk wordt wat de stichting met de tennisclub Lichtenberg te maken heeft. De Vereniging St.-Jozef is opgericht in 1982 als product van de Vereniging Bisschoppelijk College St.-Jozef Weert. Het vermogen van de Vereniging Bisschoppelijk College werd onder meer belegd in landerijen. In recreatieoord Tranchée (1960) en in de in 1963 geopende cultuur- en sportaccommodatie De Lichtenberg (www.provisus-weert.nl).

In 1974 werden het beheer van de scholen met bijbehorende huisvesting van de in 1970 ingestelde Scholengemeenschap en de overige bezittingen administratief gescheiden. Het beheer van de scholen kwam onder leiding van de nieuwe Katholieke Stichting Bisschoppelijk College te Weert. Het beheer van de overige bezittingen bleef eigendom van de Vereniging Bisschoppelijk College St.-Jozef. De Tranchée werd in 1982 verkocht. Om het kapitaal dat hierdoor ontstond in stand te houden werd het administratief ondergebracht in een afgezonderd vermogen dat jaarlijks op inflatie gecorrigeerd wordt (www.provisus-weert.nl).

De vereniging c.q. Stichting St.-Jozef (sinds 1989) stelde zich ten doel met de inkomsten van het verworven kapitaal, na aftrek van de inflatiecorrectie, de educatie van inwoners van de regio Weert in de meest brede zin, dus ook buitenschools te bevorderen. De eerste donatie van Stichting St.-Jozef vond plaats in 1983 en in de volgende 25 jaar werd voor ruim 2,2 miljoen euro educatieve steun verleend. In 1992 richtte de stichting een Servicebureau op voor het beheer van apparatuur en overige middelen, die gratis uitgeleend kunnen worden aan scholen in de regio (www.provisus-weert.nl).

De Stichting Provisus is dus een soort cultureel investeringsfonds, waar TC Lichtenberg deels afhankelijk van is doordat de grond officieel nog steeds in bezit is van de Stichting. De Stichting Provisus heeft als taak het goede beheer van het complex te waarborgen. Wanneer er gekeken wordt naar de kansen die de Stichting voor de tennisclub biedt is het dus van belang het culturele en educatieve aspect van eventuele vernieuwingen mee te nemen in deze rapportage.

6.4.4 Petanque club

Petanque Club Weert is een jeu des boules vereniging die gevestigd ligt aan de voorzijde van het tennispark van TC Lichtenberg. Op dit moment stelt TC Lichtenberg de grond waarop deze vereniging gevestigd ligt beschikbaar voor de Petanque Club. Rekening houdend met advisering voor TC Lichtenberg is het belangrijk te onthouden dat deze grond dus ook beschikbaar is met betrekking tot eventuele herindeling van het park. De verstandhouding tussen beide verenigingen is op dit moment goed, waardoor het dus wel van belang is met deze factor rekening te houden binnen het adviseringsrapport (Huizing, e.a., 2008).

6.4.5 Stichting Behoud de Lichtenberg

Zoals in eerdere passages van dit rapport is omschreven was cultureel recreatie- en sportcomplex de Lichtenberg ooit een prestigieus en waardevol project voor de gemeente Weert. Nadat het openluchttheater gebreken vertoonde, haar functie verloor en ook het zwembad verloren ging raakte het complex uit de publieke belangstelling.

Om te voorkomen dat het complex een stille dood stierf werd Stichting Behoud de Lichtenberg op 9 december 2003 opgericht. Zij komt voort uit de werkgroep Behoud de Lichtenberg, die eerder al signaleerde dat de Lichtenberg niet verloren mocht gaan. Daarin kwamen enkele personen samen om vanuit verschillende achtergronden het verval van het recreatie - en sportcomplex de Lichtenberg tegen te gaan en het behoud voor de toekomst veilig te stellen (www.behouddelichtenberg.nl).

Deze stichting kan gebruikt worden om plannen voor het hernieuwen van de glorie van complex de Lichtenberg te steunen, zodat die plannen in ogen van de gemeente een groter maatschappelijk draagvlak zullen krijgen.

6.5 Beleid TC Lichtenberg

TC Lichtenberg is een tennisvereniging die haar ogen niet sluit voor de veranderingen in haar omgeving. Deze rapportage, alsmede het beleidsplan (Huizing, e.a., 2008), zijn hier voorbeelden van.

De vereniging is op zoek naar kansen om de toekomst veilig te stellen, zodat TC Lichtenberg geen langzame dood sterft, maar opbloeit tot een tennisvereniging met een gezond en evenwichtig ledenaantal over alle leeftijdscategorieën. Tevens wilt de vereniging haar ooit spraakmakende complex in ere herstellen en zodoende meer aanzien krijgen binnen de lokale tenniswereld.

Tennistechnisch gezien wilt de vereniging een onderscheid maken tussen 2 hoofdgroepen, namelijk: de prestatieve spelers en de recreatieve spelers.

- De prestatieve spelers zouden op het hoogste niveau binnen het district Limburg moeten acteren, met in het bijzonder aandacht voor het jeugdtennis. Voor deze groep moet de vereniging alle nodige randvoorwaarden treffen die nodig zijn om deze doelstelling te verwezenlijken.
- De recreatieve spelers moeten zich vooral **thuis** voelen op het tennispark. Er moet de mogelijkheid geboden worden om veel te kunnen spelen, wat wil zeggen dat er ten alle tijden naar de vereniging gekomen kan worden en er dan ruimte is om te tennissen met voldoende tennisgenoten binnen dezelfde speelcategorie. Tevens moeten er voldoende activiteiten georganiseerd worden, waardoor mensen zich verbonden voelen met de vereniging en zich als gevolg daarvan inzetten als vrijwilliger (Huizing, e.a., 2008).

TC Lichtenberg streeft ernaar meer dan 600 leden te genereren aan het begin van het seizoen 2013 en zo te voldoen aan de richtlijn die de KNLTB en de gemeente Weert stellen betreffende het aantal leden per baan (min. 75). Het percentage jeugdleden zou volgens de beleidsbepalers van de club hetzelfde moeten blijven (ca. 40%).

Verder wilt de club in samenwerking met de Tennis Time Academy (TTA), een tennisschool gevestigd in Weert, tennissende kinderen uit de regio de gelegenheid bieden te trainen met spelers van hetzelfde niveau in de dezelfde leeftijdscategorie. Als gevolg hiervan zouden dan potentiële leden eerder getrokken worden tot de vereniging, omdat ze toch al op het park trainen. De rol van de trainers van de TTA is dus ook bepalend op dat gebied. Hierdoor zal het niveau van de competitieteams stijgen, waardoor het voor de recreanten en tennisliefhebbers aantrekkelijker is naar het park te komen om tennis te 'beleven' (niet alleen spelen, maar ook gezellig samen tennis op niveau bekijken).

TC Lichtenberg heeft als gevolg van deze doelstellingen begin 2010 het besluit genomen de verouderde gravelbanen te vervangen door smashcourt-banen. Dit is het nieuwste soort baan in de technologische tenniswereld. Verder is het van belang het clubhuis aan te passen, dan wel te verbouwen of verplaatsen, zodat het moderner en aantrekkelijker wordt 'een dagje TC Lichtenberg' in te lassen. Ten slotte denk TC Lichtenberg na over het realiseren van een tennishal op het complex om zo het totale tennisaanbod en de zuigende werking van de club door diversiteit te vergroten (Huizing, e.a., 2008).

6.6 Op welke motiverende factoren speelt TC Lichtenberg in?

TC Lichtenberg is een club met een lange en brede historie, zo blijkt uit voorgaande (sub)paragrafen. Qua modernisering en ontwikkeling begint de molen bij TC Lichtenberg echter pas op gang te komen. Deze rapportage is daar een resultaat van. In hoofdstuk 3 zijn motiverende factoren aangehaald die bepalend zijn voor sportparticipatie.

Deze paragraaf richt zich op de vraag: 'Op welke motiverende factoren speelt TC Lichtenberg in?' Hierover kan kortweg gezegd worden dat de factor socialisatie als gevolg van het verenigingsleven aanwezig is bij deze club, maar dat er wat promotionele acties betreft weinig van de grond komt binnen de vereniging. Verder voorziet de club haar leden in alle randvoorwaarden, waardoor intrinsiek gemotiveerde mensen met een passie voor tennis bij deze club goed terecht kunnen.

6.7 SWOT-analyse TC Lichtenberg

6.7.1 Interne analyse: Strengths & Weaknesses (Sterktes & Zwaktes)

TC Lichtenberg bezit een aantal sterke punten waar gebruik van gemaakt kan worden. Waar dat al het geval is kan gekeken worden naar de effectiviteit van het gebruik van de sterktes van de verenigingen. Verder wordt er gekeken naar de zwaktes van de vereniging.

Allereerst zullen de **Strengths** (sterktes) benoemd worden:

- De vereniging beschikt over een groot vrijwilligersaanbod.
- Het complex heeft de status van monument, wat inhoudt dat het park te allen tijde behouden blijft.
- De vereniging heeft een specifieke en uiterst unieke sfeer door de ligging en historie van het complex.
- De (jeugd)trainer heeft regionaal aanzien en kan zo een trekpleister voor de vereniging zijn.
- Nieuwste soort banen (all-weather) zodat het buitentennisseizoen volledig benut wordt.

Vervolgens de **Weaknesses** (zwaktes):

- De vereniging heeft geen eigen vermogen over of opgebouwd de laatste jaren.
- De vereniging heeft weinig leden in de leeftijdscategorie 25-45 jaar.
- Het draagvlak voor activiteiten binnen de vereniging is beperkt.
- Het park is onveilig vanwege de ligging en verlichting van het park.
- Het clubhuis is verouderd en heeft weinig uitstraling.
- De banen 7+8 liggen afgelegen van de rest van het park.
- De parkeergelegenheid is onoverzichtelijk en rommelig bij drukte.

6.7.2 Externe analyse: Opportunities & Threats (Kansen & Bedreigingen)

Om in te kunnen springen op de behoeften van potentiële én actuele klanten is het belangrijk te kijken wat de kansen en bedreigingen voor de tennisvereniging zijn, zodat met beide voordeel gedaan kan worden betreffende te ondernemen acties.

De **Opportunities** (kansen) voor TC Lichtenberg zijn:

- De tennisvereniging heeft veel onbenutte ruimte over op het park. Hier zou eventueel ruimte gemaakt kunnen worden voor een nieuwe tennishal nu Tenniscentrum Weert (subparagraaf 7.3.3) binnen afzienbare tijd verloren gaat.
- Jeugdledenaantal laten groeien als gevolg van samenwerking met de Tennis Time Academy (TTA).
- Gebruik maken van monumentale status om subsidie te genereren, opdat het park een stuk van haar glorie terug wint.
- Samen werken met derden uit de directe omgeving (Bisschoppelijk College, Kazerne, TC Van Horne).
- Voortzetten samenwerking met Petanque Club.
- Het initiatief dat de Gemeente Weert heeft genomen met de publicatie van het rapport: 'De Lichtenberg, ontwikkelingsvisie voor wederopbouw, gebruik en bescherming.'

Er zijn echter ook **Threats** (bedreigingen) waar TC Lichtenberg rekening mee moet houden:

- Demografische ontwikkelingen (afname bevolkingsaantal in Weert & vergrijzing).
- Het inboeten aan populariteit van de tennissport in Nederland.
- Vervuilde grond op een gedeelte van het park (het oude zwembad).
- Concurrentie andere tennisverenigingen (lagere contributies).
- Beperkingen die de monumentenstatus met zich meebrengt.
- Stijgende populariteit individuele sporten (hardlopen, fitness, fietsen).

6.8 Samenvatting

Hoofdstuk 6 heeft een overzicht gegeven van de geschiedenis en de situatie waarin TC Lichtenberg op dit moment verkeert (de banen, het complex, de financiën, ledenaantal over de afgelopen jaren en activiteiten), het gevoerde beleid over de afgelopen jaren en de visie die het bestuur op beleidsmatige basis heeft voor de club in de komende jaren.

Er valt in dit hoofdstuk te lezen dat TC Lichtenberg historisch gezien behoorlijk wat baggage met zich meedraagt voor de gemeente Weert. Vanuit deze historie is TC Lichtenberg gebonden aan Stichting Provisus, een van oorsprong kerkelijke instantie die garant staat voor het culturele aanbod in Weert. Van deze instantie, alsmede van Stichting Behoud de Lichtenberg kan de tennisvereniging gebruik maken.

Verder is gekeken naar wat TC Lichtenberg onderneemt om op de motiverende factoren om te sporten, genoemd in hoofdstuk 3, in te spelen. In het verleden en op dit moment wordt er weinig aan gedaan mensen te stimuleren zich aan te sluiten bij de tennisvereniging. Deze rapportage dient als opmaat om een weg in te slaan waarop de vereniging hier wel aandacht aan besteedt.

Belangrijk in dit hoofdstuk is ook dat het huidige bestuur van TC Lichtenberg geconstateerd heeft dat de in deze rapportage onderzochte leeftijdscategorie aandacht behoeft en dat het doel is in 2013 zeshonderd leden te hebben binnen de club als gevolg van vernieuwingen die doorgevoerd zijn aan de hand van gedegen behoeften onderzoek.

7. Onderzoeksmethodologie

7.1 Inleiding

Dit hoofdstuk verklaart welke onderzoeksmethode er gebruikt is voor het beantwoorden van de hoofdvraag: *‘Welke randvoorwaarden moet TC Lichtenberg treffen om het ledenaantal te laten groeien in de leeftijdscategorie 20-35 jaar, waardoor haar concurrentiepositie als tennisclub in Weert verstevigd wordt?’* En verantwoordt tevens de gemaakte keuzes binnen het uitwerken van de methodiek en de analyse van de verkregen gegevens.

7.2 Methodologische aannames

De onderzoeker zet als leidraad voor dit onderzoek ‘de positivistische benadering’ in (Gratton en Jones, 2007). Er zijn metingen gedaan en er heeft een objectieve feitenanalyse plaatsgevonden zonder dat er door de onderzoeker invloed uitgeoefend is op de metingen of resultaten. De onderzoeker heeft middels enquêtering de behoeften van 20-35 jarigen in Weert onderzocht met betrekking tot een tennisvereniging. Als gevolg hiervan zijn kwantitatieve gegevens verkregen, die met behulp van statistische analyse zijn verwerkt.

7.3 Onderzoeksontwerp

Allereerst is door de onderzoeker een onderzoeksontwerp opgesteld, wat inhoudt dat er een voorlopige onderzoeksvraag en daaraan verwante deelvragen geformuleerd zijn. Aan de hand van deze onderzoeksvraag en deelvragen, is corresponderende literatuur vanuit zoveel mogelijk verschillende bronnen (boeken, wetenschappelijke artikelen, internet) gezocht. In de voorgaande hoofdstukken van deze rapportage zijn de deelvragen vanuit de gevonden literatuur uitgewerkt.

Vervolgens heeft de onderzoeker vastgesteld wat de onderzoekspopulatie is, om hierna middels een operationalisatie-schema (bijlage 2) te komen tot een volledige enquête (bijlage 1). De enquête is afgenomen bij een representatieve groep voor de onderzochte populatie, bestaande uit 84 respondenten. De resultaten die de onderzoeker verworven heeft vanuit de enquêtes zijn verwerkt in een adviesrapport voor TC Lichtenberg.

7.4 Methoden & procedures

Het gevoerde onderzoek is een ‘verkennend onderzoek’ in de vorm van een behoefte onderzoek, waarbij het onderzoeksontwerp cross-sectioneel is. Gezien de grootte van de populatie is hiervoor gekozen omdat middels enquêtes, afgenomen bij een deel van de populatie 20-35 jarigen in Weert, gekomen gaat worden tot generaliserende conclusies over deze bepaalde groep. In dit onderzoek is gekozen voor het verzamelen van anonieme gegevens, waarbij de onderzoeker geen invloed heeft (bijv. manier van vraagstelling) op de uitkomsten.

De behoeften van de onderzochte leeftijdsgroep zijn meetbaar gemaakt door middel van het operationaliseren van de hoofdvraag in een operationalisatieschema. Hierbinnen zijn de begrippen ‘behoeften’ en ‘tennisvereniging’ aan elkaar gekoppeld middels 31 vragen die in de enquête voor 20-35 jarigen uit Weert zijn opgenomen.

De onderzoeksmethode is een enquête. De techniek die ik hierbinnen gebruik is het opstellen van gesloten vragen. De typen gesloten vragen die gebruikt gaan worden zijn:

- Likert-schaal vragen
- Rangorde vragen
- Lijstvragen
- Filtervragen

Een enkele keer zal er een combinatie gemaakt worden tussen een open en gesloten vraag; semi-gesloten (Gratton en Jones, 2007). Voor deze vraagstellingen is gekozen omdat kwantitatieve gegevens verzameld moeten worden en de onderzoeker van tevoren op de hoogte was van de waarschijnlijke antwoorden. Voor de semi-gesloten is gekozen omdat het om een behoefte onderzoek gaat en mensen in sommige gevallen ook zelf zaken moeten kunnen aandragen, zodat veel voorkomende toevoegingen uitgelicht kunnen worden in de gegevensanalyse.

7.5 Steekproef

Het totaal aantal 20-35 jarigen, woonachtig in Weert, wordt door de gemeente Weert bepaald op 7.540 mensen (september 2009). Zoals in paragraaf 7.4 staat aangegeven heeft de onderzoeker ervoor gekozen om, vanwege de grootte van de totale groep 20-35 jarigen in Weert, een deel van deze populatie te onderzoeken. De methode die is gekozen in dit onderzoek is om te werken met een steekproef.

Deze onderzoekspopulatie, die voortgekomen is uit de steekproef, is niet bewust gekozen en hierdoor aselekt. Dit komt door de manier waarop de enquêtes zijn afgenomen. De onderzoeker heeft namelijk op vooraf bepaalde tijdstippen, op verschillende plaatsen in Weert, willekeurige 20-35 jarigen zijn enquête in laten vullen. Deze enquête is eenmaal per persoon ingevuld. Dit alles leidt ertoe dat de gekozen steekproef een 'willekeurige steekproef' is geweest.

In totaal heeft de onderzoeker 112 mensen gevraagd de enquête in te vullen en hebben 83 mensen dat ook daadwerkelijk gedaan. Hierdoor is het responspercentage bepaald op 74,1%. De 112 enquêtes zijn voornamelijk ter plekke ingevuld door de respondenten. De leden van TC Lichtenberg is echter gevraagd de enquête thuis in te vullen. Verder zijn er op plaatsen in de stad waar veel van de beoogde respondenten vaker komen enquêtes neergelegd en ingevuld. De 29 enquêtes die niet meegenomen zijn in de resultaten zijn of te laat ingeleverd of niet ingevuld doordat ze bij de respondenten thuis zijn blijven liggen.

7.6 Analysemethoden

De uitkomsten die gevonden zijn, zijn geanalyseerd met behulp van het computerprogramma SPSS. SPSS is een veelvuldig gebruikt systeem bij onderzoeksbureaus tijdens het verwerken van grote hoeveelheden data. Het is een data-verwerkingsprogramma waarmee onderzoeksgegevens/data omgezet kunnen worden in iedere gewenste output. Aan de hand van deze output creëert SPSS, wanneer gewenst, tabellen en grafieken. Dit zorgt ervoor dat de resultaten gemakkelijk te analyseren zijn.

Binnen dit onderzoek, naar de randvoorwaarden die een tennisclub anno 2010 moet treffen om aantrekkelijk te blijven/ worden voor mensen in de leeftijdscategorie 20 t/m 35 jaar, zijn met behulp van de verkregen output uit SPSS verschillende grafieken en tabellen gecreëerd die hebben bijgedragen aan de vereenvoudiging van het maken van analyses, het trekken van conclusies en het opstellen van aanbevelingen.

8. Resultaten

8.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de gevonden onderzoeksresultaten. De resultaten zijn gewonnen uit 83 enquêtes die zijn afgenomen onder 20-35 jarigen in de stad Weert. De gebruikte enquête is te vinden in bijlage I. In paragraaf 8.2 worden de persoonlijke gegevens van de onderzoeksgroep afgezet tegen de gegevens binnen de gemeente Weert, waar in paragraaf 8.3 ingegaan wordt op de verkregen resultaten. De resultaten zijn zoveel mogelijk uiteengezet, d.w.z. dat er zoveel mogelijk resultaten met elkaar in verband zijn gebracht. Waar dit extra informatie opleverde zijn subtabellen toegevoegd, of is in de inleidende stukken tekst extra informatie verstrekt. Vooraf dient opgemerkt te worden dat er over het algemeen marginale verschillen (minder dan 10% verschil) zijn gevonden tussen de gehele onderzoekspopulatie en de uitgesplitste groepen naar bijvoorbeeld geslacht, etniciteit, woongebied of tennissers en niet-tennissers.

8.2 Persoonlijke gegevens respondenten (20-35 jarigen uit Gemeente Weert)

Onderstaand is in tabel 8.1 af te lezen hoe de persoonlijke gegevens van de onderzoeksgroep zich verhouden tot de gegevens van de totale populatie waarbinnen de steekproef is genomen.

Opgemerkt dient te worden dat bij de categorische indeling met betrekking tot woongebied ook mensen, met een woonplaats die buiten het onderzochte gebied vallen, te categoriseren zijn. Dit is een gevolg van het feit dat sommige leden van TC Lichtenberg niet in Weert woonachtig zijn, maar wel relevant zijn voor de uitkomst van het onderzoek gezien het feit dat het onderzoek betrekking heeft op hun vereniging.

Verder ligt het procentuele aantal tennissers in de onderzochte leeftijdscategorie in dit hoofdstuk aanzienlijk hoger dan in de gemeente waarbinnen dit onderzoek voltrokken is. Dit valt te verklaren door het feit dat er ook tennissers van TC Lichtenberg uit deze leeftijdscategorie in het onderzoek opgenomen diende te worden en er bij tennisverenigingen is langsgedaan om de enquête af te nemen.

N=100	Aantal	Percentage	Percentage Gemeente
Geslacht			
Man	48	57,8%	50,1 %
Vrouw	35	42,2%	49,9 %
Leeftijdscategorie			
20 – 25	35	42,2%	32,2 %
26 – 30	35	42,2%	33,7 %
31 – 35	13	15,6%	34,1 %
Etniciteit			
Autochtoon	72	87,8%	81,3 %
Allochtoon	10	12,2%	17,7 %
Wijk/ buurt			
Weert centrum: Centrum, Fatima	12	14,5%	10,9 %
Weert Oost: Biest, Groenewoud, Leuken	12	14,5%	21,9 %
Weert Zuid: Keent, Moesel, Graswinkel, Kazernelaan	19	22,9%	28,9 %
Weert Noord: Boshoven, Hushoven/Laar, Molenakker	29	34,9%	25,1 %
Stramproy, Swartbroek, Tungalroy, Altweeterheide	8	9,6%	13,3 %
Buiten Weert	3	3,6%	0 %
Lidmaatschap tennisvereniging			
Ja	19	22,9%	0,6 %
Nee	64	77,1%	99,4 %

Tabel 8.1: Persoonlijke gegevens respondenten t.o.v. persoonlijke gegevens totale onderzoeksgroep.

8.3 Onderzoeksresultaten

8.3.1 Sportparticipatie binnen de onderzoeksgroep

Allereerst wordt in dit hoofdstuk een overzicht gegeven met betrekking tot de sportparticipatie van de onderzochte groep. In de enquête is gevraagd naar de sportparticipatie. Tabel 8.2 geeft een overzicht van de antwoorden die voortgekomen zijn uit de vraag: "Sport u in uw vrije tijd?"

	Aantal	Percentage
Ja	79	95,2%
Nee	4	4,8%
Totaal	83	100%

Tabel 8.2: Sport u in uw vrije tijd?

In tabel 8.3 wordt weergegeven hoe de verdeling is van de onderzoeksgroep wanneer gekeken wordt naar het aantal uren dat per persoon per week gesport wordt. De niet sporters (tabel 8.2) worden geschaard in de categorie 0-2 uur per week.

	Aantal	Percentage
0-2 uur/ week	9	10,8%
2-4 uur/ week	19	22,9%
>4 uur/ week	55	66,3%
Totaal	83	100%

Tabel 8.3: Hoeveel uur per week sport u in uw vrije tijd?

8.3.2 Tennisparticipatie binnen de onderzoeksgroep

Binnen het gevoerde onderzoek is de onderzoeksgroep gevraagd of ze ooit getennist hebben. Vervolgens is gevraagd naar hoe vaak de respondenten op jaarbasis tennissen.

De tabellen 8.4, 8.5 en 8.5.1 geven op basis van de antwoorden een schematisch overzicht van de resultaten op deze vragen. In tabel 8.5.1 wordt weergegeven hoe vaak de onderzochte tennissleden per jaar tennissen.

	Aantal	Percentage
Ja	69	83,1%
Nee	14	16,9%
Totaal	83	100%

Tabel 8.4: Heeft u wel eens getennist?

	Aantal	Percentage		Aantal	Percentage
Nooit	14	16,9%	Nooit	0	0%
0-5 keer/ jaar	43	51,8%	0-5 keer/ jaar	2	10,5%
5-10 keer/ jaar	8	9,6%	5-10 keer/ jaar	1	5,3%
10-15 keer/ jaar	4	4,8%	10-15 keer/ jaar	2	10,5%
>15 keer/ jaar	14	16,9%	>15 keer/ jaar	14	73,7%
Totaal	83	100%	Totaal	19	100%

Tabel 8.5: Hoe vaak per jaar tennist u (totaal)?

Tabel 8.5.1: Tenniskwantiteit tennissleden.

Tabel 8.6 geeft aan hoe de onderzochte groep verdeeld is over de tennisverenigingen in Weert. Van de onderzochte groep zijn 19 mensen aangesloten bij een tennisvereniging. Hiervan zijn 16 mensen aangesloten bij een vereniging in Weert en 3 mensen zijn elders bij een tennisvereniging aangesloten. Van deze 19 personen geeft 82,4% aan dat er teveel tennisverenigingen in Weert zijn (14 van de 19 personen uit de enquête die aangesloten zijn bij een tennisvereniging). De totale aantallen en percentages zijn terug te lezen in tabel 8.11.

	Aantal	Percentage
TC Lichtenberg	7	8,4%
TC Van Horne	5	6,0%
TC Weert-Oost	2	2,4%
TC Weert	1	1,2%
TC Boshoven	1	1,2%
TC Altweerterheide	0	0%
TC Ray-Prickers	0	0%
Andere tennisvereniging(en)	3	3,6%
Niet aangesloten bij een tennisvereniging	64	77,1%
Totaal	83	100%

Tabel 8.6: Verdeling v/d onderzoeksgroep over tennisclubs.

Als onderdeel van de tennisparticipatie is in het onderzoek gevraagd aan de mensen die aangesloten zijn bij een tennisvereniging of ze deelnemen aan competitiewedstrijden van hun club of aan wedstrijden op open toernooien om te meten of de respondenten actief zijn op wedstrijdniveau binnen de tennissport. Tabel 8.7 geeft de resultaten hierover weer.

	Competitiedeelname		Toernooideelname	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Ja	12	63,2%	11	57,9%
Nee	7	36,8%	8	42,1%
Totaal	19	100%	19	100%

Tabel 8.7: Overzicht deelname tenniscompetitie en tennistoernooien.

Onderstaand heeft tabel 8.8 een overzicht gegeven van de antwoorden die de respondenten gaven betreffende de vraag naar de reden waarom ervoor gekozen is niet bij een tennisvereniging aangesloten te zijn. Het totaal aantal antwoorden ligt op 69, waar het totaal aantal respondenten die deze vraag ingevuld hebben op 64 ligt (te herleiden uit tabel 8.6). Dit komt doordat er bij deze vraag in de enquête gekozen kon worden om meerdere antwoorden te geven.

Verder wordt er in tabel 8.9 aangegeven hoe de totale groep respondenten heeft geantwoord op de vraag: "Zou u meer tijd aan tennis willen besteden?" Tabel 8.9.1 geeft aan hoe de verhoudingen op deze vraag zijn binnen de groep niet tennislleden.

	Frequentie
Tennis is geen leuke sport.	5
Geen tijd door kinderen.	3
Geen tijd door werk/school.	11
Ben al aangesloten bij een andere sportvereniging.	35
Ben al aangesloten bij een andere niet-sportvereniging.	1
Anders	14
Totaal aantal antwoorden	69

Tabel 8.8: Wat is de voornaamste reden dat u niet aangesloten bent bij een tennisvereniging?

	Aantal	Percentage		Aantal	Percentage
Ja	39	47,0%	Ja	25	39,1%
Nee	43	51,8%	Nee	38	59,4%
Niet ingevuld	1	1,2%	Niet ingevuld	1	1,6%
Totaal	83	100%	Totaal	64	100%

Tabel 8.9: Zou u meer tijd aan tennis willen besteden?

Tabel 8.9.1: Niet tennislleden.

8.3.3 De Weerter tennismarkt

In deze subparagraaf wordt weergegeven hoe de respondenten aankijken tegen de Weerter tennismarkt, d.w.z. dat er vragen gesteld zijn met betrekking tot de hoeveelheid tennisclubs in Weert (tabel 8.10 t/m tabel 8.12) en wat het eventueel reduceren van dit aantal voor gevolgen zal hebben m.b.t. de betrokkenheid van de leden bij de club en het tennisniveau van de leden (tabel 8.13).

	Aantal	Percentage
Ja	25	30,1%
Nee	58	69,9%
Totaal	83	100%

Tabel 8.10: Vindt u 7 tennisclubs reëel voor een plaats als Weert (+/- 2000 tennissers)?

Meer tennissen/ 7 tennisverenigingen	Respondenten die meer tijd aan tennis willen besteden	Respondenten die niet meer tijd aan tennis willen besteden	Totaal
Respondenten die 7 TV'en reëel vinden	8	17	25
Respondenten die 7 TV'en niet reëel vinden	31	26	58
Totaal	39	43	82/83

Tabel 8.11: Kruistabel Respondenten die al dan niet meer tijd aan tennis willen besteden t.o.v. respondenten die 7 tennisverenigingen reëel of niet vinden.

Tabel 8.12 geeft aan hoeveel tennisclubs, volgens de 58 mensen die 7 tennisclubs niet reëel vonden, zouden volstaan in een plaats als Weert. De overige 25 mensen die in tabel 8.10 in de categorie van 'ja'-antwoorden geschaald zijn staan vermeld onder het antwoord: "7 tennisclubs".

	Aantal	Percentage
7 tennisclubs	25	30,1%
6 tennisclubs	0	0%
5 tennisclubs	3	3,6%
4 tennisclubs	20	24,1%
3 tennisclubs	23	27,7%
2 tennisclubs	8	9,6%
1 tennisclub	4	4,8%
Totaal	83	100%

Tabel 8.12: Hoeveel tennisclubs zouden volgens u volstaan in Weert (+/- 2000 tennissers)?

	Meer betrokkenheid per club		Niveaustijging (tennis)	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Ja	40	48,2%	61	73,5%
Nee	16	19,3%	8	9,6%
Weet niet	27	32,5%	14	16,9%
Totaal	83	100%	83	100%

Tabel 8.13: Het reduceren van het aantal tennisclubs in Weert leidt tot meer betrokkenheid van de leden per club en tot een niveaustijging qua tennis van de leden per club.

8.3.4 Bekendheid tennisclubs onder 20-35 jarigen in Weert

Deze subparagraaf laat de uitkomsten op vragen die gesteld zijn met betrekking tot bekendheid van clubs zien.

Tabel 8.14 geeft aan hoe de verhoudingen zijn tussen de zeven tennisclubs uit Weert betreffende de bekendheid onder 20-35 jarigen uit deze stad. Alle 83 respondenten zijn meegenomen in deze statistiek.

Bekend met	Aantal	Percentage
TC Weert-Oost	27	32,5%
TC Van Horne	41	49,4%
TC Lichtenberg	51	61,4%
TC Weert	38	45,8%
TC Boshoven	33	39,8%
TC Ray-Prickers	32	38,6%
TC Altweerderheide	14	16,9%
Geen enkele tennisclub	18	21,7%

Tabel 8.14: Bekendheid tennisclubs uit Weert onder 20-35 jarigen uit deze plaats.

8.3.5 Bekendheid en uitstraling TC Lichtenberg

In deze subparagraaf wordt ingegaan op resultaten die betrekking hebben op TC Lichtenberg op zich. Deze resultaten zijn voortgekomen uit antwoorden die de 51 respondenten hebben gegeven die aan hebben gegeven bekend te zijn met TC Lichtenberg. Door de overige 32 respondenten zijn de vragen, waaruit gegevens (verwerkt in deze subparagraaf) naar voren zijn gekomen, buiten beschouwing gelaten.

Tabel 8.15 geeft aan hoe de respondenten, die bekend zijn met TC Lichtenberg, aankijken tegen de club betreffende de ouderwetse of nieuwerwetse uitstraling. Tussen haakjes staan de percentages t.o.v. de totale onderzoeksgroep. Tabel 8.15 laat vervolgens zien welke punten door de respondenten die hier iets over konden zeggen sterk/zwak zijn aan TC Lichtenberg.

	Aantal	Percentage
Ouderwets	48	94,1% (57,8%)
Nieuwerwets	3	5,9% (3,6%)
Totaal	51	100% (61,4%)

Tabel 8.15: Hoe zou u TC Lichtenberg omschrijven?

N=51		
Indicator	Sterk	Zwak
Ligging van het park	45	0
Clubhuis	4	22
Banen (smashcourt & french-court)	16	2
Parkeergelegenheid	5	22
Activiteitsaanbod	2	5
Uitstraling van de club	24	5
De monumentenstatus die het park heeft	12	0
Trainingsfaciliteiten (Tennis Time Academy; Marcel Gerards)	16	0
Gezelligheid	7	9
Tennisniveau	4	2
Ledenaantal	4	7
Veiligheid van het park	0	34
Anders	2	3
Totaal sterk/zwak	141x	111x

Tabel 8.16: Overzicht sterke en zwakke punten TC Lichtenberg volgens de 51 respondenten die aangaven bekend te zijn met TC Lichtenberg.

8.3.6 Wat zoekt de 20-35 jarige in een tennisclub?

Deze subparagraaf komt voor uit vragen die in de enquête zijn opgenomen met het oog op de behoeften van 20-35 jarigen m.b.t. een tennisclub. Er zullen getallen naar voren komen die laten zien in welk gebied, op welke baansoort en onder welke omstandigheden deze groep het liefste zou tennissen.

Tabel 8.17 toont welk tennisgebied het meest aantrekkelijk werd bevonden door de onderzochte groep, tabel 8.18 geeft weer welke voorkeur deze groep heeft uitgesproken betreffende de baansoort. Alle 83 respondenten zijn in deze gegevens opgenomen. Bij het geven van een voorkeur voor het type baansoort om op te tennissen is gekozen om alle respondenten mee te nemen in de resultaten, dus ook de mensen die nog nooit getennist hebben. Dit vanwege het feit dat deze mensen het antwoord 'geen voorkeur' kunnen geven wanneer ze dit niet weten, maar ook omdat een bepaalde baansoort aantrekkelijker kan ogen dan een andere baansoort.

	Aantal	Percentage
Bosgebied	72	86,8%
Woonwijk	10	12,0%
Platteland	1	1,2%
Totaal	83	100%

Tabel 8.17: Wat vindt u de meest aantrekkelijke tennisomgeving?

	Aantal	Percentage
Gravel	35	42,2%
Kunstgras	10	12,0%
French-court	1	1,2%
Redcourt/Smashcourt (all-weather)	6	7,2%
Geen voorkeur	31	37,3%
Totaal	83	100%

Tabel 8.18: Welke baansort heeft uw voorkeur in de sport tennis?

Vervolgens wordt in deze subparagraaf weergegeven welke factoren als verleidelijk worden ervaren door de respondenten wanneer het gaat om aantrekkelijkheid van een tennisvereniging. Tabel 8.19 t/m tabel 8.28 geven de verkregen gegevens schematisch weer.

	Aantal	Percentage
Heel verleidelijk	7	8,4%
Verleidelijk	17	20,5%
Neutraal	38	45,8%
Niet verleidelijk	11	13,3%
Helemaal niet verleidelijk	10	12,0%
Totaal	83	100%

Tabel 8.19: De tennisclub heeft miniveldjes en tenniskooien op haar park gesitueerd.

	Aantal	Percentage
Heel verleidelijk	20	24,1%
Verleidelijk	34	41,0%
Neutraal	22	26,5%
Niet verleidelijk	5	6,0%
Helemaal niet verleidelijk	2	2,4%
Totaal	83	100%

Tabel 8.20: De tennisclub heeft een groot ledenaantal met veel spelers per niveau (niveau 8 t/m 3 hebben allemaal minimaal 15 spelers per sekse)

	Aantal	Percentage
Heel verleidelijk	29	34,9%
Verleidelijk	29	34,9%
Neutraal	20	24,1%
Niet verleidelijk	5	6,0%
Helemaal niet verleidelijk	0	0%
Totaal	83	100%

Tabel 8.21: De tennisvereniging biedt zowel outdoor als indoor tennis aan.

	Aantal	Percentage
Heel verleidelijk	26	31,3%
Verleidelijk	31	37,3%
Neutraal	21	25,3%
Niet verleidelijk	5	6,0%
Helemaal niet verleidelijk	0	0%
Totaal	83	100%

Tabel 8.22: Er wordt op landelijk topniveau getennist bij de tennisvereniging.

	Aantal	Percentage
Heel verleidelijk	35	42,2%
Verleidelijk	33	39,8%
Neutraal	14	16,9%
Niet verleidelijk	1	1,2%
Helemaal niet verleidelijk	0	0%
Totaal	83	100%

Tabel 8.23: De tennisvereniging heeft een modern clubhuis.

	Aantal	Percentage
Heel verleidelijk	23	27,7%
Verleidelijk	19	22,9%
Neutraal	29	34,9%
Niet verleidelijk	8	9,6%
Helemaal niet verleidelijk	4	4,8%
Totaal	83	100%

Tabel 8.24: De tennisvereniging speelt in op technologische ontwikkelingen (online baan reserveren/ kijken of er banen vrij zijn, geautomatiseerde sms'jes ontvangen bij bardiensten/ wedstrijden, etc.)

	Aantal	Percentage
Heel verleidelijk	9	10,8%
Verleidelijk	20	24,1%
Neutraal	30	36,1%
Niet verleidelijk	20	24,1%
Helemaal niet verleidelijk	4	4,8%
Totaal	83	100%

Tabel 8.25: De tennisvereniging heeft een uitgebreider sportaanbod (fitness/wandeldagen/hardlooptdagen)

	Aantal	Percentage
Heel verleidelijk	1	1,2%
Verleidelijk	17	20,5%
Neutraal	28	33,7%
Niet verleidelijk	23	27,7%
Helemaal niet verleidelijk	14	16,9%
Totaal	83	100%

Tabel 8.26: De tennisvereniging biedt ook kinderopvang/ huiswerkbegeleiding aan.

	Aantal	Percentage
Heel verleidelijk	13	15,7%
Verleidelijk	41	49,4%
Neutraal	24	28,9%
Niet verleidelijk	3	3,6%
Helemaal niet verleidelijk	2	2,4%
Totaal	83	100%

Tabel 8.27: De tennisvereniging plant veel activiteiten (BBQ's, husselavonden, thema avonden, toernooien, etc.)

	Aantal	Percentage
Heel verleidelijk	11	13,3%
Verleidelijk	38	45,8%
Neutraal	31	37,3%
Niet verleidelijk	2	2,4%
Helemaal niet verleidelijk	1	1,2%
Totaal	83	100%

Tabel 8.28: Op de tennisclub worden grote sportevenementen uitgezonden op grote schermen (WK's/ EK's voetbal, Olympische Spelen, Grand Slam tennis)

Tot slot wordt in deze subparagraaf bekeken of de respondenten bereid zijn extra jaarcontributie te betalen bij een tennisvereniging die extra tennis-, sport- en activiteitsaanbod biedt t.o.v. andere tennisverenigingen. Tabel 8.29 geeft een overzicht van de antwoorden van de totale onderzoeksgroep, waar tabel 8.29.1 laat zien wat de niet-tennisleden hebben geantwoord.

	Aantal	Percentage
Ja	48	57,8%
Nee	35	42,2%
Totaal	83	100%

Tabel 8.29: Bent u bereid extra jaarcontributie te betalen wanneer een tennisvereniging extra tennis-, sport- en activiteitsaanbod kent?

	Aantal	Percentage
Ja	38	59,4%
Nee	26	40,6%
Totaal	64	100%

Tabel 8.29.1: Aantal niet tennisleden die bereid zijn extra jaarcontributie te betalen wanneer een tennisvereniging extra tennis-, sport- en activiteitsaanbod kent?

9. Conclusies

9.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden conclusies getrokken aan de hand van de gevonden resultaten die beschreven zijn in hoofdstuk 8. Aan de hand van de geformuleerde conclusies wordt het mogelijk een antwoord te geven op de onderzoeksvraag:

‘Welke randvoorwaarden moet TC Lichtenberg treffen om het ledenaantal te laten groeien in de leeftijdscategorie 20-35 jaar, waardoor haar concurrentiepositie als tennisclub in Weert verstevigd wordt?’

In dit hoofdstuk zullen de verschillende uitkomsten van het onderzoek (beschreven in hoofdstuk 8) gekoppeld worden aan de gevonden literatuur, die in de hoofdstukken 1 t/m 6 verwerkt zijn tot het literatuurgedeelte van dit rapport, om vervolgens te komen tot conclusies die van meerwaarde kunnen zijn voor TC Lichtenberg.

9.2 Sportparticipatie 20-35 jarigen uit Weert

Van de 83 respondenten geeft 95,2% aan te sporten in zijn of haar vrije tijd. In hoofdstuk 1 valt uit tabel 1.2 op te maken dat van alle inwoners van Nederland boven de 12 jaar rond de 65% sport in zijn/ haar vrije tijd.

Dat het percentage in dit onderzoek aanzienlijk hoger ligt is te verklaren door het feit dat er binnen dit onderzoek voldoende tennissers moesten worden opgenomen in de resultaten. Er zijn namelijk 19 respondenten die aangeven aangesloten te zijn bij een tennisvereniging en nog eens 35 respondenten geven aan aangesloten te zijn bij een andere sportvereniging.

Met het oog op de beweegnorm, die aangeeft dat de streefwaarde voor mensen boven de 18 op minimaal 5 keer per week een half uur matig/intensief bewegen ligt, valt te zeggen dat 66,3% van de respondenten hieraan voldoet op basis van de antwoorden die terug te vinden zijn in tabel 8.3.

9.3 Tennisparticipatie van 20-35 jarigen uit Weert

Uit de verkregen gegevens blijkt dat 83,1% van de ondervraagden wel eens getennist heeft in zijn of haar leven. Van de 19 respondenten die aangesloten zijn bij een tennisvereniging mocht dat verwacht worden. Van de overige 64 respondenten heeft 78,1% ooit getennist. Het tennissen voor deze groep beperkt zich dan echter voornamelijk tot een tennisparticipatie van 0-5 keer per jaar. Hier valt uit te concluderen dat tennis een sport is die wel uitnodigend is om te proberen, maar blijkbaar niet snel mensen aan zich bindt binnen deze leeftijdscategorie.

Zoals gezegd zijn van de onderzochte groep 19 mensen aangesloten bij een tennisvereniging. Hiervan zijn 16 mensen aangesloten bij een vereniging in Weert en 3 mensen zijn elders bij een tennisvereniging aangesloten. Dit houdt in dat 22,9% lid is van een tennisvereniging, waar 77,1% niet bij een tennisvereniging aangesloten is. Het percentage tennisleden is extreem veel hoger dan het percentage in deze leeftijdscategorie binnen de gehele gemeente. Hier dient binnen de rest van de te trekken conclusies rekening mee gehouden te worden.

Van de respondenten die aangesloten zijn bij een tennisvereniging valt te zeggen dat ongeveer tweederde de sport actief beoefent in de vorm van wedstrijdtennis in georganiseerd verband door deel te nemen aan competitiewedstrijden en/of deelname aan (open) toernooien. De mensen aangesloten bij een tennisvereniging zijn in deze leeftijdscategorie dus geen passieve leden.

In tabel 8.8 wordt een overzicht gegeven van de voornaamste redenen die de respondenten gaven betreffende de vraag naar de reden waarom ervoor gekozen is niet bij een tennisvereniging aangesloten te zijn. Hierbij gaf meer dan 50% aan al aangesloten te zijn bij een andere sportvereniging en dit dus als een belemmering te zien om zich ook aan te sluiten bij een tennisvereniging. Bij 17% van de respondenten is het werk of de studie een obstakel, doordat het ze in tijdnood brengt om nog aangesloten te zijn bij een tennisvereniging, waar nog eens 21,9% aangeeft andere redenen te hebben om niet te tennissen in verenigingsverband. 39,1 procent van deze groep geeft echter aan wel meer tijd aan tennis als sport te willen besteden (tabel 8.9.1).

Tot slot van deze paragraaf valt nog op te merken dat ongeveer 50% van alle respondenten graag meer tijd zou willen besteden aan tennis dan dat ze op dit moment doen. Hier zit dus een kans voor TC Lichtenberg.

9.3 Tennis in Weert

In deze paragraaf wordt verklaard welke tennisverenigingen, die de stad rijk is, 20-35 jarigen uit Weert kennen. Verder wordt er een beeld geschetst van de hoeveelheid tennisverenigingen er volgens de onderzochte groep zouden moeten zijn en wat voor gevolgen het reduceren van dit aantal zal hebben kijkende naar betrokkenheid van de leden bij, en het tennisniveau van, de club.

Zoals in het literatuuronderzoek al werd aangegeven kampt Weert met meerdere tennisclubs die het streefgetal voor het gemiddelde aantal leden per baan niet halen. Een logische vraag lijkt dan: "Is het in stand houden van 7 tennisverenigingen in Weert reëel?" Het antwoord op deze vraag lijkt voor de respondenten van dit onderzoek duidelijk. Bijna 70% vindt dat het aantal tennisverenigingen in Weert teruggebracht zou moeten worden. Voor respondenten die meer tijd aan tennis willen besteden lijkt het volgens dit onderzoek zelfs een must het aantal tennisverenigingen terug te dringen (tabel 8.11).

Hierbij geeft meer dan 50% van de respondenten aan 3 tot 4 clubs voldoende te vinden voor een plaats als Weert. Dit is de helft van het huidige aantal!

Wanneer het aantal tennisverenigingen hypothetisch gezien teruggedrongen zou zijn denkt 73,5% van de ondervraagden dat dit direct zal leiden tot een niveaustijging op tennisgebied binnen de verenigingen. Minder dan 50% is ervan overtuigd dat dit zal leiden tot meer betrokkenheid bij de club. Hieruit kan afgeleid worden dat een fusie van verschillende clubs niet alleen extra leden op zal leveren, maar ook zal leiden tot niveaustijging op tennisgebied. Verder lijkt het dan aantrekkelijker voor eventuele horeca-uitbaters om een horecavoorziening op zo een grote tennisvereniging uit te baten. Dit zou dan ook de last van leden met betrekking tot bardiensten afnemen, want volgens de respondenten hoeft een vereniging niet te rekenen op meer betrokkenheid van de leden, ook niet bij een grotere vereniging.

Van de 83 ondervraagden wist slechts 21,7% geen enkele tennisvereniging te herkennen. TC Lichtenberg hoort bij de drie bekendste tennisverenigingen. Dit is gunstig wanneer er aanpassingen zouden worden gedaan en daar promotie voor gemaakt zou moeten worden, want de bekendheid is er al.

9.4 Bekendheid en uitstraling TC Lichtenberg

In deze paragraaf worden conclusies getrokken aan de hand van de resultaten die betrekking hebben op TC Lichtenberg.

20-35 jarigen uit Weert hebben massaal aangegeven (ruim 90%) dat ze TC Lichtenberg een ouderwetse uitstraling vinden hebben. Hieruit blijkt dat de vereniging qua eigentijdsheid niet aansluit bij de beleevingswereld van deze groep.

Uit de vragen waarbinnen de respondenten aan mochten geven wat ze de sterke en zwakke punten van TC Lichtenberg vinden blijkt dat de ligging van het park een sterk punt is. Dit blijkt ook uit het feit dat 86.8% van de ondervraagden liever in een bosrijke omgeving tennist dan in een stadswijk of op het platteland. Verder heeft de club een positieve uitstraling, goede banen en goede trainingsfaciliteiten.

De zwakke punten zijn volgens de onderzochte groep ook vrij duidelijk. Zo is het clubhuis een minpunt, de parkeergelegenheid slecht en de veiligheid van het park laat nog het meest te wensen over. Veertig tot zestig procent van de respondenten gaf deze drie eigenschappen van de vereniging als zwak aan. Eventuele actiepunten m.b.t. toekomstige renovaties of verbouwingen zouden deze drie zaken dus prioriteit moeten geven.

Goed om te weten is dat er per totaal meer sterke dan zwakke punten benoemd werden door de onderzochte groep (141 om 111). Dit betekent in ieder geval dat er voldoende perspectief is om op door te gaan.

9.5 Wat zoekt de 20-35 jarige in een tennisclub?

Met betrekking tot het beantwoorden van de hoofdvraag is deze paragraaf m.b.t. het trekken van conclusies essentieel. Er is namelijk aan de hand van randvoorwaarden, die een tennisvereniging kan bezitten, gezocht naar aantrekkelijke aspecten van een tennisvereniging voor 20-35 jarigen.

Zoals in paragraaf 9.4 ook al vermeld werd geeft 86.8% van de ondervraagden aan liever in een bosrijke omgeving te tennissen dan in een stadswijk of op het platteland. Daarnaast is gravel de meest populaire ondergrond (42,2%), waar 37,3% geen voorkeur heeft met betrekking tot de baansoort waar op gespeeld moet worden bij een tennisvereniging. TC Lichtenberg heeft een baansoort die heel dicht tegen het gravel aan ligt, maar waar de weersomstandigheden minder invloed op hebben dan op gravel. Dit mag dus als positief gezien worden, zeker in een land als Nederland waar het veel dagen per jaar regent.

In de onderstaande resultaten is door de respondenten steeds aangegeven in welke mate de voorgedragen randvoorwaarden hen verleiden om zich aan te sluiten bij een tennisvereniging.

Als er op een tennisvereniging miniveldjes en tenniskooien aanwezig zijn wordt dit door de respondenten niet gezien als een verleidelijk aspect. Het overgrote deel antwoordde hier 'neutraal' op. De tenniskooien die TC Lichtenberg bezit zijn in verouderde staat, maar hoeven dus geen prioriteit te krijgen in de renovatieplannen als het ligt aan 20-35 jarigen.

Dit is anders bij de vraag of het verleidelijk gevonden wordt als de tennisvereniging veel leden per speelniveau bezit en dus een groot totaal ledenaantal heeft. Ruim 65% vond dit verleidelijk tot heel verleidelijk. Wederom blijkt hier dus weer dat het van belang is te gaan zoeken naar mogelijkheden om het ledenaantal uit te breiden.

Het aanbieden van zowel outdoor als indoor tennis is heel erg populair gebleken. Ongeveer 70% van alle ondervraagden vindt dit een verleidelijk tot heel verleidelijk aspect. Het is dus van belang dat TC Lichtenberg in gaat spelen op de plannen van de gemeente Weert en de Weerter Sportraad om een goede vervangende accommodatie voor Tenniscentrum Weert te creëren.

Een ander punt dat als verleidelijk tot heel verleidelijk wordt gezien door de respondenten is dat er op landelijk topniveau getennist wordt binnen de vereniging. Zo'n 68% heeft aangegeven dit een positief punt te vinden wanneer met overweegt zich aan te sluiten bij een tennisvereniging. Mensen in de leeftijd 20-35 jaar vinden het dus ook belangrijk tennis op hoog niveau te kunnen bekijken buiten het feit dat ze de sport zelf willen beoefenen.

Een aspect dat ook duidelijk als verleidelijk bestempeld werd door de respondenten is dat de tennisvereniging een modern clubhuis heeft. Gekoppeld aan paragraaf 9.4 is het makkelijk concluderen dat TC Lichtenberg al veel voordeel kan halen uit het renoveren van het clubhuis of het realiseren van een nieuwbouw clubhuis, want ruim 80% vindt dit een verleidelijk aspect van een tennisvereniging.

Mocht er met het bovenstaande advies iets gedaan worden, dan is het van belang dat de vereniging in gedachte houdt dat de respondenten op dit onderzoek het uitzenden van grote sportevenementen op de tennisvereniging ook zien als verleidelijk. Bijna 60% geeft aan graag Grand Slam tennis, EK's- en WK's voetbal en de Olympische spelen gezamenlijk te bekijken op de tennisvereniging. Hier zal met de inrichting van een eventueel aangepast of nieuw clubhuis rekening mee gehouden moeten worden.

De 20-35 jarigen uit Weert reageren redelijk neutraal op de vraag of de tennisvereniging in moet spelen op technologische ontwikkelingen. Zo geeft 50% aan graag online een baan te reserveren, geautomatiseerde sms'jes te willen ontvangen bij wedstrijden of bardiensten en online het park te kunnen bekijken. 35% reageerde hier neutraal op. Voor de helft van de ondervraagden zou het dus iets toevoegen wanneer de tennisvereniging in dit soort zaken voorziet. Met het oog op de toekomst is het misschien verstandig hier toch al op in te spelen.

Voor de onderzochte groep is het niet belangrijk een uitgebreider sportaanbod of huiswerkbegeleiding en/of kinderopvang aan te bieden zoals dat tegenwoordig gedaan wordt in de zogenoemde bedrijfsmatige tennisverenigingen (hoofdstuk 4).

Tot slot vindt de onderzochte leeftijdscategorie het verleidelijk tot heel verleidelijk (+/- 65%) als er veel activiteiten gepland worden zoals BBQ's, thema avonden, toernooien, etc. De vereniging kan hier dus op inspelen door extra activiteiten te organiseren.

Afsluitend wordt in deze paragraaf bekeken of de respondenten bereid zijn extra jaarcontributie te betalen bij een tennisvereniging die extra tennis-, sport- en activiteiten aanbod biedt t.o.v. andere tennisverenigingen. Bijna 60% van de totale onderzoeksgroep geeft aan hiertoe bereid te zijn. Gezien de percentages die dit onderzoek heeft opgeleverd m.b.t. verleidelijkheid van bepaalde aspecten mag dit percentage gezien worden als voldoende basis om mogelijkheden te zoeken de aangegeven veranderingen door te voeren.

Van de niet-tennisliden is een hoger percentage bereid extra contributie te betalen aan een tennisvereniging die extra sport- en activiteiten aanbod kent t.o.v. andere verenigingen. Dit geeft aan dat er in het kader van verbreding van de vereniging wel degelijk marge zit in het binnenhalen van nieuwe leden, die ook nog eens bereid zijn meer te betalen voor een tennisvereniging die meer biedt.

10. Aanbevelingen

10.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staan aanbevelingen gebaseerd op het literatuuronderzoek, gekoppeld aan de resultaten en conclusies van het onderzoek. Deze aanbevelingen zijn bruikbaar voor de gemeente Weert en TC Lichtenberg. Eventueel kunnen andere tennisverenigingen hier informatie uit opdoen.

10.2 Aanbevelingen

Groei binnen de tennissport zal zelfstandig moeten worden geïnitieerd door het feit dat tennis geen opkomende sport meer is en dus niet mee kan liften op groei door trendvolgers of door mee te liften op (inter)nationale aandacht die de sport krijgt. Bovendien zijn nieuwe initiatieven, ontwikkelingen en producten in de tennissport een must om de huidige en potentiële nieuwe leden te (blijven) interesseren in tennis.

10.2.1 Organisatievorm van de tennisvereniging

TC Lichtenberg kenmerkt zich vandaag de dag als een 'klassieke tennisvereniging'. Op basis van de gevonden resultaten en de verschuivingen in het Nederlandse tennis is het van belang dat de tennisvereniging zich gaat kantelen naar een karakter dat meer aansluit bij de 'innovatieve tennisvereniging'. Hierbij is het van belang dat de vereniging samenwerkingsverbanden aangaat met scholen, instanties voor gehandicapten en andere (sport-) verenigingen.

10.2.2 Groeien of inkrimpen?

De trend binnen het verenigingsleven in Nederland is een proces van schaalvergroting, professionalisering en verzakelijking. Er zal meer aandacht worden besteed aan beleidsontwikkeling. De afhankelijkheid van subsidies zal, door een verbreding van de inkomstenbronnen en een hogere omzet, bij de grotere clubs afnemen. Dit is iets waar TC Lichtenberg zich over zal moeten beraden.

Het feit dat er veel tennisverenigingen in Weert kampen met gemiddeld te weinig leden per baan, gekoppeld aan de wens van de onderzochte groep om minder tennisverenigingen in Weert te hebben is het verstandig te zoeken naar mogelijkheden om te fuseren met andere tennisverenigingen. Dit niet alleen op basis van de huidige cijfers, maar zeker wanneer er gekeken wordt naar de prognose die gemaakt is voor de Weerter bevolking. In het eindejaarsrapport van de gemeente Weert over het bevolkingsverloop in Nederland valt namelijk te lezen dat in 2025 meer dan 50% van de Nederlandse gemeenten een dalend inwonertal te verwerken krijgt. Deze verandering zal zich ten opzichte van de Randstad meer laten gelden in de gemeente Weert!

Gezien de bevolkingsprognoses, het (te) grote aantal tennisverenigingen t.o.v. het aantal tennissers en de uitkomsten van dit rapport betreffende het aantal tennisverenigingen in Weert is het verstandig om te kijken op welke manier het park eventueel uitgebreid zou kunnen worden wanneer er andere tennisverenigingen aan zouden sluiten bij TC Lichtenberg middels een fusie. Dit onderzoek heeft namelijk laten zien dat de ligging van het park en de bosachtige omgeving ideale omstandigheden zijn om te tennissen volgens de onderzochte groep.

Veel mogelijkheden m.b.t. het genereren van een stijgend ledenaantal zullen er niet zijn zolang er zeven tennisverenigingen blijven in Weert. Het afstoten van de banen 7 en 8 zal, wanneer TC Lichtenberg zelfstandig door wilt gaan, op den duur onontkoombaar zijn. De enige manier om te groeien op basis van de resultaten uit dit onderzoek en de bevolkingsprognoses is een fusie van tennisverenigingen. Dit zal leiden tot een groter ledenaantal, wat door eventueel nieuwe tennisleden uit de leeftijdscategorie 20-35 jaar als verleidelijk wordt gezien.

10.2.3 Renovatie/ verbouwing

TC Lichtenberg ligt, zoals eerder vermeld, op een uiterst bijzondere plek in Weert. De gemeente Weert heeft dit ingezien en is van plan het monumentale gebied waar TC Lichtenberg toe behoort te renoveren. Het doel van deze renovatie is: 'de eigen identiteit en intrinsieke waarde van het bijzondere gebied De Lichtenberg herstellen'.

Concrete plannen voor het renoveren van dit complex zijn echter nog niet gemaakt. De tennisvereniging heeft dus de kans om voor te lopen op de gemeente door zelf met ontwikkelingsplannen te komen. Mijn advies in dit kader is om, wanneer een renovatie of verbouwing van het park aan de orde komt, rekening te houden met de volgende punten:

Veiligheid: Uit dit rapport is gebleken dat de veiligheid van het park als één van de zwakke punten van de vereniging wordt gezien. Dit komt voornamelijk door het stuk tussen het clubhuis en de parkeerplaatsen bij het theater wanneer het 's avonds donker is. Het hersituëren van de ingang van de tennisvereniging of van het hersituëren van het clubhuis lijkt bij het tegengaan van dit probleem essentieel. Tevens zal de verlichting van het gehele park opnieuw aangelegd moeten worden.

Parkeergelegenheid: De gemeente beschrijft in haar ontwikkelingsvisie uit 2010 dat het gebied, waar de tennisvereniging nu haar parkeerplaatsen gesitueerd heeft, autovrij zal moeten worden. Dit betekent dat de tennisvereniging een andere parkeergelegenheid zal moeten creëren. Hier moet bij de eventuele herindeling van het park rekening mee gehouden worden.

Clubhuis: Het huidige clubhuis past niet in het beeld dat de gemeente voor ogen heeft met het complex. Dit beeld wordt onderstreept door de resultaten uit dit onderzoek. Het is dan ook verstandig dit clubhuis te verwijderen en een nieuw clubhuis te situeren. De beste oplossing lijkt mij om het nieuwe clubhuis tussen de smashcourtbanen en de frenchcourtbanen te plaatsen. Hierdoor wordt de optie om iets te doen met het vervuilde gebied (het oude zwembad) open gehouden.

Tennishal: Uit dit rapport blijkt dat een tennisvereniging die zowel outdoor als indoor tennis aanbiedt aantrekkelijker is voor de groep 20-35 jarigen dan een tennisvereniging die dat niet doet. Gezien de plannen van de gemeente om het sport en cultuurcomplex de Lichtenberg een nieuw leven in te blazen is dit een uitgelezen mogelijkheid om daar een plan voor op te stellen. Op het park is ruimte te over voor een tennishal met 4 tot 5 banen. Het eerder genoemde, vervuilde en braakliggende stuk grond 'het oude zwembad' lijkt me hier een ideale plek voor.

Entree: De entree van het tennispark ligt nu tussen het oude melkhuisje en de frenchcourtbanen (7 & 8) omdat direct aansluit op het stuk waar bezoekers op dit moment hun auto parkeren. Wanneer dit gebied voor verkeer ontoegankelijk wordt ontstaat er de mogelijkheid de entree van het tennispark naar voren te leggen, waardoor de parkeerplaatsen buiten het monumentale gebied gecreëerd kunnen worden en de veiligheid er een stuk op vooruit gaat vanwege het feit dat er 's avonds niet meer ver door het donker gegaan hoeft te worden tot de uitgang.

De bovenstaande veranderingen zullen een positieve invloed hebben op de ouderwetse uitstraling van de club, zodat deze uitstraling kantelt naar nieuwerwets door het feit dat er een (van binnen) modern clubhuis ligt dan in de sfeer van het monument past. Verder zal er een beter samenhang zijn binnen het tennispark. Op dit moment liggen baan 7 & 8 afgezonderd en is het clubhuis gesitueerd in het uiterste hoekje van het park. Met een meer gecentreerd paviljoen zal het tennispark ook voor bezoekers aantrekkelijker worden.

Wanneer een tennishal aangelegd zou worden is het verstandig een combinatie te maken tussen de horecagelegenheid van de tennishal en die van de tennisclub. Dit maakt het voor een professionele uitbater meteen een stuk aantrekkelijker om de horecagelegenheid op zich te nemen. Op deze manier is er op het complex 365 dagen per jaar activiteit en kan er dus ook net zo vaak getennist worden op het complex. Dit zou een optimalisatie van de voorziening betekenen.

10.2.4 Fusieren/ samenwerken, met wie?

Wanneer een fusie overwogen wordt adviseer ik om te kijken naar een samenwerking met TC Van Horne, TC Ray-Prickers of met beide. Dit zijn op dit moment qua ledenaantal en het aantal leden per baan de clubs die eventueel wederzijdse belangen zouden kunnen hebben. Mooie bijkomstigheid aan een samenwerking met TC Van Horne zou zijn dat er op die club per 2011 op het hoogste landelijke niveau competitie wordt getennist. Dit aspect werd door de respondenten in dit onderzoek als verleidelijk omschreven wanneer men zich aan wilt sluiten bij een tennisvereniging.

Verder zijn dit de twee verenigingen die topografisch gezien eenzelfde gebied bestrijken in Weert. Dit betekent dat leden van alle verenigingen bij een eventuele fusie niet ver hoeven uitwijken om te kunnen blijven tennissen bij hun vereniging.

Gezien de gevoeligheid bij de leden en bestuurders van verenigingen met het oog op fusies is het verstandig in eerste instantie te kijken naar samenwerkingsverbanden. Zo kunnen bepaalde afspraken gemaakt worden over openstelling van de banen voor leden van beide verenigingen en het splitsen van openingstijden voor de clubhuizen. Zo raken de leden van betrokken verenigingen bij elkaar betrokken en zal een fusie ook steeds minder gevoelig komen te liggen.

Mochten de genoemde verenigingen geen interesse hebben, is het verstandig verder te kijken naar verenigingen uit de stad die dezelfde behoeften en ideeën hebben. Topografisch gezien blijven de eerstgenoemde twee verenigingen echter voorkeur houden met het oog op de haalbaarheid van fusie-/ samenwerkingsdoelstellingen.

11. Discussie

11.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de sterke en zwakke punten van dit onderzoek tegenover elkaar gezet. Door kritisch te kijken naar onder andere de onderzoeksmethode en de gekozen onderzoekspopulatie worden een aantal discussiepunten besproken.

11.2 Sterke punten van het onderzoek

Een van de sterke punten van dit onderzoek is dat het een zeer actueel onderwerp is binnen de Weertse gemeenschap. Politiek gezien heeft het gebied, waar in dit onderzoek adviezen over gegeven worden, veel lading. In de historie van Weert is de ligging van het park waarop de tennisvereniging TC Lichtenberg gesitueerd ligt vaak een politiek agendapunt geweest. Ten tijde van dit onderzoek lijkt de politieke discussie over dit plangebied volop in gang te zijn gezet.

Een ander sterk punt is dat de gemiddeldes van de persoonlijke gegevens van de respondenten goed overeenkomen met de gemiddelden uit de gemeente Weert.

Verder is het hoge responspercentage een sterk punt van het gevoerde onderzoek. Hierdoor krijg je een betere kijk op de totale populatie dan bij een laag responsgehalte.

11.3 Zwakke punten van het onderzoek

Naast de sterke punten kent het onderzoek ook enkele zwakke punten. Een van die zwakke punten is dat de onderzoeker enkele vragen is vergeten op te nemen in de vragenlijst die van belang hadden kunnen zijn binnen de resultaten. Zo hadden de volgende vragen bij kunnen dragen aan diepere achtergronden achter verkregen antwoorden.

- Heeft u wel eens proeflessen gevolgd bij een tennisvereniging?
- Heeft u kinderen?

Verder is er een vraag uit de enquête niet opgenomen in de onderzoeksresultaten. Deze vraag had betrekking op de uitstraling van de verschillende tennisverenigingen die Weert kent. Er werd de respondenten gevraagd een ranglijst te maken op basis van de uitstraling die zij vinden dat de verschillende clubs hebben. Deze vraag werd echter even vaak goed als slecht begrepen en is daarom buiten beschouwing gelaten door de onderzoeker.

Ten slotte is een ander zwak punt van dit onderzoek dat het aantal respondenten dat aangesloten is bij een sportvereniging veel hoger ligt dan de gemiddelde waarden in de gemeente Weert. Dit komt door het feit dat de onderzoeker enquêtes heeft afgenomen op de tennisvereniging zelf, maar ook op andere sportverenigingen.

11.4 Discussiepunten

Een van de discussiepunten naar aanleiding van deze rapportage zou kunnen zijn dat op basis van een enquêteafname binnen een kleine groep 20-35 jarigen geen advies gegeven kan worden met verstrekkende gevolgen. Hoewel de opgestelde vragen theoretisch onderbouwd zijn en de onderzochte groep het grootste aandachtsgebied is van nagenoeg alle tennisverenigingen in Weert, valt te twifelen aan de representativiteit, voor de tennispopulatie uit Weert, van de onderzochte groep, die op basis van steekproef gevonden is.

Verder is er op dit onderzoek aan te merken dat er te veel sporters ondervraagd zijn en te weinig niet-sportende mensen. Feit is dat sportende mensen eerder geneigd zijn er een sport naast te beoefenen dan dat niet-sporters gaan sporten, maar een groter percentage niet-sporters zou minder discussie op kunnen leveren betreffende de validiteit van het onderzoek. Over de vragenlijst valt te zeggen dat er één vraag niet voor alle respondenten duidelijk was. De vraag waarbij de respondenten een ranglijst, op basis van uitstraling van de vereniging, moesten maken van de tennisclubs waarmee ze bekend waren werd niet door elke deelnemer aan het onderzoek goed begrepen.

12. Bibliografie

- Anthonissen, A. & Boessenkool, J. (1998). *Betekenenissen van besturen: 'Variaties in bestuurlijk handelen in amateursportorganisaties'*. Utrecht: ISOR.
- Bekkers, R. & de Graaf, N.D. (2002) *Verschuivende achtergronden van verenigingsparticipatie in Nederland*. Mens en maatschappij, 77, 4, p. 338 – 360.
- Biddle, S.J.H. , Fox, K.R. & Boutcher, S.H. (2000). *Physical education and Psychological well-being*. New York, Routledge.
- Boessenkool, J., van Eekeren, F. & Lucassen, J. (z.j.) *Moderniseringsambities voor sportverenigingen gaan aan behoeften van driekwart van clubs voorbij*. Z.u.
- Breedveld, K. & Tiessen-Raaphorst, A. (2006). *Rapportage sport 2006*. Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Coakley, J. (2004). *Sports in society: issues and controversies*. New York, The McGraw Hill Companies, Inc.
- Dejonghe, T. (2007). *Sport en economie: 'Een noodzaak tot symbiose'*. Nieuwegein, Arko Sports Media.
- Dragt, E. & Nelis, H. (2009). *Jongeren het draagvlak van nu*. Amsterdam, Young Works.
- Ester, P. , Vinken, H. & van Dun, L. (z.j.) *Werken, zorgen en vrije tijds in de 21^e eeuw: 'Nederlanders over de toekomst van Nederland'*. Tilburg, Universiteit van Tilburg.
- Etil (2008). *Bevolkingsprognose 2008-2040: 'Provincie Limburg'*. Maastricht, Provincie Limburg.
- Gemeente Weert (1993). *Algemeen sportbeleid gemeente Weert*. Weert, Gemeente Weert.
- Gemeente Weert (2004). *Ruimte voor onderwijs en sport*. Weert, Gemeente Weert.
- Gemeente Weert (2009). *Notitie demografische ontwikkelingen*. Weert, Gemeente Weert.
- Gemeente Weert (2010). *De Lichtenberg: 'Ontwikkelingsvisie voor wederopbouw, gebruik en bescherming'*. Weert, Gemeente Weert.
- Gratton, C. & Jones, I. (2007) *Onderzoeksmethoden voor sportstudies*. Oxon, Routledge Taylor & Francis Group.
- Halberstad, J., Seidell, J., Hirasing, R., Renders, C. & van Bolhuis, A. (2008) *Ketenzorg voor overgewicht en obesitas*. Amsterdam, VU medisch centrum.
- Heer, de W. (2000). *Sportbeleidsontwikkeling 1945-2000*. Haarlem, De Vrieseborch Haarlem.
- Hoekman, R. (z.j.) *Is sport terug bij af?!* Oosterbeek, Vereniging Sport en Gemeenten.
- Huizing, J., Croughs, W. & Hermans, W. (2008) *TC Lichtenberg 2008-2010*. Weert, TC Lichtenberg.
- KNLTB (2008) *Passie voor tennis*. Hilversum, Offsetdrukkerij de la Montagne.
- Knop, de P. , Vanreusel, B. & Scheerder, J. (2002). *Sportsociologie: 'Het spel en de spelers'*. Maarssen, Elsevier gezondheidszorg.

- Knoppers, A. , ed. (2000). *The Construction of meaning in sport organizations: 'Management of diversity'*. Maastricht, Shaker Publishing BV.
- Kusters, J. & Coppes, P. (2007). *Handboek: 'Multifunctionele accommodaties voor sport en onderwijs'*. Oosterbeek, Alliantie School en Sport & Vereniging Sport en Gemeenten.
- L'abée, D., e.a. (2004). *Beweegnorm, 3e herziene versie*. Arnhem, NISB
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2001). *Sport, bewegen en gezondheid*. Den Haag, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- Mulier Instituut (2009) *Jaarboek Sport: 'beleid en onderzoek, editie 2008-2009'*. Nieuwegein, Arko Sports Media.
- Scheerder, J. & Vanreusel, B. (2002). 'De actieve sportbeoefening in Nederland en Vlaanderen', in: De Knop, P. , Vanreusel, B. & Scheerder, J. *Sportsociologie: 'het spel der sporten'*. Maarssen, Elsevier Gezondheidszorg, p. 97-141.
- SCP (1994). *Maatschappelijke participatie in de middelgrote stad*. Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau.
- SCP (2004). *Sociaal en Cultureel Rapport 2004*. Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau /Elsevier bedrijfsinformatie.
- SCP (2006). *Op weg in de vrije tijd*. Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Steenbergen, J. (2004). *Grenzen aan de sport. 'Een theoretische analyse van sportbegrip'*. Maarssen, Elsevier.
- Stokvis, R. (1989). *De sportwereld. 'Een sociologische inleiding'*. Alphen a/d Rijn: Samsom.
- Van Bottenburg, M. (z.j.) *Om de sport verenigd: 'Instituten in de sportwereld'*. Z.u.
- Van Bottenburg, M. (2004) *Verborgen competitie: 'Over de uiteenlopende populariteit van sporten'*. Nieuwegein, Arko Sports Media
- Van Bottenburg, M. & Schuyt, C.J.M. (1996). *De maatschappelijke betekenis van sport*. Arnhem, NOC*NSF.
- Van Dale Lexicografie b.v. (2009). *Van Dale middelgroot woordenboek Nederlands*. Utrecht, Van Dale Lexicografie b.v.
- Van den Heuvel, M. & van der Poel, H. (1999). *Sport in Nederland: een beleidsgerichte toekomstverkenning*. Haarlem, De Vrieseborch Haarlem.
- Van den Hout, B. (2009). *Jongeren: behouden of laten (ver)lopen?* Utrecht, Universiteit Utrecht.
- Van Gils, I. (2002) *Jong zijn in Limburg*. Maastricht, PBOO.
- Van Kalmthout, J., Lucassen, J., & Janssens, J. (2006). *Sportverenigingen 2000-2005: 'stabiele sportverbanden in turbulente tijden'*. Nieuwegein, Arko Sports Media.
- Van Wijk, J. (2007) *Marketing en management in de sport*. Groningen, Wolters-Noordhoff BV.
- Weinberg, R.S. & Gould, D. (2007). *Foundations of sport and exercise Psychology*. Leeds, Human kineties.

Westerbeek, H. , Rubingh, B. , Shilbury, D. & Quick, S. (2005) *Strategische sportmarketing*. Nieuwegein, Arko Sports Media.

Westerbeek, H. & Smith, R. (2003) *Sportbusiness in de mondiale markt*. Nieuwegein, Arko Sports Media.

Wijnschenck, E. (2004) *“Als het niet leuk is komen ze niet terug...”* Tilburg, Universiteit van Tilburg.

Zelissen, P.M..J. (2001) *Obesitas en overgewicht*. Wormer, Inmerc B.V.

Internetbronnen:

CBS. (2006, september 9). *www.cbs.nl*. Opgeroepen op oktober 7, 2009, van <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/publicaties/default.htm>

Gemeente Weert. (2010, februari 13). *www.weert.nl*. Opgeroepen op februari 13, 2010, van <http://www.weert.nl/?id=57408>

KNLTB. (2010, februari 6). *www.knltb.nl*. Opgeroepen op februari 6, 2010, van <http://www.knltb.nl/cms/showpage.aspx?id=240>

Tenniscentrum Weert. (2010, februari 14). www.tenniscentrumweert.nl. Opgeroepen op februari 14, 2010, van <http://www.tenniscentrumweert.nl/>

TC Lichtenberg. (2010, februari 20). www.tclichtenberg.nl. Opgeroepen op februari 20, 2010, van <http://www.tclichtenberg.nl/index.html>

Stichting Behoud de Lichtenberg. (2010, februari 21). www.behouddelichtenberg.nl. Opgeroepen op februari 21, 2010, van <http://www.behouddelichtenberg.nl/>

Stichting Provisus Weert. (2010, februari 21). www.provisus-weert.nl. Opgeroepen op februari 21, 2010, van <http://www.provisus-weert.nl/?id=16&title=GESCHIEDENIS>

Weerter Sportraad. (2010, februari 13). *www.weertersportraad.nl*. Opgeroepen op februari 13, 2010, van http://www.weertersportraad.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=45&Itemid=53

Bijlage 1: 'Onderzoekenquête'

Onderzoekenquête Afstudeeronderzoek Bjorn Sensen

Bedankt voor uw medewerking! Het invullen van deze enquête zal hooguit 5 minuten van uw tijd in beslag nemen.

Voor u ligt een onderzoekenquête die betrekking heeft op tennisverenigingen in Weert.

Vul eerst uw persoonlijke gegevens in. Vervolgens zijn er door de onderzoeker een 32-tal vragen opgesteld, die in de linker kolom te vinden zijn. In de rechter kolom kunt u het antwoord invullen dat het beste bij u past.

Ga na elke vraag door naar de vraag die chronologisch op de laatst ingevulde vraag volgt tenzij dit anders aangegeven staat tussen de haakjes achter het door u aangekruiste antwoord.

Eventuele uitleg en/of toevoegingen op de vraag zijn in de linker kolom terug te lezen tussen de haakjes onder de vraag.

Hebt u een fout gemaakt, zet dan een streep door het fout ingekleurde bolletje en kleur het goede bolletje in. Mocht u nog een fout maken, of uw eerste antwoord toch willen kiezen, zet dan een pijltje voor het juiste antwoord.

Leeftijd:.....jaar.

Geslacht:

- ☐ Man
- ☐ Vrouw

Etniciteit:

- ☐ Autochtoon
- ☐ Allochtoon

Woongebied:

- ☐ Stramproy, Swartbroek, Tungelroy, Altweeterheide.
- ☐ Weert Noord: Boshoven, Hushoven/Laar, Molenakker.
- ☐ Weert Zuid: Keent, Moesel, Graswinkel, Kazernelaan.
- ☐ Weert Oost: Biest, Groenewoud, Leuken.
- ☐ Weert centrum: Centrum, Fatima.
- ☐ Buiten Weert.

Aangesloten bij tennisvereniging:

- ☐ TC Weert-Oost
- ☐ TC Van Horne
- ☐ TC Lichtenberg
- ☐ TC Weert
- ☐ TC Boshoven
- ☐ TC Ray-Prickers
- ☐ TC Altweeterheide
- ☐ Andere tennisvereniging(en)
- ☐ Geen

1. Heeft u wel eens getennist?	☐ Ja (ga door naar vraag 2). ☐ Nee (Ga door naar vraag 3).
2. Hoe vaak per jaar tennist u?	☐ 0-5 keer ☐ 5-10 keer ☐ 10-15 keer ☐ Meer dan 15 keer

3. Bent u lid van een tennisvereniging?	☐ Ja (ga door naar vraag 5). ☐ Nee (ga door naar vraag 4).
4. Wat is de voornaamste reden dat u niet aangesloten bent bij een tennisvereniging? (meerdere antwoorden mogelijk)	☐ Tennis is geen leuke sport. ☐ Geen tijd door kinderen. ☐ Geen tijd door werk/school. ☐ Ben al aangesloten bij een andere sportvereniging. ☐ Ben al aangesloten bij een niet-sportvereniging. ☐ Anders, nl.:..... (na het invullen van deze vraag: ga door naar vraag 7)
5. Neemt u deel aan (competitie-) wedstrijden van je vereniging?	☐ Ja ☐ Nee
6. Neemt u deel aan wedstrijden op open toernooien?	☐ Ja (ga door naar vraag 8). ☐ Nee (ga door naar vraag 8).
7. Sport u in uw vrije tijd?	☐ Ja (ga door naar vraag 8). ☐ Nee (ga door naar vraag 9).
8. Hoeveel uur per week sport u in uw vrije tijd?	☐ 0 – 2 uur per week ☐ 3 – 4 uur per week ☐ Meer dan 4 uur per week
9. Zou u meer vrije tijd aan tennis willen besteden?	☐ Ja ☐ Nee
10. Vindt u 7 tennisclubs reëel voor een plaats als Weert (+/- 2.000 tennissers)?	☐ Ja (ga door naar vraag 12). ☐ Nee (ga door naar vraag 11).
11. Hoeveel tennisclubs zouden volgens u volstaan in Weert (+/- 2.000 tennissers)?	☐ 6 ☐ 5 ☐ 4 ☐ 3 ☐ 2 ☐ 1
12. Zou het reduceren van het aantal tennisclubs in Weert volgens u leiden tot meer betrokkenheid van de leden per club?	☐ Ja ☐ Nee ☐ Weet niet
13. Zou het reduceren van het aantal tennisclubs in Weert volgens u leiden tot niveaustijging binnen de clubs?	☐ Ja ☐ Nee ☐ Weet niet

14. Met welke tennisclubs in Weert bent u bekend? (kruis aan wat van toepassing is, meerdere antwoorden mogelijk)	☐ TC Weert-Oost (Leuken) ☐ TC Van Horne (Bungalowpark) ☐ TC Weert (Graswinkel) ☐ TC Altweerterheide (Altweerterheide) ☐ TC Lichtenberg (Bungalowpark) ☐ TC Ray-Prickers (Binnenstad) ☐ TC Boshoven (Boshoven) ☐ Geen (ga door naar vraag 20)	
15. Welke club vindt u de meeste uitstraling hebben qua park? (Maak een ranglijst van de clubs die u kent van 1 t/m 7 (dus niet twee keer hetzelfde getal invullen). - 1 betekent: meeste uitstraling. - 7 betekent: minste uitstraling. Kent u niet alle clubs, rangschik dan de clubs die u <u>wel</u> kent op dezelfde manier en laat de overige clubs open, bijv. 1 t/m 5 als u 5 clubs kent). (verwijderd uit onderzoeksresultaten!)	- TC Weert-Oost (Leuken)	
	- TC Van Horne (Bungalowpark)	
	- TC Weert (Graswinkel)	
	- TC Altweerterheide (Altweerterheide)	
	- TC Lichtenberg (Bungalowpark)	
	- TC Ray-Prickers (Binnenstad)	
	- TC Boshoven (Boshoven)	
16. Bent u bekend met TC Lichtenberg?	☐ Ja (ga door naar vraag 17). ☐ Nee (ga door naar vraag 20).	
17. Wat vindt u sterke punten van TC Lichtenberg? (meerdere antwoorden mogelijk)	☐ Ligging van het park ☐ Clubhuis ☐ Banen (smashcourt & french-court) ☐ Parkeergelegenheid ☐ Activiteitsaanbod ☐ Uitstraling van de club ☐ De monumentenstatus die het park heeft ☐ Trainingsfaciliteiten (Tennis Time Academy; Marcel Gerards) ☐ Gezelligheid ☐ Tennisniveau ☐ Ledenaantal ☐ Veiligheid van het park ☐ Anders, nl.:.....	

18. Wat vindt u zwakke punten van TC Lichtenberg? (meerdere antwoorden mogelijk)	☐ Ligging van het park ☐ Clubhuis ☐ Banen (smashcourt & french-court) ☐ Parkeergelegenheid ☐ Activiteitsaanbod ☐ Uitstraling van de club ☐ De monumentenstatus die het park heeft ☐ Trainingsfaciliteiten (Tennis Time Academy; Marcel Gerards) ☐ Gezelligheid ☐ Tennisniveau ☐ Ledenaantal ☐ Veiligheid van het park ☐ Anders, nl.:.....
19. Hoe zou u TC Lichtenberg omschrijven?	☐ Ouderwets ☐ Nieuwerwets
20. Wat vindt/lijkt u de meest aantrekkelijke tennisomgeving?	☐ Bosgebied ☐ Stadswijk ☐ Platteland
21. Welke baansoort heeft uw voorkeur in de sport tennis?	☐ Gravel ☐ Kunstgras ☐ French-court ☐ Redcourt/Smashcourt (all-weather) ☐ Geen voorkeur
Geef bij de volgende eigenschappen die een tennisvereniging kan hebben aan in welke mate deze eigenschappen u zouden verleiden zich aan te sluiten bij een tennisvereniging. (Kleur het bolletje dat het beste past bij uw mening: heel verleidelijk – verleidelijk – neutraal - niet verleidelijk - helemaal niet verleidelijk). Dit geldt voor de vragen 22 t/m 31.	
22. Op het tennispark zijn miniveldje(s)/ tenniskooi(en)/ speeltoestellen aanwezig.	☐ Heel verleidelijk ☐ Verleidelijk ☐ Neutraal ☐ Niet verleidelijk ☐ Helemaal niet verleidelijk
23. De tennisvereniging heeft een groot ledenaantal, met veel spelers per niveau. (niveaus 8 t/m 3 hebben <u>allemaal</u> minimaal 15 spelers per sekse per niveau)	☐ Heel verleidelijk ☐ Verleidelijk ☐ Neutraal ☐ Niet verleidelijk ☐ Helemaal niet verleidelijk

24. De tennisvereniging biedt zowel outdoor als indoor tennis aan (buitenbanen en tennishal).	☐ Heel verleidelijk ☐ Verleidelijk ☐ Neutraal ☐ Niet verleidelijk ☐ Helemaal niet verleidelijk
25. Er wordt op landelijk topniveau getennist bij de vereniging, zodat u toptennis kunt zien tijdens de competitieperiode.	☐ Heel verleidelijk ☐ Verleidelijk ☐ Neutraal ☐ Niet verleidelijk ☐ Helemaal niet verleidelijk
26. De tennisvereniging heeft een modern clubhuis.	☐ Heel verleidelijk ☐ Verleidelijk ☐ Neutraal ☐ Niet verleidelijk ☐ Helemaal niet verleidelijk
27. De tennisvereniging speelt in op technologische ontwikkelingen. Bijv.: ✓ <i>Online checken of er een baan vrij is;</i> ✓ <i>Geautomatiseerde sms'jes ontvangen wanneer u een wedstrijd heeft;</i> ✓ <i>Webcambeeld van het park op internet/ uw telefoon;</i> ✓ <i>Online een baan reserveren.</i>	☐ Heel verleidelijk ☐ Verleidelijk ☐ Neutraal ☐ Niet verleidelijk ☐ Helemaal niet verleidelijk
28. De tennisvereniging heeft een uitgebreider sportaanbod. Bijv. extra's als: ✓ Fitness; ✓ Hardlooptdagen; ✓ Wandeldagen.	☐ Heel verleidelijk ☐ Verleidelijk ☐ Neutraal ☐ Niet verleidelijk ☐ Helemaal niet verleidelijk
29. De tennisvereniging biedt ook kinderopvang/ huiswerkbegeleiding aan.	☐ Heel verleidelijk ☐ Verleidelijk ☐ Neutraal ☐ Niet verleidelijk ☐ Helemaal niet verleidelijk
30. De tennisvereniging plant veel activiteiten, zoals: toernooien, husselavonden (vrije inloop), BBQ's, thema avonden.	☐ Heel verleidelijk ☐ Verleidelijk ☐ Neutraal ☐ Niet verleidelijk ☐ Helemaal niet verleidelijk
31. Op de tennisclub worden grote sportevenementen uitgezonden op grote Tv-schermen, met name Grand-Slams (tennis) maar ook Olympische Spelen, WK's en EK's voetbal, etc. gekoppeld aan activiteiten.	☐ Heel verleidelijk ☐ Verleidelijk ☐ Neutraal ☐ Niet verleidelijk ☐ Helemaal niet verleidelijk

32. Bent u bereid extra jaarcontributie te betalen wanneer een tennisclub extra sport- en activiteiten aanbod kent?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Bijlage 2: 'Operationalisatieschema'

Eigenschap	Dimensie	Indicator	Vragen	Antwoordcategorie
Wat zijn de behoeften van 20-35 jarigen binnen een tennisvereniging?: <i>'Behoeften: Het verlangen naar hetgeen men mist'</i> (Van Dale, 2010). <i>'Tennisvereniging: Een vrijwillige organisatie van mensen die samen de tennissport willen beoefenen'</i> (KNLTB, 2009; Van Dale, 2010).	Tennis	Kwantiteit	Heeft u wel eens getennist?	- Ja - Nee <i>Nominaal</i>
			Hoe vaak per jaar tennist u?	- 0-5 keer - 5-10 keer - 10-15 keer - Meer dan 15 keer <i>Ratio</i>
		Competitief	Bent u lid van een tennisvereniging?	- Ja - Nee <i>Nominaal</i>
			Neemt u deel aan wedstrijden van je vereniging?	- Ja - Nee <i>Nominaal</i>
			Neemt u deel aan wedstrijden op open toernooien?	- Ja - Nee <i>Nominaal</i>
		Recreatief	Sport u in uw vrije tijd?	- Ja - Nee <i>Nominaal</i>
			Hoeveel uur per week sport u in uw vrije tijd?	- 0 – 2 uur per week - 3 – 4 uur per week - Meer dan 4 uur per week <i>Ratio</i>
			Zou u meer vrije tijd aan tennis willen besteden?	- Ja - Nee <i>Nominaal</i>
			Wat is de voornaamste reden dat u niet aangesloten bent bij een tennisvereniging?	- Niet leuk - Kinderen - Werk/studie - Andere sport - Ander soort verenigingsparticipatie - Anders, nl.:..... <i>Nominaal</i>

	Tennis in Weert	Kwantiteit	Vindt u 7 tennisclubs reëel voor een plaats als Weert (+/- 2.000 tennissers)?	- Ja - Nee <i>Nominaal</i>
			Hoeveel tennisclubs zouden volgens u volstaan in Weert?	- 6 - 5 - 4 - 3 - 2 - 1 <i>Nominaal</i>
			Zou het reduceren van het aantal tennisclubs in Weert volgens u leiden tot meer betrokkenheid van de leden per club?	- Ja - Nee - Weet niet <i>Nominaal</i>
			Zou het reduceren van het aantal tennisclubs in Weert volgens u leiden tot niveaustijging binnen de clubs?	- Ja - Nee - Weet niet <i>Nominaal</i>
		Bekendheid	Met welke tennisclubs in Weert bent u bekend? (kruis aan wat van toepassing is, meerdere antwoorden mogelijk)	- TC Weert-Oost (Leuken) - TC Van Horne (Bungalowpark) - TC Weert (Graswinkel) - TC Altweerderheide (Altweerderheide) - TC Lichtenberg (Bungalowpark) - TC Ray-Prickers (Binnenstad) - TC Boshoven (Boshoven) <i>Ordinaal</i>

		Uitstraling park	Welke club vindt u de meeste uitstraling hebben qua park? (rangschiik de clubs van 1 t/m 7 waarbij 1 betekent: meeste uitstraling en 7 betekent: minste uitstraling. Kent u niet alle clubs, rangschik dan de clubs die u wel kent op dezelfde manier en laat de overige clubs open).	- TC Weert-Oost (Leuken) - TC Van Horne (Bungalowpark) - TC Weert (Graswinkel) - TC Altweeterheide (Altweeterheide) - TC Lichtenberg (Bungalowpark) - TC Ray-Prickers (Binnenstad) - TC Boshoven (Boshoven) <i>Ordinaal</i>
	TC Lichtenberg	Sterke en zwakke punten TC Lichtenberg	Wat vindt u sterke punten van TC Lichtenberg? (meerdere antwoorden mogelijk)	- o Ligging van het park - o Clubhuis - o Banen - o Parkeergelegenheid - o Activiteitenaanbod - o Uitstraling van de club - o De monumentenstatus die het park heeft - o Trainingsfaciliteiten (Tennis Time Academy; Marcel Gerards) - o Gezelligheid - o Tennisniveau - o Ledenaantal - o Veiligheid van het park - o Anders, nl.:..... <i>Nominaal</i>

			Wat vindt u zwakke punten van TC Lichtenberg? (meerdere antwoorden mogelijk)	- o Ligging van het park - o Clubhuis - o Banen - o Parkeergelegenheid - o Activiteitsaanbod - o Uitstraling van de club - o De monumentenstatus die het park heeft - o Trainingsfaciliteiten (Tennis Time Academy; Marcel Gerards) - o Gezelligheid - o Tennisniveau - o Ledenaantal - o Veiligheid van het park - o Anders, nl.:..... <i>Nominaal</i>
		Imago	Hoe zou u TC Lichtenberg omschrijven?	- Ouderwets - Nieuwerwets <i>Nominaal</i>
		Bekendheid	Bent u bekend met TC Lichtenberg?	- Ja - Nee <i>Nominaal</i>
	Gestelde eisen aan TC Lichteberg	Aantrekkelijkheid tenniscub	Wat vindt/likt u de meest aantrekkelijke tennisongeving?	- Bosgebied - Stadswijk - Platteland <i>Nominaal</i>
			Welke baansoort heeft uw voorkeur in de sport tennis?	- Gravel - Kunstgras - French-court - Redcourt/Smashcourt (all-weather) <i>Nominaal</i>
			Geef bij de volgende eigenschappen die een tennisvereniging kan hebben aan in welke mate deze eigenschappen u zouden verleiden zich aan te sluiten bij een tennisvereniging. (Kleur het bolletje dat het beste past bij uw mening: heel verleidelijk – verleidelijk – neutraal - niet verleidelijk -helemaal niet verleidelijk).	

			Op het tennispark zijn miniveldje(s)/ tenniskooi(en)/ speeltoestellen aanwezig.	☐ Heel verleidelijk ☐ Verleidelijk ☐ Neutraal ☐ Niet verleidelijk ☐ Helemaal niet verleidelijk <i>Nominaal</i>
			De tennisvereniging heeft een groot ledenaantal, met veel spelers per niveau.	☐ Heel verleidelijk ☐ Verleidelijk ☐ Neutraal ☐ Niet verleidelijk ☐ Helemaal niet verleidelijk <i>Nominaal</i>
			De tennisvereniging biedt zowel outdoor als indoor tennis aan (buitenbanen en tennishal).	☐ Heel verleidelijk ☐ Verleidelijk ☐ Neutraal ☐ Niet verleidelijk ☐ Helemaal niet verleidelijk <i>Nominaal</i>
			Er wordt op landelijk topniveau getennist bij de vereniging, zodat u 8 weken lang toptennis kunt zien tijdens de competitieperiode.	☐ Heel verleidelijk ☐ Verleidelijk ☐ Neutraal ☐ Niet verleidelijk ☐ Helemaal niet verleidelijk <i>Nominaal</i>
			De tennisvereniging heeft een modern clubhuis.	☐ Heel verleidelijk ☐ Verleidelijk ☐ Neutraal ☐ Niet verleidelijk ☐ Helemaal niet verleidelijk <i>Nominaal</i>

			De tennisvereniging speelt in op technologische ontwikkelingen. Bijv.: * <i>Online checken of er een baan vrij is;</i> * <i>Geautomatiseerde sms'jes ontvangen wanneer u een wedstrijd heeft;</i> * <i>Webcambeeld van het park op internet/ uw telefoon;</i> * <i>Online een baan reserveren.</i>	☐ Heel verleidelijk ☐ Verleidelijk ☐ Neutraal ☐ Niet verleidelijk ☐ Helemaal niet verleidelijk <i>Nominaal</i>
			De tennisvereniging heeft een uitgebreider sportaanbod. Bijv. * Fitness; * Hardlooptdagen; * Wandeldagen.	☐ Heel verleidelijk ☐ Verleidelijk ☐ Neutraal ☐ Niet verleidelijk ☐ Helemaal niet verleidelijk <i>Nominaal</i>
			De tennisvereniging biedt ook kinderopvang/ huiswerkbegeleiding aan.	☐ Heel verleidelijk ☐ Verleidelijk ☐ Neutraal ☐ Niet verleidelijk ☐ Helemaal niet verleidelijk <i>Nominaal</i>
			De tennisvereniging plant veel activiteiten, zoals: toernooien, husselavonden (vrije inloop), BBQ's, thema avonden.	☐ Heel verleidelijk ☐ Verleidelijk ☐ Neutraal ☐ Niet verleidelijk ☐ Helemaal niet verleidelijk <i>Nominaal</i>

			Op de tennisclub worden grote sportevenementen uitgezonden op grote Tv-schermen, met name Grand-Slams (tennis) maar ook Olympische Spelen, WK's en EK's voetbal, etc.	- o Heel verleidelijk - o Verleidelijk - o Neutraal - o Niet verleidelijk - o Helemaal niet verleidelijk <i>Nominaal</i>
--	--	--	--	---